

การศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

ปริญญานิพนธ์
ของ
นฤมล เจียบแหลม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ตุลาคม 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

บทคัดย่อ
ของ
นฤมล เจียบแหลม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ตุลาคม 2545

ท 162512

นฤมล เจียบแหลม. (2545). การศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร. สุจินดา
ขจรรุ่งศิลป์, รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์.

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอนุบาลปีที่ 1 อายุ 4-5 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม จำนวน 10 คน ซึ่งได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 60 นาที

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ และแบบสังเกตพัฒนาการด้านการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) = .67 – 1.00

วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่ามัธยฐานและแสดงเป็นเส้นภาพ เพื่อดูพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล โดยแยกเป็นสัปดาห์ สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test

ผลการศึกษาพบว่า

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

A STUDY OF PRESCHOOL CHILDREN'S WRITING DEVELOPMENT EXPERIENCING
THE WHOLE LANGUAGE APPROACH

AN ABSTRACT
BY
NARUMON JAIBLAM

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University
October 2002

Narumon Jaiblam. (2002). *A Study of Preschool Children's Writing Development Experiencing The Whole-language Approach*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education) Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor committee: Assist. Dr. Suchinda Kajonrungsilp, Assoc. Prof. Nipa Sripairot.

The purpose of this research was to study the development of preschool children's writing experience using the whole-language approach. The sample consisted of 10 children from Bannongkrathum preschool. The children were in the ages of 4-5 years old and enrolled in the second semester of the first year kindergarten in the academic year of 2001. The whole-language approach experiment was undertaken within 8 weeks (4 days a week; 60 minutes per day).

The instruments used were the Whole-Language Approach Lesson Plans and The Children's Writing Development Observation Form that was created by researcher, with the impartial reliability of IOC at .67 – 1.00.

Data was analyzed by computing the Median and profile. These were used to look at the development of preschool children's writing experience individually and weekly progressed. The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test was used for data analysis.

The result is as of the following:

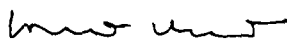
The preschool children who had writing experienced using the Whole-Language approach received higher scores in their writing development than before they have had the experienced with statistically significant at .05 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

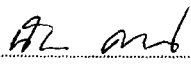
ของ
นางสาวนฤมล เจียบแหลม

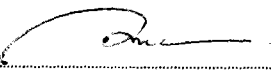
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

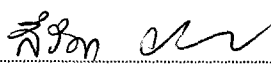

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ 4 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2545

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ปิญโญนนตพงษ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ ประธานที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิด และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ ให้กำลังใจเป็นอย่างดี มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ผลโยธิน อาจารย์ ดร.วรนาท รักสกุลไทย อาจารย์ภาวณี แสนทวิสุข ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์ อาจารย์กนิษฐา ชูพันธ์ อาจารย์ณฤมล เนียมหอม ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำเกี่ยวกับแผนการจัด ประสพการณ์เรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ไชยรัตน์ ปราณี ร.ต.อ.ประจักษ์ และอาจารย์เสาวลักษณ์ พุฒนา คุณวุฒิศักดิ์ ยอดศรี อาจารย์ศักดิ์ชัย ลั่นทองคำ อาจารย์กฤษณา เพชรพนาภรณ์ ที่ได้เป็นที่ปรึกษาสนับสนุน ช่วยเหลือตลอดจนเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ให้แก่ผู้วิจัย จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา และขอขอบคุณพี่ ๆ และเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัยรุ่นที่ 15 และนิสิตปริญญาโท วิชาเอก การศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ตลอดจนเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ด้วยดี ตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ ทบวงมหาวิทยาลัย คุณบุญพริ้ง ต สุวรรณ ชมรมการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้สนับสนุนทุนการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อจำเนียร คุณแม่ภิรมย์ เจียบแหลม คุณณนอมศักดิ์ คุณลำเนาวิ เจียบแหลม คุณจิราภรณ์ คุณวรพงศ์ ศิลาพันธ์ ร.ต.ฉัตรชัย เจียบแหลม ผู้เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยมีความ มุ่งมั่นในการศึกษาตลอดจนให้กำลังใจช่วยเหลือสนับสนุนในการทำปริญญานิพนธ์ด้วยดีมาตั้งแต่ต้น

คุณค่าอันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา คุณปู่ คุณย่า คุณตา คุณยาย ที่ได้อบรมเลี้ยงดู ให้ความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ และให้ทุนการศึกษาด้วยดีเสมอมา อีกทั้งเป็นผู้ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย และพระคุณคณาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ อันทรงคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย

ณฤมล เจียบแหลม

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนจาก

- ทบวงมหาวิทยาลัย
- คุณบุญพริ้ง ค สุวรรณ
- ชมรมการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา 2545

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
	ความสำคัญของการวิจัย.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	3
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	3
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
	สมมติฐานในการวิจัย.....	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	8
	ความหมายของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	8
	ความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	8
	ทฤษฎีของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	9
	หลักการที่เกี่ยวข้องกับแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	12
	แนวการพัฒนาภาษาเขียนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	14
	การกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดประสบการณ์เขียนตามแนวการสอนภาษา แบบธรรมชาติ.....	15
	ลักษณะห้องเรียนที่ใช้แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	15
	กิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	16
	บทบาทครูในการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	17
	การประเมินผลตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	18
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	19
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน.....	20
	ความหมายของการเขียน.....	20
	ทฤษฎีพัฒนาการเขียน.....	21
	ความสำคัญของการเขียน.....	22
	จุดมุ่งหมายของการเขียน.....	23
	องค์ประกอบของการเขียน.....	24
	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน.....	24
	พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ลักษณะและพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย.....	28
การเตรียมความพร้อมในการเขียนของเด็กปฐมวัย.....	36
แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน.....	39
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	41
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	41
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
แบบแผนการทดลองและวิธีการดำเนินการทดลอง.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	52
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการดำเนินการ.....	52
สรุปผลการวิจัย.....	54
อภิปรายผล.....	54
ข้อเสนอแนะ	60
บรรณานุกรม.....	61
ภาคผนวก.....	67
ภาคผนวก ก.....	68
ภาคผนวก ข.....	75
ภาคผนวก ค.....	116
ภาคผนวก ง.....	119
ภาคผนวก จ.....	122
ภาคผนวก ฉ.....	124
ภาคผนวก ช.....	131
ประวัติย่อของผู้วิจัย	142

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง.....	43
2 วัน เวลา และกิจกรรมที่ทดลอง.....	44
3 ตารางสถิติพื้นฐานและผลการเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการด้านการเขียน โดยรวมในระหว่างสัปดาห์.....	50
4 ตารางแสดงหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ IOC ตามความคิด เห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	117
5 ตารางชั้นพัฒนาการด้านการเขียน และคะแนนมัชฐานของเด็กปฐมวัยจำแนกเป็นราย บุคคล และรายสัปดาห์.....	120
6 ตารางจำนวนเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการด้านการเขียนในแต่ละชั้น จำแนกเป็นรายสัปดาห์ ..	121

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 แผนผังการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาแบบธรรมชาติ.....	12
3 ลักษณะการเกิดขึ้นซ้ำ ๆ.....	29
4 ลักษณะการซ้ำในรูปแบบที่แตกต่างกัน.....	29
5 ลักษณะการมีมีโนทัศน์เครื่องหมาย.....	30
6 ลักษณะการยืดหยุ่น.....	30
7 ลักษณะการเรียงแถวและการจัดหน้า.....	31
8 การเขียนโดยผ่านการวาดรูป.....	31
9 การเขียนโดยผ่านการขีด ๆ เขียน ๆ.....	32
10 การเขียนโดยผ่านการทำตัวอักษรเหมือนแบบ.....	32
11 การเขียนโดยผ่านการคัดลอกออกจากตัวหนังสือ.....	33
12 การเขียนโดยผ่านการคิดแบบของตนเองขึ้น.....	33
13 การเขียนโดยผ่านการสะกดตามแบบ.....	34
14 บัตรร่างรูปคนเพื่อให้เด็กเลียนแบบท่าทาง.....	37
15 เส้นภาพแสดงพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล.....	48

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การสื่อสารเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตในยุคข่าวสารข้อมูล เพส (Pace, 1992) ได้กล่าวไว้ว่า ภาษาเขียนเป็นสื่อสำคัญสำหรับการเรียนรู้ เพราะภาษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร การคิด และการเรียนรู้ (พัชรี ผลโยธิน. 2537 : 188) เพียเจท์ (Piaget, 1972 : 146 ; Citing Piaget, 1962 The Language and Thought of the Child) ได้กล่าวว่า ภาษาและความคิดมีความสัมพันธ์กัน ภาษาคือสื่อของความคิด กระบวนการคิดต้องอาศัยภาษา การเข้าใจภาษา การรู้ความหมายภาษา และการพัฒนาทักษะภาษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก การแสดงออกทางภาษานั้นต้องใช้ทั้งศาสตร์ และศิลป์ที่ต้องอาศัยทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง พูด อ่าน และเขียนที่พัฒนาไปพร้อม ๆ กัน (เยาเวพา เตชะคุปต์. 2528 : 50)

การเขียนเป็นทักษะหนึ่งใน 4 ทักษะ ที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต เพราะการเขียนเป็นการถ่ายทอดความเข้าใจความคิด ความรู้สึกและความต้องการโดยผ่านการสื่อสารด้วยระบบเครื่องหมาย อันได้แก่ ตัวอักษร ในการพัฒนาภาษาควรเริ่มมาตั้งแต่เด็กปฐมวัย เพราะเด็กในวัย 3-4 ปี เป็นวัยที่มีพัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงามอย่างรวดเร็ว

ปัจจุบันมีโรงเรียนอนุบาลหลายแห่งที่จัดประสบการณ์เตรียมความพร้อมเด็กมักให้ความสำคัญกับการฟังและการพูดแต่ค่อนข้างละเลยตัวอักษรและเสียง (บัว บุชา : 2534) ในทางตรงกันข้าม โรงเรียนบางแห่งเห็นว่าเด็กควรเขียนอย่างจริงจังในชั้นอนุบาล จึงจัดโอกาสและเวลาให้เด็กเขียน ให้เด็กจำตัวอักษรและสะกดแบบเดียวกับที่เรียนในชั้นประถมศึกษา เด็กถูกเร่งในหลายเรื่องที่เขาไม่สนใจ ถูกฝึกทักษะภาษาจากแบบฝึกหัด ซึ่งเป็นวิธีที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 6 ขวบ (วรรณาท รักษกุลไทย. 2537 : 170-175) ราตี ทองสวัสดิ์ (2541 : 3-7) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยทั้งบ้านและโรงเรียนมุ่งให้เด็กได้เนื้อหาวิชาการมาก ๆ โดยไม่คำนึงว่าเด็กจะรับรู้ เข้าใจเนื้อหาเหล่านั้นได้ไหม การจัดกิจกรรมไม่ถูกต้อง ย่อมจะทำให้เสียโอกาสที่จะพัฒนาไปอย่างน่าเสียดาย ในทางตรงกันข้ามหากเด็กได้รับการปูพื้นฐานให้ครบถ้วนก็จะเปรียบได้กับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ ในอนาคตไม่ว่าเด็ก ๆ จะต้องพบกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร จะสามารถเรียนรู้และเผชิญ หรือปรับตัวให้เข้ากับภาวะแวดล้อมเหล่านั้นได้ สามารถแก้ปัญหาและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข

อย่างไรก็ตามสภาพการจัดประสบการณ์ด้านการเขียนภาษาไทยในปัจจุบันครูใช้ประโยชน์จากสิ่งที่เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับการสื่อความหมายมาแล้วตามธรรมชาติน้อยมาก (หรรษา นิลวิเชียร และพรพรรณศรี เกษธรรมสาร. 2534 : 1) ได้กล่าวไว้ว่า โดยธรรมชาติเด็กจะเริ่มสนใจเขียนเมื่อเด็กมีความพร้อม แต่ครูเข้มงวดกดดันให้เด็กเขียนโดยไม่ลอบแบบการเขียนจากครู

จากสภาพปัญหาที่นักการศึกษาไทยได้มองเห็นเกี่ยวกับการสอนภาษาให้กับเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนเขียนที่มุ่งฝึกให้เด็กเขียนอย่างเดียวไม่ฝึกให้เด็กได้แสดงออกทางความคิด ดังนั้นการนำวิธีการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ (Child centered) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้เด็กได้สร้างองค์ความรู้ ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้เดิมของเด็ก และมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับสถานการณ์รอบตัวเด็ก เด็กมีอิสระเต็มที่ในการแสดงออก เป็นผู้กำหนดและควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง โดยผ่านการมีปฏิสัมพันธ์

กับวัสดุ อุปกรณ์ ห้องเรียนและครู ครูคอยเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำ กระตุ้นให้เด็กคิด คอยสังเกต ตามความสนใจของเด็ก ยอมรับในความสามารถของเด็ก เป็นผู้จัดหาวัสดุสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ สถานที่หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ตอบสนองความสนใจของเด็กเป็นสำคัญ จัดบรรยากาศการเรียนที่อบอุ่นเป็นแบบประชาธิปไตย และประการสำคัญครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้เด็กกระลึกถึงสิ่งที่เด็กกำลังเรียนอยู่ การที่ครูยังไม่เปลี่ยนแปลงแนวการจัดประสบการณ์ และวิธีการสอนที่สอนตามเนื้อหาอย่างไม่เป็นที่น่าสนใจของเด็ก เด็กจึงเรียนอย่างน่าเบื่อหน่าย (ภรณ์ คุรุรัตน์. 2532 : 3-4 ; สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. 2538 : 64-65 ; รพีพรรณ เอกสุภาพันท์. 2541 : 15)

ในปัจจุบันมีแนวการสอนภาษาที่ส่งเสริมการเขียนได้ดี การเรียนการสอนภาษาโดยวิธีธรรมชาติ (whole Language) โดยมีกู๊ดแมน (Goodman) เป็นผู้นำทางความคิดคนสำคัญ ซึ่งมีรากฐานมาจากทฤษฎีหลัก 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีแรก คือ ทฤษฎีว่าด้วยระบบภาษาเขียน ระบบความหมายเป็นหัวใจสำคัญของภาษา การสอนเขียนเพื่อศึกษาสิ่งที่เขาสารวจเรียนในสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน ทฤษฎีที่สองว่าด้วยการสื่อสารสื่อความคิด เชื่อว่าภาษาเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ถ่ายทอดความคิดเด็กได้ จำเป็นต้องถ่ายทอดความคิดด้านภาษาเพียงอย่างเดียว เปิดโอกาสให้ถ่ายทอดความคิดด้านวิธีที่สมัครใจ เช่น สนทนา วาดภาพ (ศิลปะ) ดนตรี ทำทาง ทฤษฎีสุดท้ายว่าด้วยการอ่านเขียน เชื่อว่าเด็กเรียนรู้ภาษาพูดและภาษาเขียนจากการลองผิดลองถูกในการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว และประสบการณ์การเขียน (บุษบง ตันติวงศ์. 2535 : 44-48) ดังนั้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ เป็นหลักการที่สอดคล้องกับความมั่นใจของเด็ก ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางเปิดโอกาสให้เด็กได้สนทนาพูดคุยมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู การสอนภาษาต้องสัมพันธ์กับชีวิตและประสบการณ์ของผู้เรียน มีการสื่อสารที่มีความหมาย เด็กมีโอกาสทดลองเขียนได้โดยเสรี ครูมีบทบาทในการตอบสนองความสนใจของเด็ก เป็นแบบอย่างในการทำ การพูด การอ่านและการเขียน ส่งเสริมให้กำลังใจ สนับสนุนในการสื่อสารแลกเปลี่ยน ช่วยเหลือเด็กในการเขียนเมื่อเขาต้องการ ส่งเสริมให้สนใจและรักที่จะเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง ทำให้เกิดแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ซึ่งการสอนภาษาแบบธรรมชาติให้เด็กวัยอนุบาลมีความสำคัญมาก เพราะทำให้เด็กแสดงออกโดยไม่กลัวผิด การเรียนรู้ทางภาษาของเด็กง่ายและสนุกช่วยให้เรียนอย่างมีความสุขและเฝเรียนด้วยตนเอง

มีนักการศึกษาหลายท่านที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับการเขียน และการพัฒนาการเขียนในเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนา อาทิ กู๊ดแมน (Goodman. 1989) ได้ศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยสอนให้เด็กวาดภาพและเขียนเพื่อสื่อสารโดยอิสระ ไม่บังคับที่จะเขียนสะกดให้ถูกต้องตั้งแต่ต้น เพื่อให้เด็กมีแรงจูงใจในการเขียนสื่อสารพบว่าในระยะเริ่มต้นการเขียนเพื่อการสื่อสารเด็กจะคิดแบบเขียนของตนขึ้น (Invented Spelling) และภาวิณี แสนทวิสุข (2538 : 91-93) ได้ศึกษาชุดการพัฒนาประสบการณ์การเขียนร่วมกันตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติกับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่าเด็กมีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนด้านการสร้างสัญลักษณ์ภาษาเขียน ด้านทิศทางการเขียน ด้านการถ่ายทอดความหมายของสัญลักษณ์ภาษาเขียน และด้านความซับซ้อนของความหมายสูงขึ้น จากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์การเขียนให้เด็กเป็นไปเพื่อพัฒนาภาษาเด็กได้เขียนอย่างมีความหมายตามที่ตนคิด มีความสุขในการเขียน ตอบสนองต่อการเขียน

จากสภาพปัญหาทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติที่ส่งผลต่อพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย ซึ่งถือว่าการจัดกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางตอบสนองความต้องการความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ถ่ายทอดความคิด โดยผ่านประสบการณ์จริงในชีวิต

ประจำวัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยจะมีพัฒนาการเขียนอยู่ในขั้นที่เท่าใด ระหว่าง 1 - 7 โดยใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยได้นำผลการศึกษานี้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติในระดับปฐมวัย ได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย - หญิง อายุ 4 - 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย - หญิง อายุ 4 - 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม ตำบลป่าพุทรา อำเภอขาณุวรลักษบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสังเกตพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย
2. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนาการด้านการเขียน

ระยะเวลาในการทดลอง

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 โดยทำการวิจัยเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 60 นาที รวม 32 ครั้ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

เด็กปฐมวัย

หมายถึง เด็กปฐมวัยที่เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม ตำบลป่าพุทรา อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกำแพงเพชร

พัฒนาการด้านการเขียน

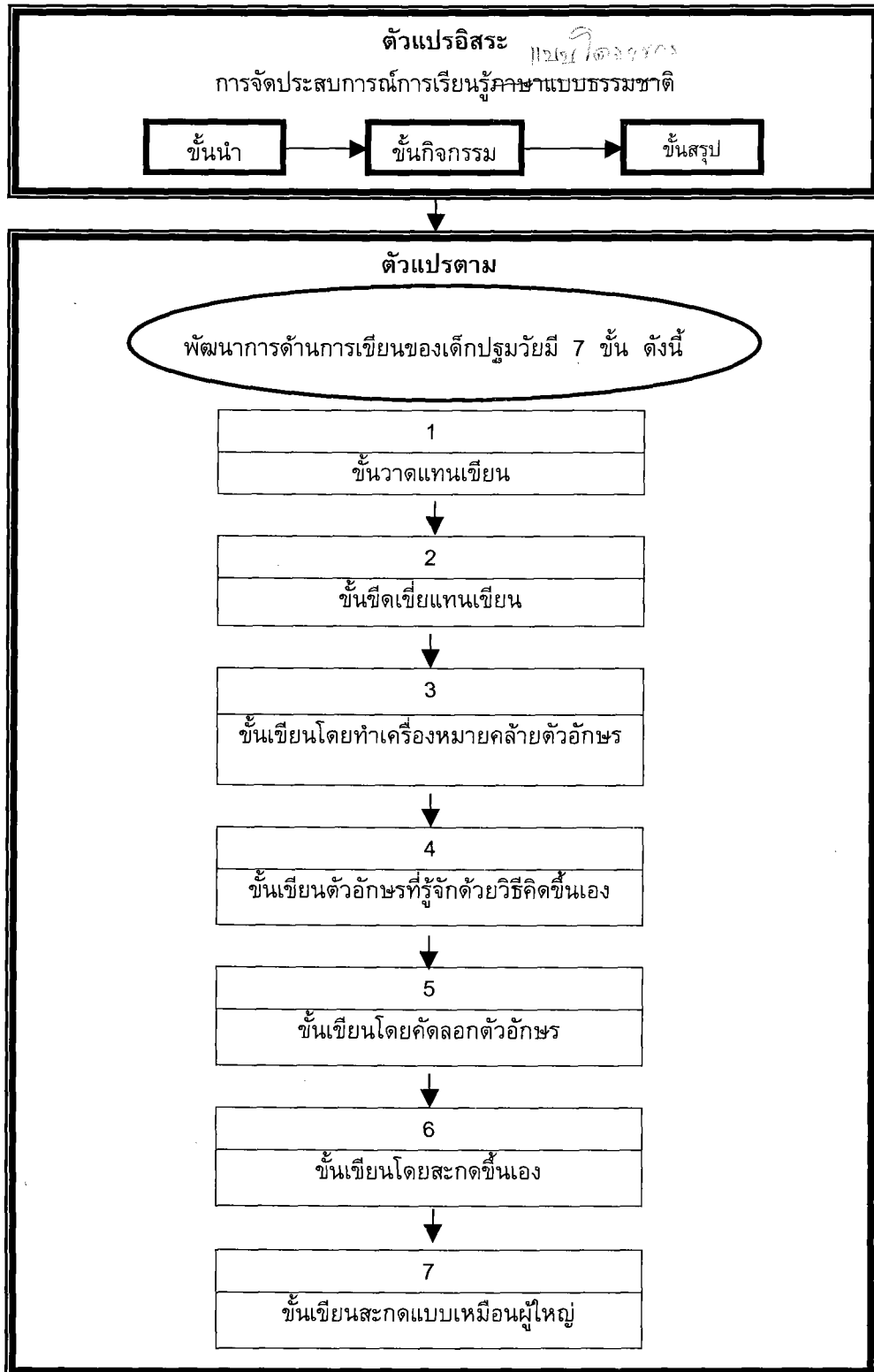
หมายถึง ความสามารถทางการแสดงออกในการเขียนที่ประเมินเป็น 7 ขั้น

1. ขั้นวาดแทนเขียน คือ วาดภาพอย่างเดียว ไม่เขียนสื่อความหมาย บอกความหมายของภาพที่วาดได้เหมาะสม และเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน
2. ขั้นขีดเขียนแทนเขียน คือ เขียนขีดเขียนจากซ้ายไปขวาได้บ่อยครั้ง บอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียนได้และเชื่อมโยงเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน
3. ขั้นเขียนโดยทำเครื่องหมายคล้ายตัวอักษร คือ เขียนโดยทำเครื่องหมายคล้ายตัวหนังสือ บางตัวไม่คล้ายแต่เป็นรูปร่างที่เด็กคิดขึ้นเอง บอกความหมาย ได้เชื่อมโยงเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน
4. ขั้นเขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง คือ เขียนคำที่เขียนได้ด้วยสลับที่ตัวอักษร เขียนตัวอักษรกลับ
5. ขั้นเขียนโดยคัดลอกตัวหนังสือ คือ คัดลอกตัวอักษรที่เห็นอยู่รอบ ๆ ตัวอาจลอกหมดทุกตัวหรือลอกเฉพาะคำที่ต้องการไปพร้อมกับคำที่เขียนได้แล้ว บอกความหมายได้ เชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน
6. ขั้นเขียนโดยสะกดขึ้นเอง คือ เขียนโดยอิสระสะกดขึ้นเองโดยไม่รู้การสะกดจริง ๆ ทำอย่างไร บอกความหมายได้ เชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน
7. ขั้นเขียนสะกดแบบเหมือนผู้ใหญ่ คือ เขียนสะกดตามแบบผู้ใหญ่โดยผสมพยัญชนะและสระตามเสียงของเด็กที่พูด หรือได้ยิน อาจสะกดผิดบ้าง

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ถ่ายทอดความคิด โดยผ่านประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวัน ฝึกให้เด็กปฐมวัยได้ ฟัง พูด อ่าน และเขียนในกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน เด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมแสดงออกทางความคิดในรูปแบบของการสนทนา อภิปราย การเขียน การเคลื่อนไหว การแสดงท่าทาง การวาดรูป และงานประดิษฐ์ ตามความสนใจของเด็ก เน้นให้เด็กได้ประสบการณ์การสื่อสารด้วยทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ไปพร้อมกันไม่แยกเป็นทักษะย่อยซึ่งครูมีบทบาทในการตอบสนองความต้องการความสนใจของเด็ก ช่วยเหลือแนะนำทันทีที่เด็กต้องการ ให้กำลังใจเมื่อเด็กแสดงออกว่าสนใจที่จะเขียน ยอมรับความคิดเห็นในการสื่อความหมายของเด็ก ใช้คำถามโต้ตอบจนใจให้เด็กอยากเขียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

✓ สมมติฐานในการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ มีพัฒนาการด้านการเขียน
สูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 1.1 ความหมายของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - ✖ 1.2 ความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 1.3 ทฤษฎีของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 1.4 หลักการที่เกี่ยวข้องกับแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - ✖ 1.5 แนวการพัฒนาภาษาเขียนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - ✖ 1.6 จุดมุ่งหมายในการจัดประสบการณ์การเขียนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 1.7 ลักษณะห้องเรียนที่ใช้แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 1.8 กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 1.9 บทบาทครูในการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 1.10 การประเมินผลตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
 - 1.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
 - 2.1 ความหมายของการเขียน
 - 2.2 ทฤษฎีพัฒนาการเขียน
 - 2.3 ความสำคัญของการเขียน
 - 2.4 จุดมุ่งหมายของการเขียน
 - 2.5 องค์ประกอบของการเขียน
 - 2.6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
 - 2.7 พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก
 - 2.8 ลักษณะและพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย
 - 2.9 การเตรียมความพร้อมในการเขียนของเด็กปฐมวัย
 - 2.10 แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1.1 ความหมายและความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ความหมายของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

กูดแมน (บังอร พานทอง, 2534 : 70-72 ; อ้างอิงมาจาก Goodman, 1986) กล่าวถึงความหมายของการสอนภาษาแบบธรรมชาติว่าเป็นการเรียนการสอนที่เน้นการสอนภาษาอย่างมีความหมาย โดยผู้เรียนจะอาศัยประสบการณ์ของตนเองประกอบการเรียน ไม่แบ่งแยกภาษาเป็นส่วนย่อย เป็นการเรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความกล้าและมั่นใจในตนเองในการที่จะใช้ภาษา ไม่เกรงว่าจะผิด ทั้งนี้เพราะผู้สอนไม่เน้นการลงโทษเมื่อเด็กใช้ภาษาผิด แต่พยายามชี้ให้เห็นข้อบกพร่องโดยทางอ้อม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแก้ไขตนเอง การเรียนยี่ด้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง

มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2537 : 67) กล่าวว่า การสอนภาษาแบบบูรณาการ (Whole Language Approach) เป็นแนวการสอนทักษะทางภาษาสัมพันธ์ที่จัดรวมทักษะทางภาษา คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนไปด้วยกันอย่างมีระบบ เนื่องจากการเรียนรู้ทักษะทั้งสี่ไปพร้อม ๆ กัน จะช่วยเสริมพัฒนาทักษะซึ่งกันและกัน

และพัชรี ผลโยธิน (2537 : 196) กล่าวถึงการสอนภาษาแบบธรรมชาติว่า เป็นการสอนที่พยายามจะใช้ภาษาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ การสื่อสาร และการคิด โดยไม่พยายามแยกภาษาออกเป็นส่วนตัว ๆ แต่เป็นการพยายามมองภาษาโดยรวม สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์จริงมาช่วยทำให้ภาษานั้นง่ายต่อการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการพูด การอ่าน การฟังและการเขียน ถ้าเป็นสิ่งที่มีความหมายมีประโยชน์หรือเด็กสนใจและต้องการ จะเป็นสิ่งที่ง่ายสำหรับการเรียนภาษา

สรุปได้ว่า การสอนภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึงการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมาย โดยเน้นให้เด็กเรียนรู้ทักษะทางภาษา ฟัง พูด อ่าน และเขียนไปพร้อม ๆ กัน ไม่แยกเป็นทักษะย่อย ยี่ด้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง และอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียน

1.2 ความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

หรรษา นิลวิเชียร (2535 : 234) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติว่า เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้เด็กเกิดลักษณะทางการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ไม่แยกจากกัน ถึงแม้ว่าบางครั้งจะเน้นที่ทักษะหนึ่งทักษะใดเป็นพิเศษก็ตาม

ฉันทนา ภาคบงกช (2537 : 2) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติไว้ดังนี้

1. ทำให้เด็กมีความสุข สนุกสนานในการเรียนภาษาและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้
2. ช่วยให้ได้เด็กได้รับการพัฒนาภาษา ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ครอบคลุมทุกด้านและเต็มศักยภาพ
3. ทำให้ครูและผู้ปกครองเกิดความเข้าใจ ในการพัฒนาทางภาษาทั้งด้านการเขียนเพิ่มขึ้น
4. สนองความต้องการของผู้ปกครองส่วนมาก ซึ่งต้องการให้เด็กได้รับการพัฒนาภาษาในช่วงปฐมวัย

และ อารี สันตหนวี (2537 : 213) กล่าวว่า การสอนภาษาแบบธรรมชาติทำให้เด็กได้แสดงออกโดยไม่กลัวผิด มีแบบอย่างที่ดีในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน จากผู้ใหญ่การเรียนรู้ภาษาของเด็กจะง่ายและสนุก ได้มีประสบการณ์ตรง มีโอกาสได้อภิปรายพูดคุยในบรรยากาศที่อบอุ่น ยอมรับ เด็กจะเรียนรู้ภาษาได้ดีถ้าเข้าใจทั้งหมด ช่วยให้เด็กเรียนอย่างมีความสุขและใฝ่เรียนด้วยตนเอง

จะเห็นว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติทำให้เด็กเรียนทักษะทางภาษาทุกด้านอย่างสัมพันธ์ต่อเนื่อง มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษา ทำให้การเรียนภาษาง่ายขึ้น และมีความหมายต่อผู้เรียน ดังนั้นการสอนภาษาแบบธรรมชาติจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาการเขียน

1.3 ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่ใช้กับเด็กปฐมวัยในงานวิจัยนี้ มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีว่าด้วยธรรมชาติของภาษา ดังนี้ (บุษบง ทันตวิงศ์, 2535 : 44-49)

1. ทฤษฎีว่าด้วยระบบภาษา

ภาษาประกอบด้วย 3 ระบบ คือ ระบบความหมาย ระบบไวยากรณ์ และระบบเสียง หัวใจของภาษาคือ ความหมาย ไวยากรณ์และเสียงเป็นเพียงส่วนประกอบ สถานการณ์กำหนดคำซึ่งกำหนดความหมายในการสื่อสารอีกทีหนึ่ง เด็กจะไม่พยายามเขียนด้วยการสะกดคำไปที่ละตัว แต่เขาจะคิดหาคำที่สื่อความหมายได้เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์นั้นด้วยเหตุนี้จึงไม่จำเป็นต้องรู้จักเสียงของตัวอักษรก่อน จึงจะสามารถสื่อความหมายโดยการเขียนได้ เนื่องจากการเขียนเพื่อสื่อความหมายเป็นกระบวนการที่กำหนดโดยสถานการณ์ การสอนเขียนสำหรับเด็กปฐมวัยจึงไม่ควรแยกออกเป็นทักษะเดี่ยว ๆ หลาย ๆ ทักษะ แต่ควรให้เด็กได้สำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และใช้กระบวนการเขียนเพื่อศึกษาสิ่งที่เขาสำรวจ ครูจะสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของเด็ก และถ้าเด็กไม่ต้องการเรียน ครูจะไม่บังคับเพราะการบังคับทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเขียน และจะสกัดกั้นความงอกงามของเด็กเมื่อเขาโตขึ้นและพร้อมที่จะเรียนเขียนในชั้นประถมศึกษา ครูมีหน้าที่ในการแนะนำให้เข้าใจภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เขาประสบในชีวิตประจำวัน เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาในหลาย ๆ สถานการณ์ เด็กจะได้ทดสอบความสามารถในการตัดสินใจของตนโดยเสี่ยงกับความล้มเหลวน้อยมาก เพราะเขาสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของตนได้เสมอ ทั้งจะได้ทั้งประสบการณ์และทัศนคติที่ดีต่อภาษาไปพร้อม ๆ กัน ครูจะต้องระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ตัดสินใจแทนเด็กเพียงเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดในการเขียน นอกจากนี้ ครูยังมีหน้าที่ในการจัดสภาพแวดล้อมที่สร้างประสบการณ์ทางภาษา เชิญชวนให้เด็กเรียนรู้ภาษาจากประสบการณ์นั้น และสนับสนุนให้เขาสื่อสารแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น

2. ทฤษฎีว่าด้วยภาษา ความคิดและสัญลักษณ์สื่อสาร

ภาษาเป็นสัญลักษณ์สื่อสารที่ไม่สามารถถ่ายทอดความคิดทุกเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ สัญลักษณ์ที่ใช้ต้องเหมาะกับเรื่องที่ต้องการสื่อสาร เด็กต้องคิดสัญลักษณ์เพื่อสื่อความคิดและถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ สัญลักษณ์ที่สามารถสื่อความหมายได้มีหลายรูปแบบ ได้แก่ ภาษา ศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย ละคร และคณิตศาสตร์ การจัดประสบการณ์อ่านเขียนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ จึงรวมเอาศิลปะ ดนตรีและละครเป็นส่วนสำคัญในการเรียนการสอน เพราะสิ่งเหล่านี้จะกระตุ้นให้เด็กค้นหาสัญลักษณ์ที่เหมาะสมสำหรับสื่อความคิดในแต่ละเรื่อง เด็กจะไม่ถูกจำกัดให้ถ่ายทอดความคิดเป็นเพียงภาษาเท่านั้น ศิลปะและละครเป็นสัญลักษณ์สื่อสารที่เด็กใช้ได้มีประสิทธิภาพมากกว่าสัญลักษณ์ภาษา จากทฤษฎีว่าด้วยภาษา ความคิดและสัญลักษณ์ พบว่าเด็กไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาเขียนเด็กจะเปลี่ยนเป็นวาดภาพแทน ศิลปะสามารถช่วยให้เด็กรวบรวมความคิดก่อนจะเขียนและช่วยให้เด็กทำงานต่อไป ทั้ง ๆ ที่ความคิดในการเขียนหยุดชะงัก การแสดงละครช่วยให้เด็กเข้าใจความรู้สึกในเรื่องและทำให้คุณภาพการเขียนดีขึ้น ดนตรีช่วยสร้างอารมณ์สำหรับเรื่องที่จะเขียน อุปกรณ์ดนตรีและศิลปะหลายอย่างสามารถใช้ประกอบกิจกรรมเขียนได้ เด็กอาจทำอุปกรณ์ดนตรี และศิลปะสำหรับกิจกรรมเขียนในมุมเขียนจะมีเครื่องเขียนหลายชนิดให้เด็กทดลองใช้วิธีต่าง ๆ ที่จะช่วยให้สามารถสื่อความหมายได้ดีที่สุด

ไวทอสกี (Goodman. 1987 : 117 ; citing Vygotsky. 1987) กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กเป็นการได้รับอิทธิพลของบุคคลอื่น และสังคมมีผลต่อการเรียนของเด็ก ถึงแม้เด็กจะต้องรับผิดชอบในการคิดสร้างโครงความรู้ความคิดของตน แต่บุคคลอื่น เช่น เพื่อนและครู มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก หนึ่งกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การพูด การสนทนา การวาด การเขียน การอ่าน ตลอดจนการเล่นช่วยในการเรียนรู้ภาษาของเด็ก เพราะกิจกรรมเหล่านี้เป็นการใช้สัญลักษณ์ (Symbol Using Media) ซึ่งการที่เด็กเรียนรู้ภาษาจากผู้อื่นนั้น เด็กจะเรียนรู้ทีละน้อย โดยการได้รับคำแนะนำจากผู้อื่น จนเด็กสามารถคิด เกิดเป็นความรู้ภายในตนได้ แนวความคิดนี้ต่อมา บรูเนอร์ และคนอื่น ๆ (Bruner and others) ขยายเป็นแนวการสอนที่เรียกว่า การพัฒนาทีละคืบ วิธีสอนแบบนี้ช่วยเสริมและสนับสนุนผู้เรียนจากระดับพัฒนาการที่มีอยู่ไปสู่ระดับพัฒนาการที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากการที่ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Interaction) ดังนั้น การสอนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language Approach) จึงเน้นการให้มีปฏิสัมพันธ์ การสนทนาโต้ตอบในกลุ่มช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน

ชอมสกี (McGee and Richgels. 1990 : 45-46 ; citing Chomsky. n.d.) กล่าวว่า เด็กเกิดมาพร้อมกับความสามารถที่จะเรียนรู้ภาษา เด็กเล็ก ๆ ไม่ถึงหนึ่งปีจะส่งเสียง ออกเสียงเล่น และเมื่ออายุหนึ่งปีขึ้นไป เด็กจะเริ่มพูดภาษาเป็นคำ ๆ และเป็นประโยคได้เหมือนผู้ใหญ่เมื่อประมาณอายุสี่ปี เด็กจะเรียนรู้จากความหมาย ประสบการณ์ และการเลียนแบบ เด็กเรียนรู้ที่จะพูดภาษาได้อย่างมหัศจรรย์ เรียนได้ตามธรรมชาติ นอกจากนี้เด็กเรียนรู้ภาษาจากกิจวัตรประจำวันภายในบ้าน เช่น พ่อแม่เล่นกับลูก เล่นทานร้องเพลง อ่านหนังสือ ให้ลูกฟังก่อนนอน เด็กจึงเรียนรู้ภาษาจากครอบครัวอย่างเป็นธรรมชาติ มิได้เป็นการจงใจสอนภาษาเป็นทางการ เด็กจะไม่รู้สึกว่าเป็นความยากลำบากที่จะเรียนรู้ภาษา ซึ่งมีนักวิจัยภาษาตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติได้ค้นพบการวิจัยที่สนับสนุนทฤษฎีของชอมสกี (Chomsky) ในเรื่องพัฒนาการภาษาพูด และเกิดแนวคิดว่าการเรียนเขียนของเด็ก ก็ควรจะเป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติ (Whole Language) จึงเน้นการส่งเสริมกำลังใจให้เด็กกล้าพูดกล้าเขียนไม่กลัวผิดมากเกินไป การให้เด็กเรียนสะกดเอง แม้ว่าจะยังไม่ถูกต้องเป็นที่ยอมรับได้ ในทำนองเดียวกับการพูด กล่าวคือ ตอนแรก ๆ เด็กจะพูดไม่ชัด พูดไม่ถูกต้องแต่เด็กจะพูดเพื่อสื่อความหมาย ผู้ใหญ่พยายามรับฟังและพยายามเข้าใจก็จะช่วยให้เด็กกล้าพูด จนพูดได้ถูกต้องชัดเจนภายหลัง การเขียนก็เช่นเดียวกัน เด็กต้องการสื่อความหมายโดยการเขียน ในตอนต้นก็จะเขียนไม่ถูก แต่ผู้ใหญ่หรือครูควรพยายามทำความเข้าใจกับข้อความที่เด็กเขียนสื่อความหมาย โดยการซักถาม และยอมรับการเขียนของเด็ก ถ้าครูหรือผู้ใหญ่บังคับให้เด็กเขียนให้ถูกต้องทันทีในขณะที่ยังไม่สามารถทำได้เด็กจะรู้สึกว่าเป็นเรื่องยากลำบากและทำให้ไม่อยากเขียน

กู๊ดแมน (Goodman. 1986 : 26) เป็นผู้นำทางความคิดคนสำคัญของการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) กล่าวว่า ภาษาของมนุษย์เป็นตัวแทนความคิดของผู้ใช้ภาษา บุคคลสามารถรวบรวมสัญลักษณ์อื่นได้แก่ เสียงในภาษาพูด และอักษรในภาษาเขียนมาเป็นคำเพื่อใช้ทดแทนสิ่งต่าง ๆ แทนความรู้สึกและความคิด ใช้ภาษาโดยมีจุดประสงค์เพื่อการสื่อสารนอกจากนี้ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการคิด และในการเรียนรู้ กู๊ดแมน (Goodman) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ดังนี้

1. ภาษาที่ใช้ต้องมีความหมายสมบูรณ์ มีใจความครบถ้วนและเน้นความสำคัญของการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน การเรียนทักษะย่อยของภาษา เช่น การฝึกสะกดคำ การคัดลายมือ จะทำต่อเมื่อเด็กต้องการและการเรียนทักษะย่อยนั้นสามารถช่วยให้เด็กสื่อความหมายได้สมบูรณ์ขึ้น เรียนจากสิ่งที่เป็นจริง และเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับผู้เรียน

2. เนื้อหาในการเรียนภาษาสำหรับเด็ก คือ ประสบการณ์จริงที่เด็กจะได้ศึกษากระบวนการใช้ภาษาอย่างมีจุดมุ่งหมายในสถานการณ์ที่หลากหลาย

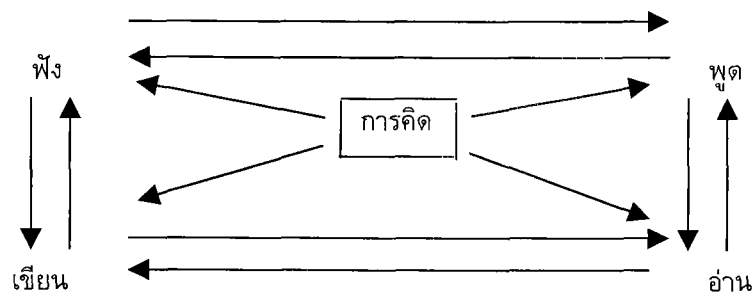
3. การเรียนภาษาสามารถเรียนรู้ได้จากการใช้ภาษาในทุกรายวิชาโดยใช้ภาษาในสิ่งแวดล้อมทางภาษาที่มีความหมาย

4. การสอนภาษาต้องให้ความสำคัญแก่กิจกรรมที่เด็กริเริ่มขึ้นเอง ครูเป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมนั้น นอกจากนี้ครูเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนในชีวิตประจำวัน

5. การสอนภาษาต้องอยู่บนพื้นฐานของการทำกิจกรรมทางภาษาร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก โดยครูมองข้อผิดพลาดของเด็กว่า เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และสนับสนุน ให้เด็กกล้าพูด กล้าทำ เพื่อจะได้เรียนรู้เพิ่มขึ้น

6. ผู้เรียนมีอำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเองในการพิจารณาว่าใช้ภาษาเมื่อไร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 31-36) ได้กล่าวถึงแก่นสำคัญของการศึกษาแบบ Whole language ก็คือ ทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยทักษะในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงไม่แยกจากกัน เรียกว่าการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แผนผังการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

วิธีแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (whole language) เห็นว่ามีทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน จะต้องเป็นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active) โดยไม่อาจแยกจากกันได้ว่าอะไรคือ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนรับคำสั่ง (Passive) หรือการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active) ต้องใช้ทักษะทุกด้านควบคู่กันไปในกระบวนการศึกษา

นอกจากนี้เด็กสามารถจะเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติได้ดีที่สุดด้วยการสำรวจธรรมชาติ ภาษา วรรณกรรมที่ปรากฏในสิ่งแวดล้อมจะทำให้เด็กสร้างประสบการณ์และความรู้ขึ้นด้วยตัวเอง

(Schlosser and Phillips. 1991 : 6)

1.4 หลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

พัชรี ผลโยธิน (2537 : 188-189) กล่าวถึงหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติไว้ดังนี้

1. จัดสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยภาษา
2. ให้เด็กมีโอกาสเล่นและปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้ใหญ่ สื่ออุปกรณ์
3. เด็กได้รับประสบการณ์ตรง

4. มีแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา
5. เด็กได้รับการยอมรับจากผู้ใหญ่และให้กำลังใจ
6. เด็กมีโอกาสในการเลือกเล่นและทำกิจกรรมที่ตนสนใจและชอบด้วยตนเอง
7. ให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีความหมายกับเด็ก รวมทั้งกิจกรรมและอุปกรณ์สำหรับเขียน

สำหรับการอ่านเขียนนิรุตน์ สุกโชติรัตน์ (2537 : 67-75) มีความเห็นว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติเน้นความคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเริ่มจากการพูดคุยอภิปรายระหว่างกันเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่นำเสนอใจร่วมกัน ไม่จำกัดหัวข้อเรื่อง เด็กสามารถสืบเสาะหาความรู้ได้อย่างอิสระจากประสบการณ์เดิม และจัดกิจกรรมให้เด็กได้ปฏิบัติ เปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการอ่านและเขียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของอารี สัตหะวี (2535 : 22-23) ดังนี้

1. เด็กปฐมวัยที่อยู่ในศูนย์เด็กและโรงเรียนอนุบาล สามารถจะเรียนภาษาอ่านและเขียนโดยวิธีธรรมชาติ กล่าวคือเด็กคุ้นเคยกับหนังสือและตัวหนังสือจากประสบการณ์ การอ่าน และเขียน เพื่อสื่อสารจากการวาดและสะกดเอง (Invented Spelling) ซึ่งการสอนภาษาในศูนย์ปฐมวัยเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมให้เด็กคุ้นกับหนังสือ ชิมซับเรื่องราวในหนังสือ โดยครูอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน และสนทนาพูดคุยกับเด็กให้เด็กเล่าเรื่องจากการพูดและการเขียน หรือการวาด การแสดง
2. การสอนภาษาต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ครูต้องศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลศึกษาความสนใจ ความสามารถ และสอนเด็กตามระดับความสามารถที่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่าเด็กเป็นผู้ให้ข้อมูล (Informant) แก่ครูในการเตรียมและวางแผนการสอน
3. ส่งเสริมให้เด็กสนใจและรักที่จะเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง การที่จะให้เด็กเกิดแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) จะต้องให้เด็กมีโอกาสเลือกเรื่องหรือหนังสือที่สนใจ
4. การสอนภาษามีพื้นฐานมาจากประสบการณ์จริงที่มีความหมายต่อเด็ก เช่น การศึกษานอกสถานที่ การทดลองวิทยาศาสตร์ การประกอบอาหาร การทำสวน การเลี้ยงสัตว์
5. ให้เด็กเห็นประโยชน์ของการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ เช่น จดหมาย หนังสือพิมพ์ ป้ายประกาศ ฉลากยา
6. ให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ซึ่งการปฏิสัมพันธ์เป็นไปในทางสนับสนุนให้กำลังใจ ช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกัน
7. ทำให้เด็กมีความมั่นใจกล้าพูดกล้าเขียน โดยไม่กลัวผิด
8. การสอนต้องให้สัมพันธ์กับประสบการณ์และชีวิตของผู้เรียน การสอนมีลักษณะเป็นบูรณาการ
9. ครูต้องสังเกตเด็กแต่ละคนเพื่อสร้างหลักสูตร และเนื้อหาที่จะสอน

กล่าวโดยสรุปการสอนภาษาแบบธรรมชาติเน้นตั้งอยู่บนพื้นฐานทฤษฎี และแนวคิดของนักการศึกษามากมาย ซึ่งจากทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำมาจัดทำแผนการวิจัยคือ ทฤษฎีระบบภาษาใช้ในชีวิตประจำวัน เด็กได้เรียนได้เลือกในสิ่งที่มีความหมาย ได้อ่านเขียนสิ่งที่อยู่ในความสนใจเด็ก ทฤษฎีสัญลักษณ์ เด็กมีอิสระในการสื่อสารด้วยรูปแบบต่าง ๆ ทฤษฎีระบบการอ่านเขียน เด็กได้เห็นแบบอย่างการเขียน ได้ลองฝึกฝนถูกและนำแนวคิดของนักศึกษามาใช้ในบทบาทของครู คือ ให้กำลังใจ เสริมแรง ยอมรับ เป็นแบบอย่าง เป็นต้น

1.5 แนวการพัฒนาภาษาเขียนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

ฉันทนา ภาคกงข (2537) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. การเขียนอธิบายภาพที่ได้วาด กิจกรรมนี้ควรทำภายหลังการวาดภาพ ครูควรแสดงความสนใจในภาพที่ได้วาด ครูเว้นระยะระหว่างคำแล้วหมั่นถามเด็กให้คิดตามบอกให้ครูเขียน ครูอ่านข้อความที่เขียนเสร็จเป็นคำ (ห้ามอ่านแยกส่วนประกอบของคำ) เด็กจะรู้สึกว่าการเขียนมีความหมาย เพราะถ่ายทอดความคิดของเด็กเป็นภาษาเขียน และคนอื่น ๆ สามารถอ่านเข้าใจความคิดของเขาได้ กิจกรรมดังกล่าวควรให้เด็กทำสักระยะหนึ่งจึงกระตุ้นหรือชักชวนให้เด็กเขียนในระยะแรกอาจมีเด็กบางคนเขียนเลียนแบบครูสนใจเขียนเอง แต่ไม่ควรชวนให้เด็กเขียนเองเร็วเกินไป เพราะจะทำให้เด็กเกิดความคิดว่าการเขียนคือการลอกเลียนแบบ เด็กจะขาดความเชื่อมั่นในการที่จะเขียนด้วยตนเอง กิจกรรมวาดภาพและเขียนคำบรรยายควรดำเนินตลอดทั้งปี

2. การเขียนหน้าชั้นเพื่อบอกกล่าว ทุกเช้าครูควรหาโอกาสให้เด็กเห็นการเขียนของครูวันละ 1 ประโยคพร้อม ๆ กัน การเขียนนี้ควรเป็นไปตามธรรมชาติประกอบคำบอกเล่าของครู หรือเด็กอาจเป็นการบันทึกเพื่อจดจำ เตือนความจำบอกเล่าหรือประกาศการเขียนนี้มุ่งหมายให้เด็กเห็นว่า ความคิดของคนเราสามารถถ่ายทอดเป็นตัวหนังสือและมีประโยชน์ในการสื่อความหมายให้คนอื่นเข้าใจ

3. การจัดสถานการณ์ให้มีการโต้ตอบสื่อสารกันที่มีความหมาย และเร้าความสนใจเด็กมากที่สุดคือการเขียนโต้ตอบกัน

4. การฝึกการเขียนด้วยกิจกรรมชื่อของเด็ก เด็กคุ้นเคยกับชื่อของตนมากที่สุด และเรียนรู้จากชื่อของตนเองได้ดี โดยเฉพาะเสียงจากพยัญชนะต้นของชื่อตนเอง นอกจากนี้ยังเรียนรู้เสียงและพยัญชนะจากชื่อของเพื่อนอีกด้วย

5. การเขียนโดยอาศัยแหล่งอ้างอิง ในการเรียนรู้จากหน่วยต่าง ๆ ย่อมมีคำซึ่งเด่นและมีการใช้คำเหล่านี้ค่อนข้างถี่ ครูอาจเตรียมบัตรคำประกอบภาพ 3-4 บัตรติดไว้ที่มุมอ้างอิงเสมือนเป็นพจนานุกรมเล็ก ๆ เพื่อให้เด็กสนใจอ่าน และอาจเขียนโดยใช้คำเหล่านี้ประกอบความสนใจ เด็กเริ่มต้นเขียนด้วยตนเอง สร้างคำเอง มีบัตรภาพประกอบคำซึ่งเป็นลักษณะของกริยา เช่น วิ่ง นอน เดิน กระโดด ฯลฯ ควรติดไว้ให้เด็กดูเพื่อให้เด็กมาเลือกใช้ในการแต่งประโยค เขียนข้อความ

6. การเขียนโดยรู้ที่มาของเสียง บางครั้งเด็กอยากเขียนคำที่ตนต้องการแต่เขียนเองไม่ได้ และค้นคว้าจากแหล่งอ้างอิงไม่ได้ ครูควรเขียนคำนั้น ๆ ให้เด็กดูเพื่อให้เขาไปเขียนตาม ควรทำกิจกรรมหลังจากเด็กพยายามเขียนคำด้วยตนเองจนเคยชินแล้ว มิฉะนั้นจะกลายเป็นการสร้างความปลอดภัยที่จะลองเขียนคำด้วยตนเอง ต้องรอให้ครูเขียนให้ดูก่อนทุกครั้ง ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่ถูกต้องตามแนวของการพัฒนาภาษาแบบธรรมชาติ

คาลลินส์ (Morrow. 1993 ; citing Calkins. n.d.) พรรษา นิลวิเชียร (2535) ดัฟฟีและโรลเลอร์ (Duffy and Rochler. 1993) ได้กล่าวถึงขั้นตอนกระบวนการเขียนที่สามารถประมวลออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียม เป็นขั้นเตรียมความคิดที่แสดงออก เป็นขั้นที่เด็กใช้ภาษาพูดเป็นส่วนหนึ่งของการเขียน เพราะภาษาพูดกับการคิดมีความสัมพันธ์กันความคิดของเด็กจะมีผลต่อสิ่งที่เด็กพูด และสิ่งที่เด็กพูดจะมีผลต่อความคิดของเขา การกระตุ้นความคิดของเด็กใช้คำพูดมากเท่าไร ก็จะเพิ่มศักยภาพทางความคิดของเด็กมากเท่านั้น (พรรษา นิลวิเชียร. 2535)

2. ขั้นเขียน เป็นขั้นเขียนร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก โดยภาษาเขียนที่ใช้จะเป็นคำที่มีความหมายสำหรับเด็ก เป็นการจัดประสบการณ์ที่เด็กจะมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการเขียน ด้านการบอกให้ครูเขียน

ตามที่ต้นต้องการสื่อความหมายออกมา ช่วยครูเขียนคำง่าย ๆ ที่คุ้นเคย ซึ่งตำแหน่งการติดตั้งงานเขียนให้ได้ประโยชน์ตามความมุ่งหมายตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

3. **ขั้นปรับปรุงแก้ไข** เป็นขั้นที่ครูและเด็กจะช่วยกันตรวจสอบสิ่งที่เขียนว่าสามารถสื่อความหมายตามความมุ่งหมายหรือไม่ ถ้าไม่ ครูและเด็กจะช่วยกันคิดหาทางเขียนใหม่ให้สื่อความหมายได้ดีขึ้น

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาทางภาษาเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นการจัดกิจกรรมการเขียนที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ถ่ายทอดความคิดเป็นภาษาเขียน เพื่อสื่อความหมายให้คนอื่นเข้าใจโดยผ่านกิจกรรมการเขียนที่เด็กให้ความสนใจ

1.6 การกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดประสบการณ์การเขียนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

พรรยา นิลวิเชียร (2535ก,ข,ค) ได้กล่าวถึงแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ว่ามีจุดมุ่งหมายอย่างกว้าง ๆ ก็คือ ช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างเกี่ยวเนื่องไม่แยกจากกัน ถึงแม้ว่าบางครั้งจะเน้นที่ทักษะหนึ่งเป็นพิเศษก็ตาม เช่น ด้านการเขียนเด็กสามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนจากขั้นง่าย ๆ ไปสู่ขั้นที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น เพื่อแสดงออกถึงความประทับใจของตนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อแสดงความต้องการหรือเพื่อเสนอสิ่งบันเทิง เด็กต้องการประสบการณ์ การเขียน เครื่องหมายและการทดลองเขียน คำ ประโยค ซึ่งจะช่วยให้พบว่าเครื่องหมายเหล่านั้นมีความหมาย

บุษบง ดันติวงศ์ (2538) ได้กล่าวถึงจุดหมายของการสอนภาษาเขียน ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ว่า

1. ช่วยให้เด็กรู้ว่าคุณคิดสามารถถ่ายทอดได้ด้วยการเขียนข้อความได้
2. ช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการเขียน
3. ช่วยให้เด็กกล้าเขียนตามระดับความสามารถของตน
4. ช่วยให้เด็กคุ้นเคยกับตัวหนังสือและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ได้ใช้สื่อความหมายในชีวิตประจำวัน
5. ช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ในการใช้ภาษาเขียนด้วยความมุ่งหมายต่าง ๆ

จะเห็นได้ว่าแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างมีจุดมุ่งหมาย ทักษะด้านการเขียนเด็กพัฒนาความสามารถในการเขียนจากขั้นง่าย ๆ ไปสู่ขั้นซับซ้อน และสามารถใช้อธิบายสื่อความหมายได้ในชีวิตประจำวัน

1.7 ลักษณะของห้องเรียนที่ใช้แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

จากหลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่เชื่อว่า เด็กควรจะมีสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวหนังสือ มีกิจกรรมปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู มีโอกาสเลือกและทำงานที่ชอบและสนใจ เพราะฉะนั้นห้องเรียนของแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติควรมีลักษณะดังนี้ (อารี สันทนต์วิ. 2535 : 14) มีมุม หรือศูนย์ต่าง ๆ เช่น มุมบ้าน มุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์ตามปกติ แต่ที่มุมหนังสือนั้นจะมีชั้นวางหนังสือเป็นห้องสมุด มีหนังสือวรรณกรรมเด็กอย่างน้อยควรเท่ากับจำนวนเด็กและจะเพิ่มมุมเขียนหนังสือ มุมอ่านหนังสือ มุมห้องสมุดในห้องเรียนจะถือเป็นจุดเด่นในการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เด็กจะขอยืมหนังสือไปอ่านที่บ้านได้ โดยครูจะสนับสนุนให้พ่อแม่อ่านหนังสือให้ลูกฟังที่บ้าน สำหรับหนังสือวรรณกรรมเด็กที่มุมห้องสมุดนั้นครูจะต้องแสวงหาเพิ่มเติมและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาโดยอาจแลกเปลี่ยนกับห้องอื่น ถ้าโรงเรียนมีห้องสมุดกลางในโรงเรียน ครูควรรหาโอกาสนำเด็กให้เลือกดูหนังสือในห้องสมุด จัดกิจกรรมในห้องสมุดกับบรรณารักษ์ แต่มุมห้องสมุดในห้องเรียนก็ต้องมีเพราะเป็นสิ่งจำเป็นในการสอนภาษาแบบธรรมชาติที่เด็กจะต้องใกล้ชิดและแวดล้อมด้วยหนังสือตามหลักการซึบซาบภาษา (Immersion) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามธรรมชาติ | มุมเขียนหนังสือ

ควรมีโต๊ะเก้าอี้ให้เด็กนั่งเขียนบอร์ดชานอ้อยที่ติดผนังอาจจะใช้ติดผลงานเขียนหรืองานวาดของเด็ก และเป็น ที่ติดประกาศต่าง ๆ เพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับตัวหนังสือ มุมเวทีหุ่น เพื่อให้เด็กแสดงออกทางภาษาในการแสดง เล่าเรื่อง ส่วนมุมอื่น ๆ เช่น มุมคณิตศาสตร์ มุมวิทยาศาสตร์ก็มีป้ายหรือบัตรชื่อ จำนวนเพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับ สัญลักษณ์

สรุปได้ว่าห้องเรียนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติเน้นที่การจัดสภาพแวดล้อมให้เต็มไปด้วย ภาษามีสื่ออุปกรณ์เอื้อต่อการฝึกทักษะทางภาษาทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนอย่างอิสระ ตามความสนใจของเด็กเอง ทั้งนี้เพราะมีแนวคิดว่าการเรียนรู้ภาษาที่ดีเกิดจากการได้สำรวจสิ่งแวดล้อมได้ ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว การได้ลงมือกระทำ ปฏิบัติด้วยตนเอง และทราบผลการกระทำด้วยตนเอง

1.8 กิจกรรมและการเรียนการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

กิจกรรมประจำวันในชั้นเรียนระดับปฐมวัยที่ใช้แนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติคล้ายคลึงกับชั้น เรียนที่สอนตามแบบปกติ เพียงแต่ละกิจกรรมจะมีการใช้ภาษาและตัวหนังสือมากขึ้น เพิ่มมุมห้องสมุดก็เพื่อ เปิดโอกาสให้เด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับสื่อและสิ่งแวดล้อมต่อการใช้ภาษาอ่านเขียนมากขึ้น

กิจกรรมประจำวันตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (อารี สัตถ์หนวี. 2535 : 25 ; อ้างอิงมาจาก Raines and Canady. 1990) เป็นดังนี้

08.30-09.00 น.	โรงเรียนเช้า รับเด็กเป็นรายบุคคล กิจกรรมเสรีตามมุม กิจกรรมศิลปะที่ สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้
09.00-09.30 น.	กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ครูกับนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน มีการ สนทนา ร้องเพลง เล่นหุ่น อ่านหนังสือร่วมกัน
09.30-10.30 น.	เล่นเสรีตามมุม และมีมุมพิเศษมุมหนึ่งที่แสดงเรื่องราวตามหน่วย
10.30-10.40 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.40-11.15 น.	เล่นกลางแจ้ง ทำให้การเล่นกลางแจ้งมีความสัมพันธ์กับหน่วยเรื่องที่ กำลังเรียน
11.15-11.25 น.	พัก เข้าห้องน้ำ ล้างมือ เด็กที่เสร็จก่อนทยอยมาดูหนังสือที่มุมห้องสมุด
11.25-11.50 น.	กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ ทำให้กิจกรรมนี้สัมพันธ์กับหน่วยที่ กำลังเรียน
11.50-13.00 น.	พักรับประทานอาหารและเตรียมนอนพักตอนบ่าย
13.00-14.30 น.	นอนพัก
14.30-14.50 น.	ตื่นนอน
15.10-15.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
15.30-15.50 น.	เกมการศึกษา
15.50-16.00 น.	สรุป เตรียมตัวกลับบ้าน ครูจะฝากเอกสารเกี่ยวกับกิจกรรม หรือหน่วย เรื่องที่เรียนไปให้ผู้ปกครอง

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. กิจกรรมการเล่นเสรี

การเล่นเสรีหรือศูนย์ต่าง ๆ เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เพราะทุกวัน เด็กมีโอกาสตัดสินใจด้วยตนเองว่าจะเลือกกิจกรรมมุมใด และในแต่ละมุมจะมีวัสดุอุปกรณ์ส่งเสริมภาษา เช่น มุมบ้าน ครูเพิ่มสิ่งของเครื่องใช้ในบ้านให้มีของที่มีตัวหนังสือมุมบล็อก ครูจะหาสิ่งที่มีตัวหนังสือมาประกอบ

การเล่นบล็อก และสร้างเรื่องราว มุมวิทยาศาสตร์ครูอาจเขียนบัตรคำบอกชื่อสิ่งต่าง ๆ ไว้ มุมห้องสมุดจัดให้มีบรรณาคาสบาย ๆ มีมุมเขียนอยู่ใกล้ ๆ มุมคณิตศาสตร์จัดให้มีตัวเลข ตัวหนังสือที่ของเล่น เป็นต้น การเล่นเสรีของเด็กนี้เป็นโอกาสที่ครูจะได้สังเกตเด็กและสนทนาซักถามเด็กได้ที่ละคน พยายามชักชวนให้เด็กทำกิจกรรมหลากหลาย

2. การสอนเป็นหน่วยบูรณาการ

การสอนภาษาแบบธรรมชาติจะใช้วิธีสอนเป็นหน่วยบูรณาการเพื่อให้ประสบการณ์ที่มีความหมายกับเด็ก เพราะได้เห็นความสัมพันธ์ ตัวอย่าง เช่น “การเจริญเติบโตของพืช” แสดงให้เห็นถึงการบูรณาการเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ (Strickland and Morrow. 1989 : 142) ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมหาความรู้ เช่น การเพาะถั้ว สังเกตการเติบโต วัดความเจริญเติบโตและบันทึก แกะเมล็ดในถั้วดูอภิปราย ศึกษาต้นไม้ในสถานที่ต่าง ๆ
2. กิจกรรมครูอ่านหนังสือให้ฟัง เช่น อ่านนิทานเรื่อง “ห้วผักกาดยักษ์” แล้วเปรียบเทียบวิธีการปรับปรุงหัวผักกาดเป็นอาหารแบบต่าง ๆ
3. กิจกรรมที่ทำแล้วนำมาเล่าสู่กันฟัง เช่น เด็กไปทดลองเพาะพืชที่บ้านแล้วนำมาเล่า
4. กิจกรรมเขียนอ่านร่วมกัน เช่น ช่วยกันทำชาร์ต ว่าพืชต้องการอะไร อ่านบทกลอนเกี่ยวกับต้นไม้ ดอกไม้
5. กิจกรรมเขียนตามลำพัง เช่น วาดหรือเขียนเรื่องเกี่ยวกับพืชและการปลูกต้นไม้
6. กิจกรรมอ่านตามลำพัง เช่น อ่านหนังสือเกี่ยวกับต้นไม้ในมุมห้องสมุด
7. กิจกรรมดนตรีและจังหวะ เช่น ร้องเพลงและแสดงท่าทางเกี่ยวกับพืช
8. กิจกรรมศิลปะ เช่น ปั้น วาด เกี่ยวกับพืช
9. กิจกรรมคณิตศาสตร์ เช่น เปรียบเทียบการเติบโตของพืช
10. กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง เช่น เล่น “ขายดอกไม้”

สรุปได้ว่าการสอนภาษาแบบธรรมชาติมีทั้งส่วนที่เด็กเรียนรู้โดยอิสระตามความสนใจของเด็กเอง และมีทั้งส่วนที่ครูเสนอแนะการใช้ภาษาที่บูรณาการกับหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้การสอนภาษาแบบธรรมชาติเป็นการบูรณาการกับหน่วยการเรียนรู้ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์

1.9 บทบาทครูในการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

บุษบง ดันติวงศ์ (2538 : 142-150) ได้กล่าวถึงบทบาทครูว่า ครูควรคำนึงถึงการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาให้กับเด็ก ครูจะแนะนำให้เด็กเข้าใจการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กประสบในชีวิตประจำวันและจะเปิดให้เด็กตัดสินใจ โดยเสี่ยงกับความล้มเหลวน้อยที่สุด เพราะเด็กสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของตนได้เสมอ เด็กจะได้รับประสบการณ์และทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยไปพร้อม ๆ กัน ครูจะถือว่าการตัดสินใจเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการทางภาษาเมื่อเด็กได้เริ่มงานแล้ว เด็กจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจในการนำเสนอผลงานของตน ครูจะจัดสภาพแวดล้อมที่สร้างประสบการณ์ทางภาษาให้แก่เด็ก เชิญชวนให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์นั้นและสนับสนุนให้เด็กสื่อสารและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น

และฉันทนา ภาคบังข (2536 : 1) ได้กล่าวถึงบทบาทครูในการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

1. รักเด็กและเข้าใจพัฒนาการเด็ก
2. รู้หลักการจัดประสบการณ์และกิจกรรม สามารถจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก
3. ให้โอกาสเด็กฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาแบบธรรมชาติ เพื่อให้เด็กแต่ละคนพัฒนาไปตามศักยภาพ
4. เป็นต้นแบบของการอ่านและการเขียน

5. นำประสบการณ์เดิมของเด็กมาใช้

6. นำโลกเข้ามาในชั้นเรียน เช่น พาเด็กไปร้านขายของ แล้วนำสิ่งที่ประทับใจมาพูดคุยเพื่อนำเข้าสู่การเรียนการสอน

7. จัดเวลา อุปกรณ์และเตรียมสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์

นอกจากนี้คณะศึกษาดูงาน ณ ประเทศอิสราเอล (2538 : 2) กล่าวถึงบทบาทครูในการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ไว้ดังนี้

1. เป็นแบบอย่างของการเขียน โดยแสดงให้เห็นว่า ครูเองก็สนุกกับการอ่านการเขียน เช่น มีการนำหนังสือต่าง ๆ จากบ้านมาอ่านให้เด็กฟัง และให้เด็กเห็นแบบอย่างการเขียนสื่อความหมายในชีวิตจริง

2. ครูไม่ตำหนิเมื่อเด็กอ่านผิด แต่ครูจะมองข้อผิดพลาดของเด็กกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ สนับสนุนให้เด็กกล้าพูดกล้าทำ เพื่อให้ได้เรียนรู้

3. ครูต้องกระตุ้น ส่งเสริมให้เด็กนำประสบการณ์เดิมมาใช้

4. ครูต้องทำความเข้าใจในพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่ตนสอน

โดยสรุปบทบาทครูมีส่วนสำคัญที่ทำให้การสอนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติประสบผลสำเร็จ เพราะบทบาทครูตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติทำให้เด็กมีความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น อยากทำกิจกรรมด้วยตนเอง อันเป็นความต้องการที่เกิดแรงจูงใจภายในตัวเด็ก ดังนั้น บทบาทครูตามการสอนภาษาแบบธรรมชาตินี้จะทำให้เด็กมีความสนใจในการอ่านเขียนสูงขึ้น

1.10 การประเมินตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

การประเมินตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ใช้แนวคิดเรื่องแฟ้มรวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ (Portfolio) พอลสัน (Paulson. 1990) กล่าวถึงแฟ้มรวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับพฤติกรรม (Portfolio) ว่า หมายถึงการรวบรวมทั้งผลงานและหลักฐานแสดงกระบวนการทำงานของเด็กที่แสดงความพยายาม ความก้าวหน้าและความสำเร็จมากกว่าหนึ่งจุดมุ่งหมาย การเก็บรวบรวมให้เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกผลงานของตน แมคอาฟี (McAfee. 1994) ได้ให้ความหมายของแฟ้มรวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมว่าเป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลของเด็ก เป็นวิธีที่รวบรวมข้อมูลด้วยวิธีต่าง ๆ เป็นการจัดเก็บที่มีระบบ มีจุดมุ่งหมายการรวบรวมเอกสารทุกชิ้นที่เกี่ยวกับพัฒนาการเรียนรู้ แมคอาฟี (McAfee) ได้สรุปในการใช้แฟ้มรวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมไว้ ดังนี้

1. ยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้
2. เป้าหมายคือสิ่งที่เด็กสามารถทำได้
3. เชื่อมโยงความประเมินได้หลายวิธี
4. มีความต่อเนื่องในการประเมินมากกว่าเป็นคะแนนหรือเป็นเกรด
5. ให้ข้อมูลเป็นรายละเอียดของพฤติกรรมเด็กมากกว่าการทดสอบ

อาร์ สันทรวี (2535) กล่าวว่า การประเมินพัฒนาการการเขียนของเด็กว่า จะใช้การสังเกตของครู และการรวบรวมตัวอย่างผลงานของเด็กแบบทดสอบที่ทดสอบทักษะย่อยในการเรียนภาษา ไม่ใช่ใช้วิธีประเมินของแนวนี้อาจประเมินพัฒนาการของเด็ก และหาทางช่วยเหลือและส่งเสริมตามกรณี

ลอมคิมส์ (Gehrenbeck. 1990 ; citing Lompkins. n.d.) กล่าวถึงความแตกต่างการประเมินตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติกับแนวการสอนอ่านเขียนปกติว่าแนวการสอนอ่านเขียนปกติ ครูจะประเมินความยาวของข้อความเมื่อเด็กทำเสร็จ แต่ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ครูจะเตรียมให้คำชี้แนะขณะ

ที่เด็กเขียน เพราะฉะนั้นเด็กสามารถใช้คำชี้แนะในการพัฒนาการเขียนของตัวเอง การประเมินมุ่งไปที่กระบวนการที่เด็กใช้

บอลตัน และคนอื่น ๆ (Bolton and others. 1991) กล่าวว่า การประเมินจะเชื่อถือได้ถ้ามีการประเมินอย่างต่อเนื่องในบริบทของภาษานั้น ๆ มากกว่าการใช้แบบทดสอบที่เป็นทางการ

พอลสัน (Paulson. 1990) กล่าวถึงวิธีการประเมินการสอนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติสรุปได้ดังนี้

1. เป็นการประเมินที่ยึดผู้เรียนมากกว่าการยึดเกณฑ์ปกติหรือเกณฑ์มาตรฐาน
2. เป็นการประเมินจากสิ่งที่เด็กรู้ ไม่ใช่การประเมินเริ่มต้นสิ่งที่เด็กไม่รู้
3. เป็นการเริ่มต้นจากการประเมินตัวเอง และประเมินโดยเพื่อน ครู และผู้ปกครอง
4. เป็นการประเมินที่สอดคล้องกับกระบวนการ ไม่ใช่พิจารณาผลงานอย่างเดียว
5. เป็นการประเมินที่ต่อเนื่องทั้งหลักสูตรและการสอน ไม่ขัดแย้งกับหลักสูตร
6. เป็นการประเมินที่ไม่มีการกำหนดล่วงหน้า สามารถจัดระบบและแก้ไขได้เมื่อต้องการ
7. เป็นการประเมินที่ไม่แยกทักษะย่อยของภาษา
8. เป็นการประเมินที่ประกอบด้วยการประเมินเนื้อหาภาษาความคิดและการสนทนา
9. เป็นเทคนิคการประเมินทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
10. เป็นการประเมินที่อยู่บนพื้นฐานความเชื่อกับแนวการสอนทางภาษาแบบธรรมชาติ

1.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาแบบธรรมชาติ

งานวิจัยต่างประเทศ

รีด (Goodman. 1989 : 118 ; citing Read. n.d.) ได้ศึกษาการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยสอนให้เด็กวาดภาพและเขียนเพื่อสื่อสารโดยอิสระ ไม่บังคับที่จะต้องเขียนสะกดให้ถูกต้องตั้งแต่ต้น เพื่อให้เด็กมีแรงจูงใจในการเขียนสื่อสาร พบว่า ในระยะเริ่มต้น การเขียนเพื่อสื่อสารเด็กจะคิดแบบการเขียนของตนขึ้น (Invented Spelling)

เฟนนาศี (Fennacy. 1988 : 12-A) ได้ศึกษาวิธีการสอนและวิธีการรู้หนังสือในห้องเรียนอนุบาล 2 แบบ คือ ห้องเรียนแรกใช้หลักสูตรโดยใช้แบบฝึกหัดที่เน้นพยัญชนะ เสียงและคำ ห้องที่สอง มีการใช้หลักสูตรตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยปฏิบัติต่อเด็กเสมือนว่าเด็กเป็นนักอ่านและนักเขียน ผลการวิจัย พบว่าเด็กในห้องเรียนที่สอนภาษาแบบธรรมชาติมีความรู้ด้านการอ่านเขียนเพิ่มขึ้น เต็มใจที่จะเขียนและปรับปรุงการเขียนด้วยตนเองโดยไม่ต้องให้ ผู้ใหญ่คอยช่วยเหลือ และเรียบเรียงระหว่างการเขียนบ่อยขึ้น

งานวิจัยในประเทศ

ภาวินี แสหนวีสุข (2538 : 91-93) ได้ศึกษาชุดพัฒนาประสบการณ์การเขียนร่วมกัน ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยกลุ่มทดลองได้รับการจัดประสบการณ์การเขียนร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการเขียนตามโอกาส เช่น กิจกรรมการสำรวจเด็กมาโรงเรียน กิจกรรมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ กิจกรรมช่วยกันเดือน กิจกรรมประกาศข่าว กิจกรรมอวยพรวันเกิด กิจกรรมเขียนบัตรขอบคุณ โดยครูจะเลือกมาให้เด็กทำวันละกิจกรรม และกิจกรรมเขียนเสรี เป็นกิจกรรมที่เด็กเขียนสื่อความหมายโดยอิสระในช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นเสรี ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดการเรียนการสอนทางภาษาด้วยการเขียนตามแนวเตรียมความพร้อมของแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ในการเขียน

ด้วยการสร้างสัญลักษณ์ภาษาเขียน ด้านทิศทางการเขียน ด้านการถ่ายทอดความหมายของสัญลักษณ์ภาษาเขียน ด้านความซับซ้อนของความหมายสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อำพร ศรีทรัพย์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยมีความสนใจในการอ่านและการเขียนสูงขึ้น

กนิษฐา ชูพันธ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติโดยใช้แกนนำในหน่วยการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 27 คน เป็นการสุ่มแบบเจาะจงจำนวน

1 ห้องเรียน

✕ ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยใช้แกนนำในหน่วยการสอนมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. เด็กปฐมวัยกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ โดยใช้แกนนำในหน่วยการสอนที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .005

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าเด็กในวัยอนุบาลเริ่มมีความสนใจในการเขียน ผู้ใหญ่ควรส่งเสริมให้เด็กมีความสนใจในการเขียน เพราะถ้าเด็กสนใจที่จะเขียนแล้วการเขียนของเด็กก็จะมีประสิทธิภาพ ซึ่งการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการเขียนนั้นควรส่งเสริมทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ในส่วนของโรงเรียนเป็นหน้าที่ของครูที่จะจัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดความสนใจและพร้อมที่จะเขียนในรูปแบบต่าง ๆ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติเป็นรูปแบบหนึ่งที่สามารถทำให้เด็กเกิดความพร้อมที่จะเขียน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในแนวนั้นเน้นให้เด็กเรียนรู้ทักษะทางภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไปพร้อม ๆ กัน ไม่แยกเป็นทักษะย่อยจากสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยภาษา จัดให้เด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมเรียนรู้ภาษาจากสิ่งที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็กและเรียนตามความสนใจของเด็กเอง เด็กมีอิสระในการเลือกทำกิจกรรม ครูมีบทบาทในการตอบสนองความต้องการ ความสนใจของเด็ก เป็นแบบอย่างที่ดีในการเขียน ยอมรับฟังเด็กให้การเสริมแรงแก่เด็กซึ่งวิธีการเหล่านี้ทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจภายในที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จึงทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาตินี้จะทำให้เด็กมีพัฒนาการเขียนที่สูงขึ้นเช่นกัน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

2.1 ความหมายของการเขียน

การเขียนเป็นทักษะหนึ่งของการใช้ภาษา ที่ต้องได้รับการฝึกฝนจนชำนาญเพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิดของตนให้ผู้อื่นเข้าใจ ได้มีผู้ให้ความหมายของการเขียนไว้มากมายดังนี้

เพ็ตตี (Petty. 1985 : 182) กล่าวว่า การเขียนเป็นทักษะทางภาษาที่มีความยุ่งยากเพราะต้องใช้ความคิด ความรู้สึกระบุประสบการณ์และความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละคน

อะราพอฟ (Arapoff. 1967 : 119-120) กล่าวว่า การเขียนเป็นกระบวนการทางความคิดและได้ย้ำว่า ในขณะที่เขียนหนังสือจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้และพยายามเรียงลำดับความสำคัญให้เป็นไปตามขั้นตอน

แมคคริมอน (McCrmon. 1978 : 3) กล่าวว่า การเขียนที่ดีจะต้องเป็นสื่อความคิดความรู้สึก ตลอดจนเรื่องราวต่าง ๆ ได้และทำให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกับเจตนารมณ์ของผู้เขียน

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 156) ได้ให้ความหมายของคำว่า “เขียน” หมายถึง ชิดให้เป็นตัวหนังสือหรือเลข ชิดให้เป็นเส้นหรือรูปต่าง ๆ วาด แต่งหนังสือ

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2534 : 7) กล่าวว่า การเขียนเป็นการสื่อสารความรู้ ข้อเท็จจริง ความเข้าใจ จินตนาการ อารมณ์ และความคิดเห็นระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

จอห์น และแมรี (John and Mary. 1995 : 232) ได้ให้ความหมายการเขียนในเด็กปฐมวัยว่า หมายถึง รอยขีด ๆ เขียน ๆ ซึ่งมีความหมายอาจจะเขียนเหมือนตัวอักษรจริงหรือไม่ก็ได้ การเขียนจะมีความก้าวหน้าเป็นขั้น ๆ กระบวนการที่ใช้ในการเขียนมีความหมาย ผู้เขียนใช้การเขียนเป็นสื่อในการเสนอความคิด

ราศี ทองสวัสดิ์ (2527 : 182) กล่าวว่า การเขียนของเด็กปฐมวัยควรหมายถึง การเขียนเส้นยุ่ง ๆ หรือวาดภาพต่าง ๆ ตามวัย หากเด็กสามารถพัฒนาการเขียนเหล่านี้ได้ก็จะช่วยให้เด็กสามารถเขียนภาพที่มีความหมายได้

นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 172) กล่าวว่า การเขียนของเด็กปฐมวัย คือ การจับปากกาหรือดินสอลากไปมาบนกระดาษ แล้วสามารถบอกได้ว่ารอยขีดเขียนนั้นคืออะไร และเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้

สรุปได้ว่า การเขียนในเด็กปฐมวัย หมายถึง การที่เด็กขีดเขียนถ่ายทอดความคิดออกมาอย่างมีความหมาย เด็กสามารถบอกได้ว่าเขาเขียนอะไร การเขียนของเด็กอาจจะไม่สวยงาม หรือถูกต้องตามหลักการเขียนจริง แต่การเขียนของเด็กจะเป็นไปตามพัฒนาการและความสามารถเฉพาะของแต่ละคน

2.2 ทฤษฎีพัฒนาการเขียน (Theory of Writing Development)

ฮอลลิเดย์ (Morrow. 1993 : 237-239 ; citing Halliday. 1975. Learning how to mean : Exploration in the development of language) กล่าวว่า การพัฒนาภาษาของเด็กสามารถพัฒนาได้โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อที่จะแสดงความรู้สึก แลกเปลี่ยนความคิดและเข้าใจความหมายของคนในสังคม

ไวโกตสกี (Morrow. 1993 : 239 ; citing Vygotsky. 1978. Mind in society : the development of psychological processes) กล่าวว่า เด็กพัฒนาภาษาเพื่อที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม ฉะนั้นเด็กต้องเรียนรู้ที่จะเข้าใจใช้ และสร้างสัญลักษณ์ขึ้น นั่นคือ การสื่อสารภาษาโดยใช้สัญลักษณ์ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก กระบวนการพัฒนาสัญลักษณ์เด็กต้องเรียนรู้ที่จะฟัง พูด เขียน และอ่าน ซึ่งคือการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน เด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาตั้งแต่ทารกเรียนรู้ที่จะฟัง เพื่อที่จะพูดหรือใช้กิริยาท่าทาง หรือการใช้สัญลักษณ์หรือการวาดรูป จนกระทั่งพัฒนามาเป็นการเขียนและการอ่าน

ไดสัน (Morrow. 1993 : 293 ; citing Dysion. 1985. Individual differences in emergine writing) กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ภาษาเพื่อที่จะเรียนรู้การรู้หนังสือ นั่นคือ เด็กต้องมีประสบการณ์เกี่ยวกับสัญลักษณ์และติดต่อในสังคมโดยใช้สัญลักษณ์แยกเป็นระยะได้ ดังนี้

1. พัฒนาการรู้หนังสือโดยผ่านพัฒนาการทางภาษา
2. พัฒนาการทางภาษาโดยผ่านพัฒนาการทางสัญลักษณ์
3. พัฒนาการทางสัญลักษณ์โดยผ่านพัฒนาการทางสังคม และการเข้าใจวัฒนธรรม

เด็กส่วนใหญ่จะมีการพัฒนาภาษาอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีช่องว่างระหว่างระยะใดระยะหนึ่ง และมีทิศทางของแต่ละคน พัฒนาการรู้หนังสือของเด็กเริ่มจากการเรียนรู้ที่จะติดต่อกับคนอื่น ขั้นแรกคือ การพูดที่ไม่มี ความหมาย พัฒนามาสู่การพูดที่มีความหมาย พัฒนามาสู่การเล่นกับสัญลักษณ์ และในที่สุดคือการเขียน ระยะใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นจะมีพื้นฐานมาจากระยะก่อน ๆ ทั้งนี้เพื่อที่จะหารูปแบบใหม่ในการติดต่อสื่อสาร

กล่าวโดยสรุปพัฒนาการเขียนและการเรียนรู้การรู้หนังสือจะเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ เพราะในชีวิตจริงก็มีการติดต่อสื่อสารกันในครอบครัว กระบวนการทางภาษาของเด็กเริ่มจากการเล่น เขียนเพื่อใช้ติดต่อ โดยเด็กจะสร้างรูปแบบการเขียนของตนเอง ต่อมาเด็กจะสามารถรู้จักตัวอักษร และท้ายที่สุดเด็กจะเข้าใจความหมายของคำจากการเขียนภายหลังจากนั้นในเวลาไม่นานเด็กจะสามารถรู้เกี่ยวกับคำที่เป็นสัญลักษณ์ที่แท้จริง

2.3 ความสำคัญของการเขียน

นภดล จันทรพิญญ (2531 : 9) ได้สรุปความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. การเขียนเป็นการสื่อสารของมนุษย์
2. การเขียนเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้
3. การเขียนสามารถสร้างความสามัคคีในมนุษยชาติ
4. การเขียนเป็นเครื่องระบายออกทางอารมณ์ของมนุษย์

สนิท ตั้งทวี (2529 : 118) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้สอดคล้องกันว่า

1. เป็นเครื่องแสดงออกทางความรู้ ความคิด และความรู้สึกของมนุษย์
2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการวัดความเจริญของมนุษย์
3. เป็นเครื่องมือสื่อสารในอดีต ปัจจุบัน อนาคต
4. เป็นเครื่องมือใช้สนองความปรารถนาของมนุษย์ เช่น ความรัก ความเข้าใจ เป็นต้น
5. เป็นเครื่องมือสำคัญทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดมรดกทางด้านสติปัญญาของมนุษย์
6. เป็นสื่อที่ช่วยแพร่กระจายความรู้ ความคิดให้กว้างไกล
7. เป็นสื่อกลางที่ให้ความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลินแก่คนทุกเพศทุกวัย
8. เป็นบันทึกทางสังคมที่ให้ประโยชน์แก่คนรุ่นปัจจุบัน และอนาคต
9. เป็นงานอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน

กรรณิการ์ พวงเกษม (2532 : 31) กล่าวว่า การเขียนเป็นวิธีการหนึ่งที่เด็กได้แสดงออก เป็นพัฒนาการทางภาษาอีกด้านหนึ่งที่มีความสำคัญเช่นเดียวกับการพูด การเขียนเป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาความมีเหตุผลในเด็ก เป็นการแสดงออกซึ่งสุนทรียะและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก เป็นทางที่จะระบายอารมณ์ เป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นให้มากขึ้นในตนเอง ครูควรต้องแนะนำให้เด็กรู้จักเขียนโดยใช้ความคิด ใช้ประสบการณ์ ความพอใจ ตลอดจนทักษะทางภาษาในระดับของเด็กเอง

สรุปได้ว่า การเขียนมีความสำคัญ คือ เป็นวิธีการสื่อสารอย่างหนึ่งที่ผู้เขียนส่งถึงผู้รับ โดยที่การเขียนนั้นสามารถแสดงให้เห็นถึงความรู้สึก อารมณ์สุนทรียะ ความต้องการ ภูมิปัญญา และประสบการณ์ของผู้เขียน การเขียนสามารถเก็บไว้ได้นานและถือเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง

2.4 จุดมุ่งหมายของการเขียน

การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนนั้น ผู้เขียนย่อมต้องมีจุดมุ่งหมายไว้ในใจก่อนว่า จะเขียนเพื่อใคร เขียนทำไม และเขียนอย่างไร จึงจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้เป็นอย่างดี ซึ่งบุญยงค์ เกศเทศ (2524 : 6-7) ได้จำแนกจุดมุ่งหมายของการเขียนไว้ดังนี้

1. เพื่อเล่าเรื่อง เช่น เล่าเหตุการณ์ เล่าประสบการณ์
2. เพื่ออธิบายคำหรือความหมาย เช่น อธิบายคำที่มักเขียนผิด
3. เพื่อโฆษณาจูงใจ เช่น โฆษณาสินค้าต่าง ๆ
4. เพื่อปลุกใจ เช่น เพลง บทความปลุกใจ
5. เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือแนะนำ
6. เพื่อสร้างจินตนาการ เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย
7. เพื่อล้อเลียนเสียดสี เช่น เรื่องทำนองตลกแฝงแง่คิด
8. เพื่อประกาศ แจ้งความ เชิญชวน เช่น ประกาศของทางราชการ
9. เพื่อวิเคราะห์ เช่น การวิเคราะห์วรรณกรรม
10. เพื่อวิจารณ์ เช่น การวิจารณ์หนังสือ
11. เพื่อเป็นข่าว เช่น การเสนอข่าว

ผกาศรี เย็นบุตร (2526 : 95) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการเขียนแต่ละครั้งไว้ดังนี้

1. เพื่ออธิบาย เป็นการบอกเล่าให้ทราบ ต้องการให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความคิด ประสบการณ์ เช่น บทความ สารคดี ตำราวิชาการ ฯลฯ
2. เพื่อพรรณนา เป็นการบอกความรู้สึกให้ทราบ ต้องการให้ผู้อ่านทราบความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น รู้สึกรัก โกรธ ฯลฯ เช่น เรียงความ นวนิยาย เรื่องสั้น ฯลฯ
3. เพื่อเปลี่ยนความคิด เปลี่ยนใจ เปลี่ยนความรู้สึกของผู้อ่านตามที่ผู้เขียนต้องการ เช่น ชักชวนให้เห็นจริงหรือปฏิบัติตาม

हरषा नीलुवैर (2535 : 232-234) กล่าวถึงการกำหนดจุดมุ่งหมายการเขียนในเด็กปฐมวัยไว้ว่า เด็กจะพัฒนาความสามารถในการเขียนจากชั้นง่าย ๆ ไปสู่ชั้นที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อแสดงออกถึงความประทับใจของตน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อแสดงความต้องการ หรือเพื่อเสนอสิ่งบันเทิง เด็กต้องการประสบการณ์การทำเครื่องหมายและการทดลองเขียนคำ เขียนประโยค เพื่อที่จะได้เกิดการค้นพบว่า เครื่องหมายเหล่านั้นมีความหมาย

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการเขียนผู้เขียนกำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านรับรู้และเข้าใจในงานเขียนที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารได้ดีขึ้น จุดมุ่งหมายการเขียนของเด็กปฐมวัยสามารถจำแนกได้ ดังนี้

1. เพื่อแสดงออกถึงความประทับใจ
2. เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็น
3. เพื่อเสนอสิ่งบันเทิง
4. เพื่อแสดงความต้องการ

2.5 องค์ประกอบของการเขียน

สนิท นิมเล็ก (2540 : 181-182) และวรรณิ โสมประยูร (2537 : 142) กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า การเขียนมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ผู้เขียนหรือผู้ส่งสาร ผู้เขียนเป็นจุดกำเนิดที่ทำให้เกิดงานเขียนขึ้น ลักษณะต่าง ๆ ของผู้เขียน ที่ช่วยให้เกิดงานเขียนได้แก่ ความรู้ การแสดงความคิดเห็น ความสามารถในการใช้ภาษาลำดับความ ลักษณะท่าทางการเขียนที่ส่งผลไปถึงลายมือของผู้เขียนและความมีมารยาทในการเขียน

2. ภาษา ภาษาที่ใช้ในการเขียนมี 3 ระดับ คือ ภาษาพูด ภาษากึ่งแบบแผน และภาษามีแบบแผน สามารถสอนผู้เรียนเขียนภาษาได้ทั้ง 3 ระดับ แต่ความสำคัญอยู่ที่การเลือกใช้ภาษาอย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ บุคคล จุดมุ่งหมาย สถานที่ เวลา และสถานการณ์สิ่งแวดล้อม

3. เครื่องมือ เครื่องมือที่ทำให้เกิดสาร คือ เครื่องเขียน เช่น ดินสอ ปากกา กระดาษ หรืออื่น ๆ ที่ใช้แทนกันได้ และตัวอักษรที่อาจจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ลายมือ ถ้าลายมือสะอาดเรียบร้อย ถูกต้องและชัดเจน ถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ

4. ผู้อ่าน ผู้อ่านเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผู้เขียนต้องคำนึงถึง เพราะเป้าหมายสำคัญของการเขียน คือ มุ่งให้ผู้อ่านเกิดการรับรู้และเข้าใจในสิ่งที่สื่อสารออกไป ดังนั้นผู้เขียนจึงจำเป็นต้องเลือกเนื้อหา ภาษา วิธีเขียน รูปแบบการเขียน ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้อ่านจึงจะทำให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเขียนมี 4 ประการ ที่ครูต้องยึดเป็นหลักและคำนึงถึงเสมอก่อนที่จะวางแผนทางการสอนเขียน และนอกเหนือจากนี้ยังมีปัจจัยเกี่ยวข้องกับการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนให้กับเด็กอีก คือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับด้านร่างกายของเด็ก เช่น อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการเขียน ได้แก่ กล้ามเนื้อมือ ประสาทตา ความสัมพันธ์ระหว่างตากับกล้ามเนื้อ ปัจจัยเกี่ยวกับด้านสติปัญญาของเด็ก เช่น ความสามารถในการรับรู้และจำ ช่วงความสนใจ ความสามารถในการเชื่อมโยงความคิดและสัญลักษณ์ให้สัมพันธ์กัน ปัจจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก เช่น สภาพครอบครัว โรงเรียน ซึ่งประกอบไปด้วยครูที่เป็นต้นแบบในการเขียน หรือเทคนิควิธีการสอนเขียน เป็นต้น ซึ่งจะได้นำกล่าวต่อไป

2.6 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

เนื่องจากการเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และความเข้าใจของตนเองออกมาเพื่อสื่อความหมายของตนให้ผู้อื่นเข้าใจ และเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาความคิด สติปัญญา ตลอดจนเจตคติด้วยการเขียนจึงเป็นทักษะการแสดงออกที่สำคัญและสลับซับซ้อน วรรณิ โสมประยูร (2537 : 146-148) กล่าวว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนมีหลายประการ ดังนี้

1. อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

การเขียนเป็นทักษะที่ต้องใช้อวัยวะของร่างกายหลายอย่างประกอบกันดังนี้

1.1 มือ การพัฒนากล้ามเนื้อมือมีส่วนสำคัญในการเขียน เด็กบางคนไม่สามารถบังคับกล้ามเนื้อให้เขียนตัวอักษรได้ บางคนมือพิการก็ทำให้เขียนไม่ถนัดหรือไม่สามารถเขียนได้เลย การเขียนต้องใช้มือเป็นประการสำคัญ ดังนั้นจึงต้องมีการฝึกกล้ามเนื้อด้วย

1.2 ตา การเขียนจำเป็นต้องใช้สายตาในการดูขณะเขียน สำหรับเด็กที่มีพัฒนาการทางอวัยวะตาไม่เจริญไปตามปกติ จะมองภาพกลับกันกับภาพจริง คือ มองตัวอักษรกลับหัว

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตากับกล้ามเนื้อ การเขียนต้องอาศัยตามองเพื่อรับเข้าและใช้มือเขียนสิ่งที่มองเห็น นอกจากนี้ต่ายังมองสิ่งที่เขียนว่าเหมือนที่คิดไว้หรือไม่

2. สมอหรือสติปัญญา

เมื่อการเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาความคิดและสติปัญญาดังกล่าวข้างต้นแล้ว สมอก็จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการเขียนอย่างยิ่ง เพราะถ้าสมอไม่คิดสิ่งใดแล้วก็ไม่มีความต้องการที่จะเขียนแสดงสิ่งนั้นออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจ นอกจากนี้สมอยังเกี่ยวข้องกับการเขียนในเรื่องต่าง ๆ อีก เช่น

2.1 ความสามารถในการรับรู้และจำสิ่งต่อไปนี้

- การสังเกตสิ่งที่เขียนว่ามีลักษณะอย่างไร
- การเห็นความสัมพันธ์ของเรื่องที่เขียน
- การลำดับความคิดเพื่อบรรยายเรื่อง
- การจำลักษณะตัวอักษร คำ ประโยค และข้อความ

2.2 ความสามารถในการแสดงออกที่ต่างกัน เนื่องจากความสามารถในการรับ และการถ่ายทอดของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน กล่าวคือ บางคนเขียนได้เร็ว แต่บางคนบังคับกล้ำเนื้อให้เขียนได้ไม่ดี

2.3 ช่วงความสนใจและความตั้งใจต่างกัน เด็กที่มีช่วงความสนใจสั้นมักเขียนได้น้อย ทำให้ทักษะการเขียนไม่ดีเท่าที่ควร และมีความตั้งใจเรียนน้อยลง

2.4 การเขียนมีความจำเป็นต้องโยงความคิดให้สัมพันธ์และต่อเนื่องกัน เพราะความคิดที่สัมพันธ์และต่อเนื่องกันนั้นจะเป็นสื่อให้เด็กสามารถเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ให้ติดต่อสัมพันธ์กันได้มากขึ้น

3. สิ่งแวดล้อม

การเขียนเป็นทักษะที่ต้องอาศัยการพูด ฟัง อ่านมาก่อน ดังนั้นการเขียนจึงต้องอาศัยประสบการณ์พื้นฐานอื่น ๆ ทั้งจากบ้าน โรงเรียน และสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะการเขียนของเด็ก ดังนี้

3.1 สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่ ฐานะเศรษฐกิจและสังคม ความสัมพันธ์ในครอบครัว ภาษาพูดที่บ้าน เชื้อชาติ จำนวนพี่น้องในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อม ที่กล่าวมานี้นับเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางภาษาของเด็กมาก ทั้งนี้เพราะบ้านเป็นสิ่งแวดล้อมที่เด็กประสบก่อน และอยู่ใกล้ชิดตัวมากที่สุด นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้ภาษาอย่างหนึ่งที่เด็กใช้เป็นอันดับแรกคือ การเอาอย่าง และเลียนแบบ เมื่อบ้านมีอิทธิพลต่อการฟัง การพูด และการอ่าน ดังนั้น บ้านจึงเป็นอันดับแรกที่มีอิทธิพลต่อการเขียน เพราะเด็กย่อมเขียนตามที่ตนพูดหรือเขียนตามที่ได้ฟังและอ่านมา

3.2 สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน โรงเรียนทำหน้าที่สร้างเสริม ปรับปรุง และแก้ไขพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนั้นทักษะทางภาษาของเด็กซึ่งรวมทักษะการเขียนด้วยย่อมพัฒนาไปตามสภาพแวดล้อม ซึ่งได้แก่ ตัวครูและเพื่อน ๆ ในด้านตัวครูเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อภาษาของเด็กมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนของเด็กมักเริ่มต้นจากครู เช่น วิธีเขียนของครูที่เป็นต้นแบบของการเขียนของเด็ก วิธีสอนเขียนของครู เจตคติของครู และบรรยากาศการเรียนเขียน ครูได้จัดบรรยากาศให้เด็กมีอิสระในการคิด ย่อมช่วยให้เด็กสามารถเขียนอย่างสร้างสรรค์ได้สมบูรณ์เต็มที่ ส่วนเพื่อนนั้นถือเป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ชิดตัวเด็กมาก เพราะในการเขียนเด็กจะชักถามเพื่อนหรือลอกการเขียนจากเพื่อน เป็นต้น

3.3 สิ่งแวดล้อมทางสังคมและชุมชน เด็ก ๆ ต้องเกี่ยวข้องกับสังคมและชุมชนตลอดเวลา ดังนั้นสภาพแวดล้อมทางชุมชนและสังคมย่อมมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาเด็กในด้านพฤติกรรม บุคลิกภาพ เจตคติ ทักษะทางภาษา และอื่น ๆ สำหรับทางด้านภาษาโดยเฉพาะการเขียนเด็กมักฟังและอ่านจากสื่อมวลชนด้วย เด็กจึงเขียนตามประสบการณ์ที่พบจากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และเอกสารต่าง ๆ

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน ประกอบด้วย

1. อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการเขียน คือ ตา และกล้ามเนื้อมือที่ต้องมีความสัมพันธ์กัน
2. สมอหรือสติปัญญา ใช้คิด ลำดับความคิด สังเกต หาความสัมพันธ์และจดจำในเรื่องที่จะเขียน เป็นต้น
3. สิ่งแวดล้อม ได้แก่ บ้าน โรงเรียน สังคมและชุมชนที่เด็กเกี่ยวข้อง

2.7 พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก

ประเทิน มหาวรรณ (2519 : 113) และทัศนีย์ ศุภเมธี (2534 : 71) กล่าวสอดคล้องกันว่า การเขียนเป็นงานที่ยากและสลับซับซ้อนยิ่งกว่าการอ่าน เพราะ ในการอ่านนั้นเด็กเพียง สังเกตความแตกต่างของตัวอักษร แล้วแปลความหมายของ ตัวอักษรนั้น ๆ ออกมาสายตาและสมองจะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างดี เด็กจึงอ่านหนังสือออก ส่วนการเขียนนั้นมีความสลับซับซ้อนยิ่งกว่าการอ่านหลายเท่า นั่นคือ ผู้เขียนต้องมีการประสานกันระหว่าง สมอ สายตา และมือเป็นอย่างดีจึงจะเขียนได้ ในการเขียนที่ไม่ใช่การคัดลอกเด็กต้องใช้สมอเรียบเรียงความคิดที่จะนำมาเขียน เมื่อลงมือเขียนเด็กต้องควบคุมกล้ามเนื้อมือให้ลากดินสอตามที่ต้องการ สายตาก็ต้องพิจารณาว่าถูกต้องตามที่คิดไว้หรือไม่

พัชรี สวนแก้ว (2536 : 68) กล่าวว่า การส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เป็นการสร้างความพร้อมในการเขียน เป็นการฝึกการทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา

มีนักการศึกษาหลายท่าน (ดวงเดือน ศาสตราภรณ์, 2537 : 399-400 ; อ้างอิงมาจากเวอร์เนอร์ และคณะ, 1980 ; กรมประชาสัมพันธ์, 2524 : 31-40 ; วิณี ชิตเชตวงศ์, 2537 : 158 ; พรพวรรณ เหลืองสุวรรณ และคณะ, 2537 : 220-224 ; ปิยลักษณ์ สิมะแสงยาภรณ์, 2534 : 32-40) กล่าวว่า พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก คือ ความสามารถในการใช้มือ และนิ้วมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสัมพันธ์กับการใช้ตา พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย แบ่งตามอายุได้ดังนี้

วัย 2-3 ปี เด็กวัยนี้มีความสามารถดังนี้

- เรียงไม้ซ้อน 3 ชั้น เป็นสะพานได้
- แกะห่อของเล็ก ๆ ที่ผูกไว้หลวม ๆ ได้
- หมุนลูกบิดเพื่อเปิดประตูได้
- ป้อนอาหารตัวเองได้ดีขึ้น
- เริ่มหัดแต่งตัวเองแต่ยังไม่ดีนัก
- ตัดดินน้ำมันนุ่ม ๆ ด้วยมีดทาเนยหรือไม้บรรทัด
- ร้อยลูกปัดที่มีขนาด 1 นิ้ว
- ชอบฉีกกระดาษ เล่นกับนิ้วมือโดยมีเพลงประกอบ
- สามารถเขียนรูปร่างกลมบนกระดาษหรือบนพื้นทรายได้ตามแบบ
- สามารถจับกรรไกรได้
- เลียนแบบการขีดเส้น

วัย 3-4 ปี เป็นวัยที่เด็กเริ่มเข้าโรงเรียน เด็กวัยนี้มีความสามารถดังนี้

- ต่อแท่งไม้ลูกบาศก์ได้ 9-10 ก้อน
- วาดรูป Δ และ $\bigcirc$ ลงในแผ่นไม้ตามมุมได้
- ใช้ค้อนตอกตะปูลงบนไม้ หรือตอกหมุดไม้ลงในช่องแบบ 5-6 ตัว
- หมุนเปิด-ปิด ฝาเกลียวที่มีขนาดใหญ่ 1 นิ้ว

- การวาดรูปรู้จักลงน้ำหนักเส้นที่ลากดีขึ้น เขียนรูปหัว และตัวหรืออาจจะส่วนอื่น ๆ ของร่างกาย
- รู้จักพับกระดาษ
- ไขลานของเล่นได้
- ร้อยลูกปัดขนาดเล็ก 1 นิ้ว ได้อย่างน้อย 5 เม็ด
- หยิบเข็มกลัดขนาดยาว 2 ซม. ได้โดยใช้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้
- คัดแยกวัตถุที่ไม่เหมือนกับของในกองออกได้
- รู้จักแต่งตัวใส่ ถอด เสื้อผ้าเองได้ ถอดถุงเท้ารองเท้าได้
- สามารถใช้กรรไกรตัดกระดาษเป็นเส้นยาว ๆ เองได้
- บันทึคน้ำมันเป็นเส้นยาว บันเป็นรูปกลม แล้วแผ่เป็นแผ่นกลม
- จับดินสอได้ถูกต้อง
- ลากเส้นเป็นรูปหลามตัด (Diamond)
- เขียนแบบเขียนเส้นต่าง ๆ ได้ เช่น $\uparrow \downarrow \rightarrow \leftarrow$
- เขียนแบบเขียนรูป X และรูปฟันปลา
- ระบายสีได้โดยออกนอกเส้นขอบรูปไม่เกิน 1-2 ซม.

วัย 4-5 ปี เด็กจะมีความสามารถในการใช้ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ดังนี้

- เสียบคลิบกระดาษลงบนกระดาษ
- จับดินสอด้วยนิ้วมือในท่าทางที่ถูกต้อง
- พับกระดาษซ้อนกัน 3 ทบได้ และใช้นิ้วรีดตามรอยพับ
- ประกอบภาพตัดต่อ 6-10 ชิ้น ลงในกรอบ
- มีความคล่องในการจับกรรไกร ตัดกระดาษเป็นรูป $\bigcirc$
- บันทึคน้ำมันเป็นรูปร่างหยาบ ๆ ที่ผู้อื่นอาจไม่เข้าใจความหมาย
- เขียนรูป หรือ $\triangle$ ตามแบบได้
- สามารถเขียนเส้น (เส้นตามรอยประ)
- วาดรูปแบบหยาบ ๆ ของสิ่งที่คุ้นเคย
- วาดลายเส้นเหมือนกับตัวแบบที่ให้
- วาดรูปคนที่ประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
- วาดรูปบ้านแบบง่าย ๆ
- ระบายสีรูปทรงและแบบอิสระง่าย ๆ ที่มีขนาดใหญ่ภายในขอบรูป
- สามารถพับนิ้วมือของตน เอาขึ้นหรือหัดลงทีละนิ้ว
- สามารถกะขนาด รูปร่าง ของสิ่งของ รู้ว่าอะไรเล็กหรือใหญ่

วัย 5-6 ปี เด็กจะมีความสามารถในการใช้ทักษะกล้ามเนื้อเล็กได้ ดังนี้

- สามารถรับลูกบอลที่โยนมาจากระยะไกล 1 เมตร
- ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการเล่นดินน้ำมัน เช่น ขวด มีดพลาสติก ตัวพิมพ์รูปต่าง ๆ
- กรอกน้ำ ทราয় ลงในภาชนะ และเทออกได้
- ไขและหมุนลูกบิดประตูด้วยกุญแจ
- เปิด-ปิดเข็มกลัดที่มีขนาดใหญ่

- ติดกระดุมเม็ดเล็ก ๆ ของเสื้อหรือชุด
- ร้อยด้ายขึ้น-ลง ผ่านรูที่เจาะบนกระดาษฝึกการเย็บ
- ต่อแท่งไม้เป็นรูปต่าง ๆ
- ประกอบภาพตัดต่อจำนวนไม่เกิน 12 ชิ้น เข้าด้วยกัน (ไม่มีกรอบ)
- ประกอบภาพตัดต่อ 16-20 ชิ้น เข้าด้วยกันลงในกรอบ
- ใช้กรรไกรได้คล่อง ตัดกระดาษตามรอยเป็นภาพต่าง ๆ ได้
- ปั่นดินน้ำมันเป็นรูปร่างสิ่งของที่มีรายละเอียดสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ
- วาดรูปคนซึ่งมีรายละเอียดของส่วนต่าง ๆ และสวมเสื้อผ้า
- เขียนรูป $\triangle$ ตามคำสั่งโดยไม่มีแบบ
- ลอกแบบตัวพยัญชนะตามรอยประได้
- เขียนชื่อตัวเองได้
- ระบายภาพที่มีความละเอียด เล็ก โดยอยู่ในขอบเขต

กล่าวโดยสรุปได้ว่า พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กมีความสัมพันธ์เป็นพื้นฐานของการเขียน สามารถส่งเสริมได้โดย การฝึกฝนการทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา โดยให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย ให้เด็กได้ฝึกฝนจากง่ายไปหายาก ตามความต้องการและความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล ย่อมจะทำให้เกิดความพอใจและร่วมทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ กิจกรรมการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กที่สำคัญ ได้แก่ การหยิบจับสิ่งของ การพับ ฉีก ตัด ปะกระดาษ การพิมพ์ภาพ การขยำ การบีบ การต่อภาพ การร้อย ลูกปัด การรูตชิบ การติดกระดุม การวาดระบายสี การเล่นเกมไม้บล็อก การสังเกตเพื่อแยกลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งของ การแยกขนาด เป็นต้น

2.8 ลักษณะและพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย

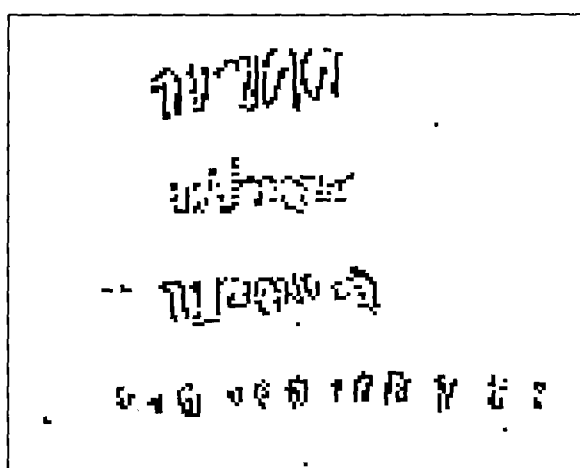
หรรษา นิลวิเชียร และพรรณรัตน์ เก้าธรรมสาร (หรรษา นิลวิเชียร. 2535ก : 9 ; อ้างอิงมาจาก หรรษา นิลวิเชียร และพรรณรัตน์ เก้าธรรมสาร. 2534. ลักษณะการเขียนที่ปรากฏในเด็ก) ได้ศึกษาลักษณะการเขียนที่ปรากฏในเด็กปฐมวัย ของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 193 คน มาวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ที่เท็มเพลและคณะ (หรรษา นิลวิเชียร. 2535ข : 28 ; อ้างอิงมาจาก เท็มเพล และคณะ. 1982. The beginnings of writing) ได้ศึกษาไว้ซึ่งปรากฏผลสอดคล้องกับผลการศึกษาของเท็มเพลและคณะ เป็นการเขียนด้วยตัวของเด็กเอง ไม่มีการดูแบบอย่าง ไม่คำนึงถึงการเขียนให้ถูกต้องเหมือนแบบและไม่ได้รับการสอนเขียนจากครูมาเลย ปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. กฎการเกิดขึ้นซ้ำ ๆ (Recurring Principle) ลักษณะการเขียนของเด็กในขั้นนี้แสดงให้เห็นว่า เด็กสังเกตเห็นความแตกต่างระหว่างการเขียนกับการวาดภาพ เด็กจะสังเกตเห็นว่าการเขียนมีลักษณะการซ้ำ ๆ กันของเครื่องหมาย ซึ่งอาจประกอบด้วย เส้นโค้ง เส้นตรง และลักษณะเป็นแถว ๆ ดังตัวอย่างในภาพประกอบ 3

2. กฎการซ้ำในรูปแบบที่แตกต่างกัน (Generative Principle) เป็นการค้นพบว่าการเขียนประกอบด้วยตัวอักษรซึ่งมีรูปร่างต่าง ๆ กัน ถึงจะมีการซ้ำ แต่ก็ซ้ำในลักษณะการประกอบของเครื่องหมายที่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าเด็กจะเขียนด้วยกลุ่มตัวอักษรไม่กี่ตัวก็ตาม ดังตัวอย่างภาพประกอบ 4

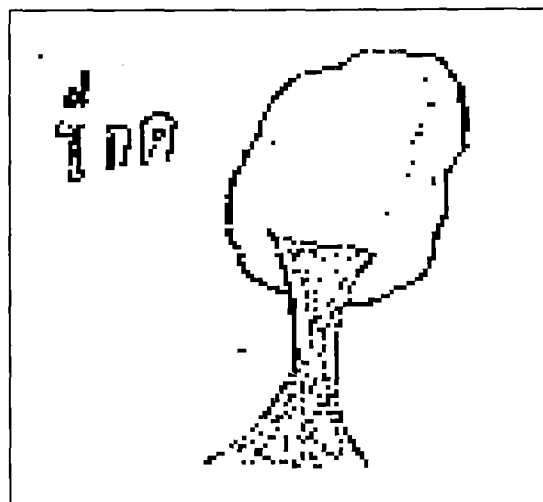

ภาพประกอบ 3 ลักษณะการเกิดขึ้นซ้ำ ๆ

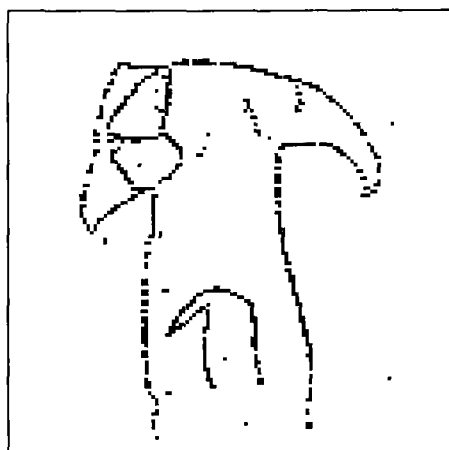
ภาพประกอบ 4 ลักษณะการซ้ำในรูปแบบที่แตกต่างกัน

3. มโนทัศน์เครื่องหมาย (Sign Concept) คือ การที่เด็กเรียนรู้ว่าเครื่องหมายใช้แทนบางสิ่งบางอย่างซึ่งไม่มีเหตุผลว่าทำไมตัวอักษรชนิดนั้นถึงใช้แทนความหมายนั้น ตัวอักษรเป็นเครื่องหมายที่แต่ละชาติแต่ละภาษาคิดกำหนดขึ้นมา และได้รับการสืบทอดต่อ ๆ กันมาหลายชั่วอายุคน สิ่งนี้เองที่เป็นเครื่องหมายของความแตกต่างระหว่างการเขียนกับรูปภาพ เราเรียนรู้ตัวอักษรใช้แทนคำ และคำใช้แทนความหมายบางสิ่ง เด็กจะเกิดการเรียนรู้ว่า การเขียนก็คือการใช้เครื่องหมายเพื่อแสดงถึงบางสิ่ง ความเข้าใจของเด็กเช่นนี้ก็คือ เด็กมีมโนทัศน์เกี่ยวกับเครื่องหมายนั่นเอง ดังตัวอย่างในภาพประกอบ 5 ที่เด็กบอกว่าเขียนคำว่า ต้นไม้

ภาพประกอบ 5 ลักษณะการมีมโนทัศน์เครื่องหมาย

4. กฎการยืดหยุ่น (Flexibility Principle) เด็กเรียนรู้ตัวอักษรจากครอบครัว จากโรงเรียน และสังคม การเขียนตัวอักษรนั้นจะมีข้อจำกัดเกี่ยวกับเครื่องหมายที่เป็นที่ตกลงกันในสังคม เช่น ภาษาไทยมีพยัญชนะ 44 ตัว มีเส้นพื้นฐานที่ประกอบกันเป็นตัวอักษร 13 เส้น ตัวอักษรประกอบด้วยเส้นหลายชนิดที่มีรูปร่างต่าง ๆ กัน ระหว่างที่เด็กเรียนรู้การทดลองเกี่ยวกับตัวอักษรนั้นเด็กจะค้นพบว่าตัวอักษรที่เด็กรู้จักนำไปสู่การเขียนตัวอักษรตัวอื่น เช่น ก ฅ ภา พ ฟ ดังนั้น บางครั้งเด็กก็เกิดคิดประดิษฐ์ตัวอักษรขึ้นมาใหม่ ซึ่งแตกต่างไปจากตัวอักษรที่มีอยู่หรือดัดแปลงตัวอักษรเดิมให้แตกต่างออกไปจากเดิม นั่นก็คือ เด็กค้นพบกฎการยืดหยุ่นนั่นเองดังตัวอย่างในภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ลักษณะการยืดหยุ่น

5. กฎการเรียงแถวและการจัดหน้า (Linear Principles and Principle of Pang Arrangement) การเขียนในระยะแรกของเด็กจะประสบปัญหาเรื่องทิศทาง นักจิตวิทยาการรับรู้กล่าวว่า ไม่ว่าเด็กจะมองเก้าอี้จากแง่มุมไหน สายของเด็กก็ยังมองเห็นว่าเป็นเก้าอี้เหมือนกันเด็กจะไม่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงมุมมอง ดังนั้น ไม่ว่าตัวอักษรจะอยู่ในลักษณะใด เด็กก็จะมองไม่เห็นความแตกต่างเด็กจึงมักจะเขียนตัวอักษรกลับ

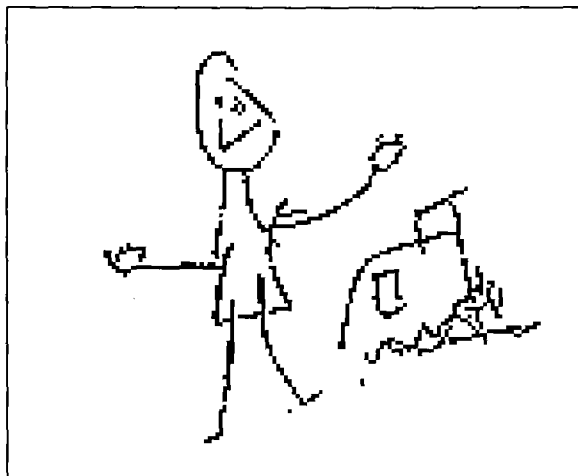
ข้าง หรือกลับหัวได้อย่างไม่ลำบาก นอกจากนี้เด็กยังมีความสับสนเรื่องการจัดหน้ากระดาษ เท็มเพลตอธิบายว่า การจัดหน้ากระดาษของแต่ละภาษาไม่เหมือนกัน ภาษาอังกฤษเขียนจากซ้ายไปขวา เมื่อจบบรรทัดก็ขึ้นต้นบรรทัดใหม่ ชาวฮีบรูอ่านจากขวาไปซ้าย คนจีนอ่านจากบนลงล่างและจากขวาไปซ้าย ในภาษาไทยนั้นเรามีระบบการเขียนเช่นเดียวกับภาษาอังกฤษ คือ จากซ้ายไปขวา แต่ก็ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ว่าเด็กมีความสับสนเรื่องทิศทาง ดังตัวอย่างในภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 ลักษณะการเรียงแถวและการจัดหน้า

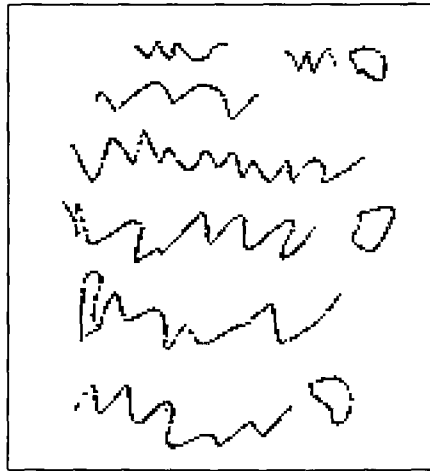
ซูลส์บาย (Morrow, 1993 : 241 ; citing Sulzby, 1985. Reading Research Quarterly) ได้ทำการศึกษาการเขียนของเด็กปฐมวัย จำนวน 24 คน พบว่าเด็กมีลักษณะการเขียนและพัฒนาการเขียน ตามลำดับดังนี้

1. การเขียนโดยผ่านการวาดรูป (Writing via drawing) เด็กจะใช้การวาดรูปเป็นพื้นฐานของการเขียน ทั้งการวาดรูปและการเขียนจะไม่มีความสัมพันธ์กัน เด็กจะมองว่าการวาดรูปและการเขียนเป็นการติดต่อสื่อสารโดยเฉพาะ ดังตัวอย่างภาพประกอบ 8

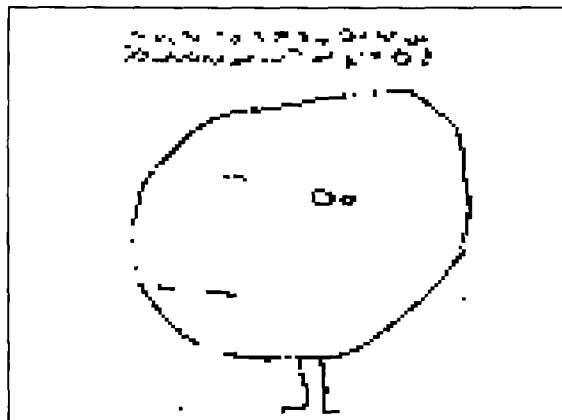
ภาพประกอบ 8 การเขียนโดยผ่านการวาดรูป

2. การเขียนโดยผ่านการขีด ๆ เขียน ๆ (Writing via scribbling) เด็กจะขีด ๆ เขียน ๆ แต่จะไม่เหมือนการเขียน จะพบว่าเด็กขีด ๆ เขียน ๆ จากซ้ายไปขวาได้บ่อยครั้ง เด็กจะเคลื่อนดินสอเหมือนที่ผู้ใหญ่ทำ และจะเขียนโดยทำให้เกิดเสียง การเขียนขั้นนี้จะเริ่มคล้ายการเขียนจริง ดังภาพประกอบ 9

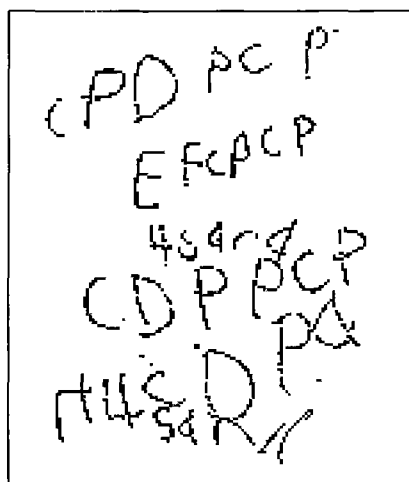
ภาพประกอบ 9 การเขียนโดยผ่านการขีด ๆ เขียน ๆ

3. การเขียนโดยผ่านการทำตัวอักษรเหมือนแบบ (Writing via letter-like forms) เมื่อมองดูผ่าน ๆ แล้วการเขียนขั้นนี้จะเหมือนตัวอักษรจริง แต่ดูใกล้ ๆ จะเห็นว่าเด็กเขียนไม่สมบูรณ์เหมือนตัวอักษรจริงแต่เด็กคิดแบบการเขียนของตัวเองขึ้น ดังภาพประกอบ 10

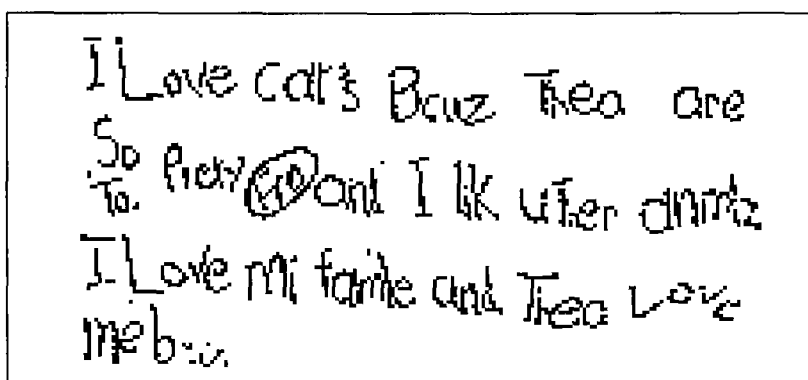
ภาพประกอบ 10 การเขียนโดยผ่านการทำตัวอักษรเหมือนแบบ

4. การเขียนโดยผ่านการคัดลอกจากหนังสือ (Writing via reproducing willlearned units or letter strings) เด็กจะเขียนคัดลอกตัวอักษรเป็นชื่อตัวเอง การเขียนของเด็กแต่ละคนจะแตกต่างกันบางคนอาจจะเขียนตัวอักษรยาว ๆ หรือคิดแบบการเขียนของตนเองขึ้น ดังภาพประกอบ 11

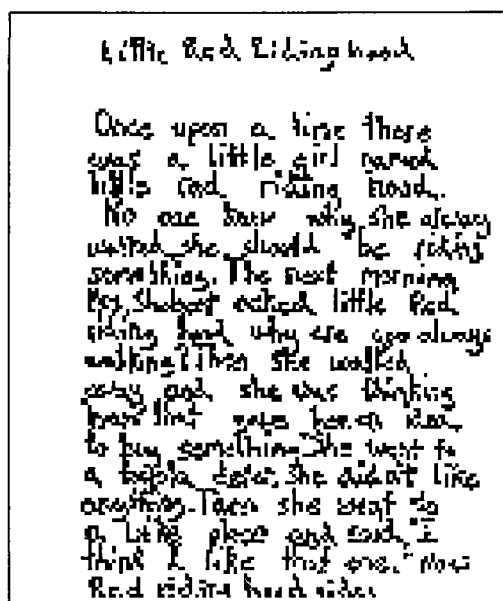
ภาพประกอบ 11 การเขียนโดยผ่านการคัดลอกจากหนังสือ

5. การเขียนโดยผ่านการคิดแบบของตนเองขึ้น (Writing via invented spelling) เด็กส่วนใหญ่จะคิดแบบการเขียนของตนเองขึ้นซึ่งจะแสดงความรู้สึกรออกมา โดยไม่รู้ว่าจะถูกต้องจริง ๆ ทำอย่างไร ในการเขียนคำ ๆ หนึ่ง ตัวอักษรเดียวจะเป็นตัวแทนของพยางค์ของคำนั้นทั้งหมด และจะมีบางคำเกินมา ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกัน เด็กบางคนจะเขียนอย่างรอบคอบเหมือนแบบการเขียนจริง จะมีคำเพียงเล็กน้อยที่คิดขึ้นเอง ดังภาพประกอบ 12

ภาพประกอบ 12 การเขียนโดยผ่านการคิดแบบของตนเองขึ้น

6. การเขียนโดยผ่านการสะกดตามแบบ (Writing via conventional spelling) ในขั้นนี้เด็กจะเขียนเหมือนของผู้ใหญ่ ดังภาพประกอบ 13

ภาพประกอบ 13 การเขียนโดยผ่านการสะกดตามแบบ

การเขียนของเด็กแต่ละวัยมีความแตกต่างกัน เริ่มจากการลากเส้นที่ยังไม่มีความหมายไปจนถึงการลากเส้นที่มีความหมาย สร้างสัญลักษณ์ และสื่อความหมายได้ โลเวนเฟรด (สุภาพ กิตติสาร. 2530 : 26 ; อ้างอิงมาจาก Lovenfred. n.d.) ได้กล่าวถึงพัฒนาการในการเขียนของเด็ก ดังนี้

1. เด็กในช่วง 2-4 ปี จะมีพัฒนาการในการเขียน โดยหยิบจับ ขีดเขียน อย่างสะเปะสะปะ เพราะยังไม่สามารถบังคับมือได้ จนกระทั่งประสาทมือเริ่มสัมพันธ์กับการควบคุมสายตาในงานที่ทำได้ จะเริ่มเขียนลากเส้นที่สะเปะสะปะไปสู่เส้นโค้ง มีการวนซ้ำเส้นเดิม มีทั้งเส้นในแนวดิ่งและเส้นแนวนอน และจะลากเป็นวงกลม จากนั้นเริ่มเล้าถึงการขีดเขียน เริ่มสนใจและสำรวจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว สามารถแสดงออกมาในเส้นที่ตนขีดเขียน

2. เด็กวัย 4-7 ปี จะมีพัฒนาการในการเขียน โดยการขีดเขียนนั้นเริ่มมีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น เป็นการเริ่มต้นสื่อสารด้วยภาพ เด็กเริ่มสร้างแบบในการวาดของตนแบบแผนหรือสัญลักษณ์แรกๆ ที่เด็กทำขึ้นได้แก่คน เพราะเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวเด็กมากที่สุด

ทิสนา แคมมณี และคณะ (2536 : 76-77) ได้แบ่งพฤติกรรมเขียนตามธรรมชาติของเด็กปฐมวัยออกเป็น 7 ลักษณะดังนี้

1. วาดแทนเขียน เด็กสื่อความคิดโดยใช้การวาดแทนเขียน
2. ขีดเขียนแทนเขียน เด็กพยายามที่จะเขียนหนังสือแบบผู้ใหญ่ แต่การเขียนของเด็ก คือ การขีดเขียนในระยะแรกเด็กอาจขีดเขียนไปทั่วหน้ากระดาษอย่างไม่เป็นระบบ ต่อมาเด็กจะรู้จักขีดเขียนจากซ้ายไปขวา สิ่งที่ขีดเขียนคล้ายตัวหนังสือมากกว่าภาพ

3. เขียนโดยทำเครื่องหมายคล้ายตัวหนังสือ เด็กพยายามเขียนตัวหนังสือบางตัวคล้ายตัวอักษร บางตัวก็ไม่คล้ายตัวอักษร แต่เป็นรูปร่างตัวอักษรที่เด็กคิดขึ้นเอง

4. เขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง เด็กอาจเขียนคำที่เขียนได้แล้ว เช่น ชื่อของตัวเองด้วยการสลับที่ตัวอักษร หรืออาจเขียนตัวอักษรกลับ

5. คัดตัวอักษร เด็กอาจคัดลอกตัวอักษรที่เห็นอยู่รอบตัวหรือบอกข้อความที่ต้องการจะเขียนให้ผู้ใหญ่ช่วยเขียนให้แล้วจึงนำไปลอก บางครั้งอาจเป็นการลอกหมดทุกตัว บางครั้งเป็นการลอกเฉพาะคำที่ต้องการไปผสมกับคำที่เขียนได้แล้ว

6. เขียนโดยคิดสะกดขึ้นเอง เด็กจะคิดวิธีสะกดขึ้นเองเมื่อเขาไม่ทราบวิธีสะกดแบบผู้ใหญ่ เช่น เด็กเขียน ด ม แทนคำว่า ดอกไม้

7. เขียนสะกดคำใกล้เคียงหรือเหมือนกับวิธีสะกดของผู้ใหญ่ เช่น เขียนว่า “ขอบคุณคะ” โดยผสมพยัญชนะและสระตามเสียงของคำที่เขาพูดหรือได้ยิน

นิตยา ประพฤติกิจ (2539 : 178-179) ได้แบ่งพัฒนาการทางการเขียนของเด็กปฐมวัยตามวัย ได้ดังนี้

เด็ก 2 ขวบ ลากเส้นขยุกขยิก ลากเส้นตามรูปร่างกลมได้ จับดินสอหรือปากกา โดยใช้ทั้งมือจับและทั้งแขนขยับเขยื้อน จะขีดเขียนจนเต็มหน้ากระดาษ พอใจกับรอยขีดเขียนของตน

เด็ก 3 ขวบ ชอบเขียนตัวอักษรตัวโต ๆ ทุกหนทุกแห่ง ขอบวาดและระบายสี

เด็ก 4 ขวบ จดจำอักษรบางตัวได้ รวมทั้งจำชื่อตนเองได้ อาจเขียนชื่อตนเองได้ หรือเขียนได้เป็นบางตัว ขอบวาดและระบายสี การวาดรูปคนวาดแค่เพียงเส้นตรงแนวตั้ง และร่างแบบหยาบ ๆ แต่วาดรูปร่างกลมและสี่เหลี่ยมได้

เด็ก 5 ขวบ เขียนชื่อตนเองได้ การเขียนพยัญชนะ ตัวเลข อาจเขียนไม่เรียงลำดับ และบางที่เขียนกลับหัวก็มี สามารถเขียนตัวเลขได้แต่ตัวไม่เท่ากัน และมีขนาดพอดี ๆ จับดินสอ ปากกาหรือพู่กันได้ดีขึ้น ขอบวาดและระบายสี สามารถวาดภาพที่ยากขึ้นได้ และภาพมีความสมบูรณ์มากขึ้น ชอบเลียนแบบ สามารถวาดรูปสี่เหลี่ยมและวงกลมเข้าด้วยกัน ชอบถามถึงตัวสะกดของคำ

อิลลิส (Ellis, 1994 : 277) กล่าวว่า กระบวนการเขียนของเด็ก ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

1. ขั้นก่อนเริ่มการเขียน (Prewriting) ขั้นนี้เป็นเตรียมความพร้อมในการเขียน คิดเกี่ยวกับหัวข้อที่จะเขียน ครุ่นสังเกตได้จากสิ่งที่เด็กมักชอบพูดถึง

2. ขั้นร่าง (Drafting) ขั้นนี้มีความสำคัญมาก คือ การเปิดโอกาสให้เด็กพูดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาคิด ออกแบบที่จะเขียน และร่างงานเขียน

3. ขั้นแก้ไข (Revising) เป็นขั้นให้เวลาเด็กตัดสินใจแก้ไขงานเขียนของตน ครุอาจให้คำแนะนำ โดยกระตุ้นให้เด็กได้คิดหลายแง่มุม

4. ขั้นปรับปรุง (Editing) เป็นขั้นสุดท้าย เด็กต้องอ่านทบทวน ตรวจตัวสะกด รูปแบบการเขียน เครื่องหมายต่าง ๆ และอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจงานเขียนยิ่งขึ้น

ราศี ทองสวัสดิ์ (2537 : 29) กล่าวว่า การสอนหนังสือในระดับปฐมวัยส่วนใหญ่จะเป็นในลักษณะที่ครูเริ่ม สอนอ่าน-เขียนเร็ว แต่เด็กมิได้เรียนรู้ไปด้วย การจะเรียนอ่าน-เขียนได้ช้าหรือเร็วย่อมเป็นไปตามพัฒนาการของเด็ก

สรุปได้ว่า ลักษณะและพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย จะเริ่มจากการวาดรูปเพื่อสื่อความคิด พัฒนาไปสู่การขีด ๆ เขียน ๆ การคิดแบบการเขียนของตัวเองขึ้น การคัดลอกตัวอักษรจากแบบ เขียนโดยการคิดสะกดขึ้นเอง จนกระทั่งสามารถเขียนสะกดให้ถูกต้องตามแบบการเขียนจริงซึ่งจะเหมือนการเขียนของผู้ใหญ่ กระบวนการเขียนของเด็กและผู้ใหญ่จะแตกต่างกันที่วุฒิภาวะ พัฒนาการและประสบการณ์

2.9 การเตรียมความพร้อมในการเขียนของเด็กปฐมวัย

ฮิลเดรธ (Hildreath. 1950 : 327-330) ได้กล่าวถึงความพร้อมในการเขียนว่า การเขียนต้องประกอบด้วยปัจจัย 2 อย่าง คือ ภาวะทางกายและการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ และภาวะการรับรู้ เด็กที่ยังไม่บรรลุภาวะในด้านหนึ่งด้านใดก็ตาม การเขียนของเขาก็จะไม่ได้ผล หนึ่งความพร้อมของการประสานระหว่างสายตากับมือที่มีความจำเป็นต่อการเขียนมาก

เบเกอร์ (Baker. 1988 : 192) ได้ให้ความคิดเห็นสนับสนุนเกี่ยวกับความพร้อมในการเขียน โดยเห็นว่า ก่อนจะสอนเขียนผู้สอนควรพิจารณาถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของเด็กเสียก่อน หากยังไม่พร้อมก็หาทางส่งเสริมโดยจัดประสบการณ์เบื้องต้นอันจะนำไปสู่การเขียนให้กับเด็ก เมื่อเด็กมีความพร้อมทางสมองแล้ว สำหรับความพร้อมทางกล้ามเนื้อนั้นส่งเสริมได้โดยให้เด็กได้ฝึกใช้มือในงานต่าง ๆ เช่น วาดเขียน ปั้น เย็บ ถัก และสาน เป็นต้น

ดาวสัน (Dawson. 1957 : 391-392) ได้กล่าวถึงความพร้อมไว้ว่า ภาวะของการรับรู้ทางภาพเป็นปัจจัยสำคัญของความพร้อมทางการเขียน นั่นคือ เด็กพร้อมที่จะเขียนก็ต่อเมื่อสามารถที่จะจำแนกภาพที่เขาเห็นได้ว่าเป็นภาพอะไร และการเขียนมิใช่จะเป็นแต่เพียงกระบวนการของการใช้แรงงานทางกล้ามเนื้อหรือเป็นการตอบสนองของกิริยาสะท้อนขั้นต่ำเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการแห่งการคิด เป็นกระบวนการที่ต้องใช้กิจกรรมของระบบประสาทส่วนกลางด้วย

ราตี ทองสวัสดิ์ (2527 : 182) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับการเขียน ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาทักษะในการแสดงออกทางความคิดของตน
2. เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อละเอียด เช่น นิ้วมือ ให้สามารถจับดินสอ หรือสียื่นไปในทิศทางที่ต้องการ
3. เพื่อพัฒนาประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ซึ่งอาจฝึกด้วยการเล่นที่ต้องเล่นด้วยมือ เช่น การเล่นภาพตัดต่อ การเล่นเกมไม้บล็อก เป็นต้น นอกจากนี้ก็อาจฝึกโดยการให้ทำงานศิลปะ เช่น การปั้น การวาดภาพด้วยสีน้ำ การวาดภาพด้วยสีเทียน ฯลฯ
4. เพื่อพัฒนาการเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวา ให้ทราบว่าสัญลักษณ์ของหนังสือไทยจะเริ่มอ่านเขียน จากซ้ายไปขวาในบรรทัดเดียวกัน เมื่อจบบรรทัดที่หนึ่งก็จะเลื่อนลงมาเขียนในบรรทัดที่สอง ต่อไป
5. เพื่อพัฒนาการสังเกตความคิดหาเหตุผลใช้เป็นประโยชน์ในกิจกรรมศิลปะ
6. เพื่อฝึกกล้ามเนื้อมือที่จะนำไปสู่การเขียนตัวอักษรที่ถูกต้อง ตามทิศทางที่ควรฝึกเมื่อเด็กมีความพร้อมดีแล้ว

สรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมในการเขียน เพื่อเป็นการฝึกประสบการณ์พื้นฐานที่จะนำเด็กไปสู่การเรียนรู้ภาษาตามระบอบของชั้นประถมศึกษาได้ง่ายขึ้น โดยไม่เร่งรัดให้เด็กเขียนเมื่อเด็กยังไม่มีความพร้อม แต่จะส่งเสริมพัฒนาการเขียนตามวัยและความต้องการของเด็กอย่างค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้จะทำให้เด็กรักการเรียนรู้ การเขียน ปัญหา การอ่าน-เขียน ในระดับประถมศึกษาหรือระดับที่สูงขึ้นจะลดน้อยลง

2.10 แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย

มอร์โรว์ (Morrow. 1993 : 245) กล่าวว่า แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเขียนให้กับเด็กปฐมวัยสามารถทำได้ ดังนี้

1. ควรจัดสิ่งแวดล้อมให้มีอุปกรณ์ที่หลากหลายสำหรับเด็กได้ฝึกเขียน
2. ควรจัดกิจกรรมที่สนุกสนานให้เด็กได้เข้าร่วมเพราะเด็กจะทำผลงานจากประสบการณ์ที่เขาพอใจ

3. เด็กจะสังเกตการเขียนของผู้ใหญ่เสมอทั้งขณะทำงานและในเวลาว่าง เพราะฉะนั้นผู้ใหญ่ควรทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก

4. เด็กต้องการโอกาสและวัสดุอุปกรณ์ที่จะเขียนด้วยตัวเอง

5. บางครั้งเด็กต้องการความช่วยเหลือในการตัดสินใจที่จะเขียน อย่าปล่อยให้เด็กเขียนคนเดียว

6. เด็กจะให้ความหมายสิ่งที่เขาเขียนขึ้น เช่น ตัวหนังสือ คำ เป็นต้น

7. ในการเขียนของเด็กโดยมากมักจะมีความหมายในการสื่อสาร ดังนั้นต้องให้ความสนใจ

8. เด็กควรได้รับการสนับสนุนในระยะยาวทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม อาจจะได้จากการให้เขียนบันทึก เขียนการ์ด เขียนบัตรอวยพรในโอกาสต่าง ๆ เขียนคำ เขียนสัญลักษณ์ เขียนประกาศ เขียนเรื่องราว และเขียนหนังสือ เป็นต้น

9. ควรอ่านเรื่องราวที่หลากหลายให้เด็กฟัง เพราะอาจเป็นการจุดประกายความคิดของเด็ก

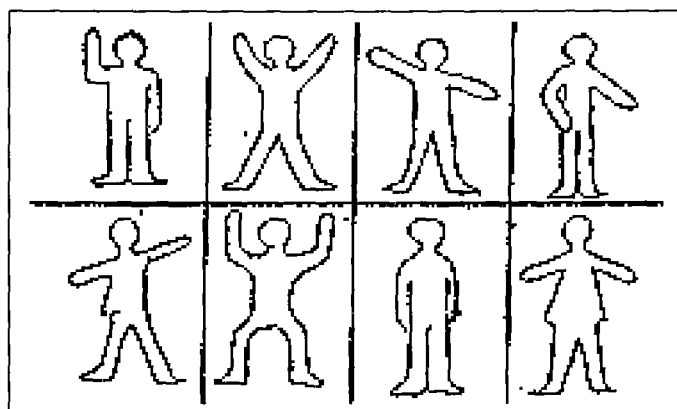
10. ควรหาโอกาสที่เหมาะสมในการสอนเด็กเขียน

11. ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เขียนคำจากต้นแบบ

นิตยา ประพตติกิจ (2539 : 174-175) ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมการเขียน ดังต่อไปนี้

1. การฝึกใช้กล้ามเนื้อเล็ก (Small Muscles) ได้แก่ การเล่นปักหมุดบนแผ่นบอร์ด การตัด การต่อภาพ การร้อยลูกปัด การผูกเชือก การรูดเชือก การวาดและระบายสี

2. การฝึกเคลื่อนไหวโดยใช้ส่วนของร่างกาย จะช่วยให้เด็กสังเกต ได้รู้สึกและเข้าใจคำว่า “สูง” “ต่ำ” และทิศทาง รู้จักรูปร่างและเส้น (เส้นตรง) การหมุนแขน (วงกลม) การยกขาขึ้นตรง หรือครูอาจให้เด็กเลียนแบบท่าทางตามรูปที่ครูชูให้ดู ซึ่งบัตรควรมีขนาดใหญ่พอสมควรและมีท่าทาง ดังภาพประกอบ 14

ภาพประกอบ 14 บัตรร่างรูปคนเพื่อให้เด็กเลียนแบบท่าทาง

3. การฝึกความเข้าใจเรื่อง “ซ้าย-ขวา” โดยครูบอกให้เด็กใช้อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งเคลื่อนไหว การผูกกริบบิ้นหรือลูกกระดิ่งที่ข้อเท้าหรือมือของเด็ก

4. การเล่นเกมที่อาศัยการใช้นิ้วมือ เช่น การตบลิ้นกลพลาสติกขนาดเล็กและขนาดกลาง การใช้แผ่นกระดานแม่เหล็ก

5. การเล่นเกม เช่น เกมปฏิบัติตามคำสั่ง การเล่นเกมที่ต้องอาศัยนิ้วมือ

6. การฝึกเรียงตัวพยัญชนะ ครูแจกซองให้เด็กแต่ละคนเพื่อประสมตัวอักษรตามชื่อของตนเอง หรือแจกตัวเลขให้เรียงก็ได้ ถ้าโรงเรียนมีกระดานและตัวอักษรแม่เหล็กก็สามารถใช้ตัวอักษรหรือตัวเลขเรียงบนกระดานนี้ได้ นอกจากนี้ครูอาจใช้ตัวอักษรที่ทำด้วยไม้พลาสติกหรือกระดาษแข็ง เพื่อให้นักเรียนลากเส้นตามแบบ

7. การเรียงชื่อสิ่งของ ครูจัดสิ่งของให้เรียงจากซ้ายไปขวา หรือจากบนลงล่างและเรียกเด็กให้ชี้พร้อมทั้งบอกชื่อสิ่งของนั้นตามลำดับที่วาง

8. การวาดภาพ

8.1 ควรให้เด็กวาดภาพให้เสร็จ อย่างน้อยสักส่วนหนึ่งก็ยั้งดี

8.2 ให้เด็กลากเส้นตามรอยประ

8.3 ให้เด็กเขียนในอากาศ หรือใช้นิ้วจุ่มน้ำแล้วเขียนบนพื้นซีเมนต์

8.4 ให้ลากเส้นต่อภาพให้สมบูรณ์

8.5 การโยงเส้นจับคู่ เช่น ระหว่างแม่กับลูก (ของสัตว์ชนิดต่าง ๆ) รองเท้าแบบต่าง ๆ

9. การติดป้ายชื่อ นอกจากเด็กมีป้ายชื่อติดเสื้อแล้ว ครูควรจัดทำป้ายชื่อนักเรียนเพื่อให้เด็กหยิบไปแขวนบนแผ่นกระดาน ซึ่งครูเขียนชื่อศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ ไว้ เด็กจะต้องตัดสินใจก่อนว่าจะเลือกเล่นศูนย์ใด แล้วจึงนำป้ายชื่อตนไปแขวนหรือถ้ามีป้าย “อาสาสมัครในวันนี้” ก็ให้เด็กนำไปแขวนด้วย

10. ศิลปะ เช่น ให้เด็กกละเลงสี แล้วใช้นิ้วเขียน (Finger Painting) ลงบนสีเรียบ ๆ นั้นหรือเขียนบนทราย การปะเศษกระดาษเป็นรูปต่าง ๆ เป็นตัวอักษร การขยำกระดาษ การสานกระดาษหรือไหมพรมเส้นโต ๆ ก็ได้

นิตยา ประพฤติกิจ กล่าวเสริมว่า ครูควรเขียนชื่อเด็กลงบนมุมซ้ายของแผ่นงานศิลปะ และเขียนที่หัวของเด็ก เช่น ตู๋เก็บของ สมุด ฯลฯ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ลักษณะอักษรว่าแบบนี้หมายถึงชื่อของตน ครูควรนั่งข้าง ๆ เด็กและเขียนอย่างสวยงามและประณีต เพื่อเป็นแบบอย่างแก่เด็กไม่ควรนั่งตรงข้ามกับเด็กหรือนั่งเฉย ๆ เพราะเมื่อเด็กมองไปจะเห็นตัวอักษรในอีกรูปแบบหนึ่ง เด็ก ๆ มีความภูมิใจที่เห็นผลงานของตน และต้องการเห็นชื่อของตนเองปรากฏอยู่บนสิ่งนั้น ถ้าเด็กยังเล็กและเขียนชื่อตนเองไม่ได้ ครูควรเขียนให้และเขียนอย่างสวยงามด้วย ส่วนผู้ปกครองควรมีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนของลูกไม่ว่าจะขยุกขยิกหรือไม่ก็ตาม เพราะนั่นคือพื้นฐานขั้นต้นของการเขียน จัดหากระดาษ ดินสอ ไม้ให้ลูกพร้อมเสมอ ให้ลูกวาดภาพ พ่อแม่เขียนคำบรรยายตามคำบอกเล่าของลูก ช่วยเหลือเมื่อลูกต้องการ เขียนจดหมายชื่นชมลูกเมื่อลูกต้องการขีดเขียน เขียนชื่อลูก (หรือคำอื่น ๆ ที่ถูกสนใจ) ให้ลูกได้เห็น เป็นต้น

พีเตอร์เซ็น (Petersen. 1996 : 147) กล่าวว่า ครูควรเชิญชวนให้เด็กเขียน มากกว่าที่จะยื่นมือเข้าไปช่วยเขียน และควรจัดอุปกรณ์การเขียนให้เด็กสามารถหยิบใช้ได้ง่าย เช่น ในศูนย์การเรียนรู้ ควรเป็นศูนย์ที่มีชั้นวางหนังสือ มีกระดาษหลากหลายชนิดทั้งมีเส้นและไม่มีเส้นให้เด็กเลือกใช้ จัดเตรียมกรรไกร ปากกา ดินสอ และสีดินสอ อาจจะเตรียมซองจดหมาย การ์ดบัตรเชิญที่ใช้แล้ว และพจนานุกรมวางไว้ที่ชั้นหนังสือด้วย พื้นที่ที่ใช้เขียนควรเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับเด็ก เด็กสามารถที่จะพูดคุยและทำงานได้ มีโต๊ะ เก้าอี้สำหรับนั่งเขียนเหมาะสมและพอเพียงกับเด็ก ครูอาจอ่านเรื่องให้เด็กฟัง เพราะประสบการณ์ที่เด็กได้ฟังเด็กสามารถนำมาเขียนได้

บริเวอร์ (Brewer. 1995 : 220) กล่าวถึงบทบาทครูในการส่งเสริมการเขียนว่า ครูจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยภาษาเขียน เช่น หนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์รายวัน ป้ายจราจร ตัวหนังสือบนโทรทัศน์ ฉลากสิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ ครูควรกระตุ้นให้เด็กมีกล้าเสี่ยงกล้าที่จะเขียน ครูไม่ควรให้เกรดเด็ก

ในการฝึกการเขียน ทั้งครูและผู้ปกครองให้กำลังใจเด็กที่จะคิดแบบการเขียนของตนเองขึ้น และเน้นความสำคัญของความหมายมากกว่าความถูกต้องของตัวสะกด

พูนสุข บุญยสวัสดิ์ (2532 : 53-54) กล่าวว่า ครูควรจัดห้องให้เด็กฝึกเขียนอยู่ในท่าเลที่สบาย ไม่มีเสียงอึกทึก หรือผู้คนพลุกพล่าน มีแสงสว่างพอเพียงไม่จ้าจนเกินไป และควรให้แสงสว่างเข้าทางซ้ายมือของเด็ก หรือจากทางด้านบนมิใช่ส่องทางด้านขวาหรือตรงหน้าของเด็ก เพราะจะทำให้เกิดเงามืดบังการเขียนของเด็ก แต่ถ้าเด็กถนัดมือซ้ายควรให้แสงสว่างเข้าทางขวามือของเด็ก

สรุปได้ว่า แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเขียนให้แก่เด็กปฐมวัย ทั้งครูและผู้ปกครองต้องร่วมมือกันในการจัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กให้ประกอบไปด้วยอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเขียนอย่างหลากหลาย ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ควรคำนึงถึงการบูรณาการทักษะการเขียนเข้าด้วย เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงในสิ่งแวดล้อมที่มีความหมายครูควรจัดให้เด็กมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ได้มีโอกาสสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง เพื่อพัฒนาเด็กให้มีคุณสมบัติของการเป็นผู้ส่งสาร และรับสารอย่างมีประสิทธิภาพ ควรเป็นตัวอย่างการเขียนที่ดีให้กับเด็ก ให้แรงเสริมทางบวก พูดคุยซักถามถึงสิ่งที่เด็กเขียน ตอบคำถามเมื่อเด็กสงสัยและประการสำคัญ ควรเป็นนักสังเกตที่ดีว่าเด็กสนใจอะไร เพื่อที่จะเชิญชวนให้เด็กเขียนเกี่ยวกับสิ่งนั้น

2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

งานวิจัยต่างประเทศ

ควินทานิลลา (Quintanilla. 1994 : A) ได้ศึกษาการแสดงอาการยอมรับของครูต่องานเขียนของเด็ก โดยการให้การเสริมแรงในทางบวกด้วยคำพูดที่ไพเราะเป็นพิเศษ กับเด็กในกลุ่มทดลอง และให้การเสริมแรงอย่างปกติในกลุ่มควบคุม ใช้เวลาในการศึกษา 10 สัปดาห์ โดยให้เด็กทำกิจกรรมการเขียน สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการเสริมแรงในทางบวกมีพัฒนาการเขียนดีขึ้น และดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สชัม (Schum. 1995 : A) ได้ศึกษาธรรมชาติในการเขียนของเด็กปฐมวัย อายุ 4-5 ปี จำนวน 14 คน ใช้เวลาในการศึกษา 9 เดือน ขณะอยู่ที่บ้านและโรงเรียน โดยให้เด็กเขียนภาพร่วมกับครอบครัว ครูและเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งแบ่งการเขียนออกเป็น 2 แบบ คือ การเขียนที่เป็นทางการ เช่น การเขียนถึงครูประจำชั้น เขียนเกี่ยวกับหน้าที่ของตน เป็นต้น และการเขียนที่ไม่เป็นทางการ เช่น การเขียนสร้างสรรค์กับเพื่อนนอกเหนือหลักสูตร การเขียนสิ่งที่เด็กจินตนาการ เป็นต้น จากการศึกษาพบว่า การเขียนของเด็กทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนจะสื่อความหมายแตกต่างกัน โดยการเขียนที่ไม่เป็นทางการเด็กจะมีความคิดสร้างสรรค์ในการสื่อสารและสร้างผลงานอย่างประณีต ได้ดีกว่าการเขียนอย่างเป็นทางการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บลัด (Blood. 1996 : A) ได้ศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี จำนวน 67 โรงเรียน โดยการทดสอบพัฒนาการทางภาษา การรับรู้ การเขียน และมีการศึกษาระยะยาว มีผู้ปกครองของเด็กเข้าร่วม 56 คน จากการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็ก และเจตนาของผู้ปกครองในกระบวนการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ และการส่งเสริมให้เด็กเขียนชื่อตนเอง จะทำให้มีความสามารถในการเรียนรู้การอ่านเขียนได้อย่างมีความหมาย เนื่องจากชื่อของเด็กจะถูกเรียกเป็นประจำทุกวันและเป็นคำที่นึกภาพได้ หากเด็กสามารถเขียนชื่อของตนเองได้จะเป็นแนวทางในการขยายความสามารถในการรับรู้คำอื่น ๆ ต่อไป

งานวิจัยในประเทศ

ประไพ แสงดา (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานไม่จบเรื่อง ที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 15 คน

ผลการวิจัยพบว่า

ความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานไม่จบเรื่อง มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นความสามารถด้านการเขียนสูงขึ้น

รัญจวน ประโมจน์ย์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานประกอบภาพ ที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 10 คน

ผลการวิจัยพบว่า

เด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานประกอบภาพในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความสามารถด้านการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ในการส่งเสริมและพัฒนาการเขียนให้กับเด็กปฐมวัยสามารถส่งเสริมและพัฒนาการเขียนได้ด้วยการจัดกิจกรรมการเขียนที่เปิดโอกาสให้เด็กเขียนสื่อสารความคิดออกมาตามความต้องการของเด็ก และเป็นไปตามพัฒนาการตามวัยให้เด็กได้เป็นผู้คิดเอง ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง นั่นคือการจัดกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางและผู้ปกครองจะเป็นเพียงผู้ที่คอยอำนวยความสะดวก จัดเตรียมอุปกรณ์ และให้การเสริมแรงกระตุ้นโดยการถามให้เด็กได้คิด ถือเป็นการส่งเสริมการเขียนอย่างแท้จริง กิจกรรมหนึ่งที่จะส่งเสริมการเขียนให้แก่เด็กได้เป็นอย่างดี คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ เพราะเป็นกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้เด็กได้ขีดเขียนด้วยตัวเองตามความต้องการครูจะคอยให้กำลังใจและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้คำปรึกษา แนะนำเมื่อเด็กต้องการ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. แบบแผนการทดลองและวิธีการดำเนินการทดลอง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย - หญิง อายุ 4 - 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย - หญิง อายุ 4 - 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม ตำบลป่าพุทรา อำเภอชาณุวรลักษบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ
2. แบบสังเกตพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย

1. แผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- 1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ตลอดจนศึกษาดูงานโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
- 1.2 ศึกษาคู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2540 ของกรมวิชาการ
- 1.3 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- 1.4 นำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติตามคู่มือหลักสูตร (ก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2540 ของกรมวิชาการ) มาเสนอให้เด็กนักเรียนเลือกเนื้อหาในหน่วยเพื่อสร้างหน่วยการจัดประสบการณ์ หรือแผนการจัดประสบการณ์ร่วมกันระหว่างเด็กกับครู ดังนี้

รูปแบบของแผนการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วย ครั้งที่ สัปดาห์ที่ หน่วยการสอน จุดประสงค์การจัดประสบการณ์ เนื้อหา การดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ การประเมินผล และ ภาคผนวก สอดคล้องกับหน่วยประสบการณ์ ซึ่งกำหนดขั้นตอนดำเนินกิจกรรมเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

- 1.4.1 ขั้นนำ
- 1.4.2 ขั้นกิจกรรม
- 1.4.3 และขั้นสรุป

1.5 นำแผนการจัดประสบการณ์ เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาความสอดคล้องของจุดประสงค์ เนื้อหา การดำเนินกิจกรรมสื่อการเรียนรู้ และการประเมินผล เป็นผู้ตรวจ เพื่อปรับปรุงแก้ไข 3 ท่าน ดังนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ณฤมล เนียมหอม

อาจารย์ผู้สอนชั้นอนุบาลโรงเรียนทุ่งมหาเมฆ

อาจารย์กนิษฐา ชูจันทร์

อาจารย์ผู้สอนชั้นอนุบาลโรงเรียนอนุบาลหนูน้อย

1.6 ข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งถือว่าเป็นเกณฑ์ที่เหมาะสม โดยการปรับแผนให้ผู้เชี่ยวชาญให้แก้ไขมีดังต่อไปนี้

- 1.6.1 ปรับภาษาที่เข้าใจยากเป็นภาษาที่เข้าใจง่ายและใช้ในชีวิตประจำวัน
- 1.6.2 ปรับการใช้คำถาม เพื่อให้เด็กได้คิดหาคำตอบที่หลากหลาย
- 1.6.3 ปรับการใช้สื่อเป็นของจริง

1.7 นำแผนการจัดประสบการณ์ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คนเพื่อหาข้อบกพร่องของแผนการจัดประสบการณ์แล้วปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์อีกครั้ง ดังนี้

1.7.1 ปรับการใช้คำถามปลายปิด เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้เด็กได้คิดหาคำตอบ ที่หลากหลาย

1.7.2 ปรับภาษาที่เข้าใจยากเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย และใช้ในชีวิตประจำวัน

2. แบบสังเกตพัฒนาการเขียน

ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในข้อ 2.1 มากำหนดขอบเขตของลักษณะพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยตามการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในข้อ 2.1 และ 2.2 มาสร้างแบบสังเกตพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย

2.4 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยนำแบบสังเกตพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบรายละเอียดของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้เหมาะสม จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.พัชรีย์ ผลโยธิน อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ดร.วรนาท รักสกุลไทย ผู้อำนวยการฝ่ายอนุบาลโรงเรียนเกษมพิทยา
อาจารย์ภาวิณี แสนทวีสุข นักวิชาการ กรมวิชาการ

2.5 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาครั้งนี้ โดยการนำเกณฑ์ขั้นพัฒนาการด้านการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มาพิจารณาคุณภาพเครื่องมือ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้ลงความเห็น ว่า ควรปรับปรุงขึ้นของการให้คะแนน ปรับมาเป็นการให้แจกแจงความถี่ของชิ้นงาน ของแต่ละขั้นพัฒนาการที่ 1-7 แล้วนำคะแนนที่ได้จากการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (IOC) โดยใช้เกณฑ์คุณภาพตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จึงถือว่าใช้ได้ (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2526 : 89) ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่า IOC = .67 – 1.00 ซึ่งถือว่าใช้ได้

แบบแผนการทดลองและวิธีการดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi experimental design) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว จากเบอร์ริกและเจล (Barnett and Johnson. 1996 : 31 ; citing Borg and Gall. 1989 : 629. Educational research : An introduction) ได้กล่าวว่า รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียวจะมีความเหมาะสมเป็นพิเศษ กับการทดลองที่ต้องการเปลี่ยนรูปแบบพฤติกรรมหรือกระบวนการภายใน ดังนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวทำการทดลองและเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริงขณะทดลองเพื่อความสะดวกและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการทดลองครั้งนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

ก่อนการทดลอง		ขณะทดลอง	
	T_0		$X, T_1, X, T_2, X, T_3 \dots \dots \dots X, T_8$
เมื่อ	T_0	แทน	การสังเกตและประเมินก่อนการทดลอง
	X	แทน	การดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ
	$T_1, T_2, \dots$	แทน	การสังเกตและประเมินขณะทำการทดลองทุกครั้ง

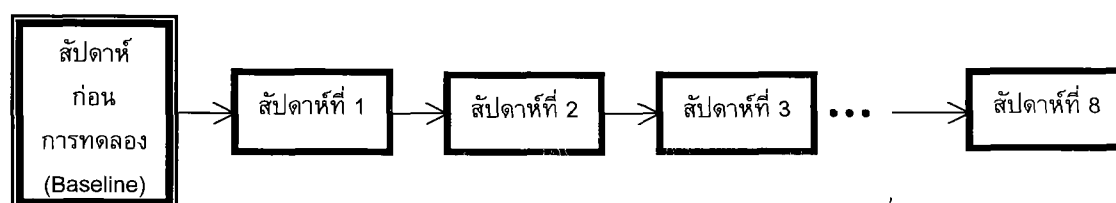
วิธีดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ได้มีขั้นตอน ดังนี้

1. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในสถานที่ที่ทำการทดลองให้เหมาะสม
2. จัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ในวันจันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลในขั้นพื้นฐาน
3. ดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติกับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ในวันจันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี วันละ 60 นาที โดยเก็บชิ้นงานที่เด็กทำทุกวันศุกร์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ขั้นพัฒนาการด้านการเขียน
4. การบันทึกแบบสังเกตพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย ปรากฏตามขั้นพัฒนาการด้านการเขียนชั้นใด ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องนั้น

ตาราง 2 วัน เวลา และกิจกรรมที่ทำการทดลอง

การจัดกิจกรรม	ระยะเวลาที่ทำการทดลอง	วันที่ทำการทดลอง	เวลา
การจัดประสบการณ์แบบปกติ	1 สัปดาห์ ก่อนการทดลอง	ในวันจันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	09.30-10.30 น.
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ	8 สัปดาห์ จำนวน 32 ครั้ง	ในวันจันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	09.30-10.30 น.

บทบาทครู

1. ครูเป็นแบบอย่างของการเขียน

ครูจะต้องเป็นแบบอย่างในการเขียน แสดงให้เห็นว่า ครูสนุกกับการอ่านการเขียน เช่น การนำหนังสือต่าง ๆ จากบ้านมาอ่านให้เด็กฟัง และให้เด็กเห็นแบบอย่างการเขียน สื่อความหมายในชีวิตจริง ส่งเสริมให้เด็กนำประสบการณ์เดิมมาใช้

2. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

ครูจะต้องเป็นผู้ที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดสภาพสังคม การเตรียมอุปกรณ์หรือแหล่งข้อมูลสำหรับเด็ก และเป็นผู้ที่จัดให้ห้องเรียนมีบรรยากาศของการเรียนรู้ซึ่ง ได้แก่ การให้เด็กมีโอกาสที่จะอ่านและเขียนสนับสนุนให้เด็กกล้าที่จะเขียนคำที่ไม่เคยพบมาก่อน ยอมรับสิ่งที่เด็กอ่านและเขียน และตอบสนองต่อความพยายามของเด็กในทางบวก ไม่ตำหนิหรือวิพากษ์วิจารณ์เมื่อเด็กอ่านหรือเขียนยังไม่ถูกต้อง

3. ครูเป็นผู้จัดการการเรียนรู้

ครูจะต้องจัดการให้การเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่น ต้องให้เด็กได้เรียนรู้แบบร่วมมือและต้องให้เด็กได้ทำงานร่วมกัน

4. ครูเป็นผู้ประเมินพัฒนาการด้านการเขียน

ครูจะต้องประเมินพัฒนาการของเด็กเพื่อดูความก้าวหน้าและเพื่อที่จะได้ส่งเสริมเด็กได้เหมาะสม

บทบาทเด็ก

1. เด็กจะเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
2. เด็กจะเรียนรู้โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับครูอย่างใกล้ชิด
3. เด็กจะเรียนรู้แบบร่วมมือมากขึ้นทั้งกับครูและเพื่อนๆ
4. เด็กจะเรียนรู้ในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นไม่ใช่ทำงาน
5. เด็กจะเรียนรู้โดยการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานเขียนของเด็กซึ่งมีหลักการดำเนินการดังนี้

1. การเก็บข้อมูลจากงานเขียน โดยให้คะแนนตามขั้นพัฒนาการด้านการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. เก็บข้อมูลพื้นฐานจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน โดยให้เด็กเขียนงานจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ในวันจันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี วันละ 60 นาที และในวันศุกร์เก็บชิ้นงานมาให้คะแนนตามขั้นพัฒนาการด้านการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. เก็บข้อมูลจากงานเขียนทุกวันศุกร์จากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ จำนวน 32 ครั้ง ในวันจันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี
4. เมื่อสิ้นสุดแต่ละสัปดาห์นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นฐาน เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ขณะจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ช่วงระยะเวลา 8 สัปดาห์
5. การให้คะแนนตามขั้นพัฒนาการด้านการเขียน

การให้คะแนนตามขั้นพัฒนาการด้านการเขียนแบ่งเป็นคะแนน 1 - 7 คะแนนแบ่งเป็น 7 ชั้น

คะแนน 1 หมายถึง ชั้นวาดแทนเขียน คือ วาดภาพอย่างเดียว ไม่เขียนสื่อความหมาย บอกความหมายของภาพที่วาดได้เหมาะสม และเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

คะแนน 2 หมายถึง ชั้นขีดเขียนแทนเขียน คือ เขียนขีดเขียนจากซ้ายไปขวาได้บ่อยครั้ง บอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียนได้และเชื่อมโยงเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

คะแนน 3 หมายถึง ชั้นเขียนโดยทำเครื่องหมายคล้ายตัวอักษร คือ เขียนโดยทำเครื่องหมายคล้ายตัวหนังสือ บางตัวไม่คล้ายแต่เป็นรูปร่างที่เด็กคิดขึ้นเอง บอกความหมาย ได้ เชื่อมโยงเรื่องราวได้ สัมพันธ์กัน

คะแนน 4 หมายถึง ชั้นเขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง คือ เขียนคำที่เขียนได้ด้วยสลับที่ตัวอักษร เขียนตัวอักษรกลับ

คะแนน 5 หมายถึง ชั้นเขียนโดยคัดลอกตัวหนังสือ คือ คัดลอกตัวอักษรที่เห็นอยู่รอบ ๆ ตัวอาจลอกหมดทุกตัวหรือลอกเฉพาะคำที่ต้องการไปพร้อมกับคำที่เขียนได้แล้ว บอกความหมายได้ เชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

คะแนน 6 หมายถึง ชั้นเขียนโดยสะกดขึ้นเอง คือ เขียนโดยอิสระสะกดขึ้นเองโดยไม่รู้ว่าการสะกดจริง ๆ ทำอย่างไร บอกความหมายได้ เชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

คะแนน 7 หมายถึง ชั้นเขียนสะกดแบบเหมือนผู้ใหญ่ คือ เขียนสะกดตามแบบผู้ใหญ่โดยผสมพยัญชนะ และสะกดตามเสียงของคำที่พูด หรือได้ยิน อาจสะกดผิดบ้าง

6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. หาสถิติพื้นฐานของพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและขณะทำการทดลองโดยนำข้อมูลไปหาค่ามัธยฐาน (Mdn)
2. นำข้อมูลที่ได้มาแสดงเป็นแผนเส้นภาพเพื่อดูพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล และเปรียบเทียบเป็นกลุ่มก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติในการทดสอบ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

การแสดงผลฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (บุญเชิด- ภิญโญนนตพงษ์, 2524 : 85) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสังเกตพัฒนาการด้านการเขียนกับงานเขียน

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

ใช้สูตรของ The Wilcoxon Matched pairs Signed-Ranks Test (นิภา ศรีไพโรจน์, 2533.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองและการแปลความหมาย ของการวิเคราะห์ข้อมูลให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	นักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
Mdn,	แทน	มัธยฐาน
T	แทน	ค่าสถิติทดสอบสมมติฐาน The wilcoxon matched pairs signed - ranks test
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์พัฒนาการด้านการเขียน แยกเป็นชั้นพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัย เป็นรายบุคคล
- ตอนที่ 2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์พัฒนาการด้านการเขียน แยกเป็นชั้นพัฒนาการ ของเด็กปฐมวัย เปรียบเทียบเป็นกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การนำเสนอผลพัฒนาการด้านการเขียน แยกเป็นชั้นพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในแต่ละสัปดาห์ เป็นรายบุคคล ดังแผนภาพต่อไปนี้

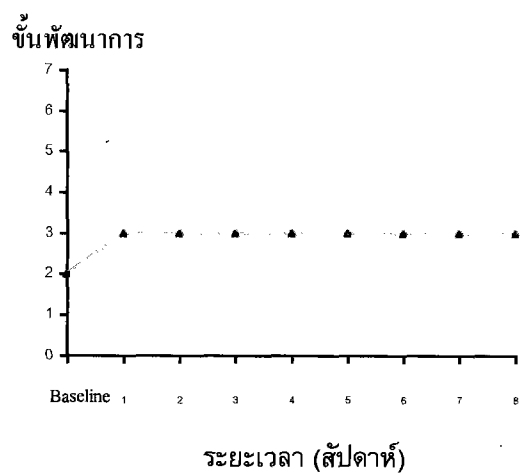
การวิเคราะห์พัฒนาการด้านการเขียน แยกเป็นชั้นพัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล

การวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำความถี่ของพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล ในแต่ละด้านของพัฒนาการด้านการเขียน ซึ่งมี 7 ชั้น คือ

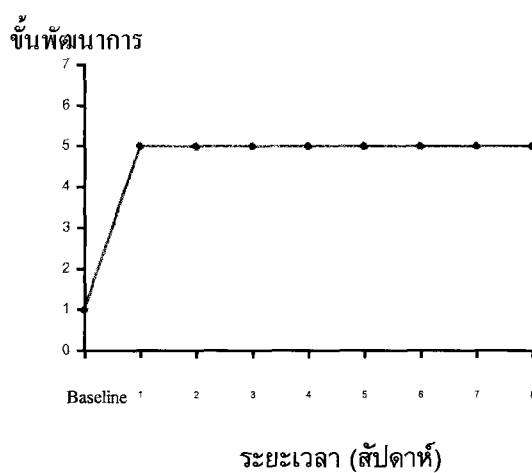
1. วาดแทนเขียน
2. ชีตเขียนแทนเขียน
3. เขียนคล้ายตัวอักษร
4. เขียนตัวอักษรที่รู้จักคิดด้วยวิธีที่คิดตนเอง
5. คัดลอกตัวอักษร
6. เขียนโดยคิดสะกดขึ้นเอง
7. เขียนสะกดแบบเหมือนผู้ใหญ่

ภาพประกอบ 15 เส้นภาพแสดงพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลในสัปดาห์ที่ 1- สัปดาห์ที่ 8

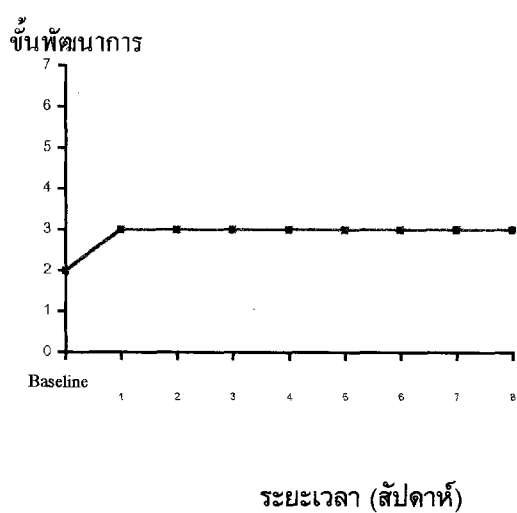
เด็กคนที่ 1

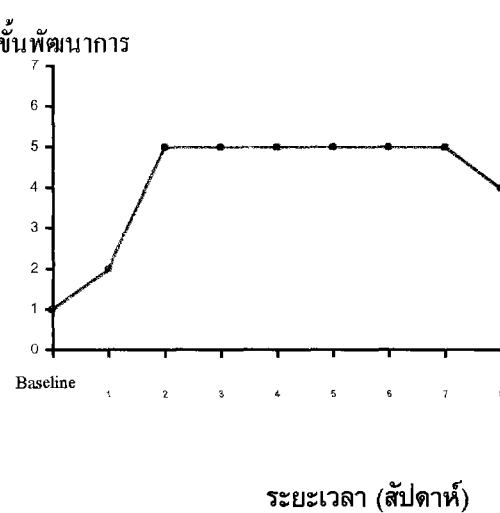
เด็กคนที่ 2

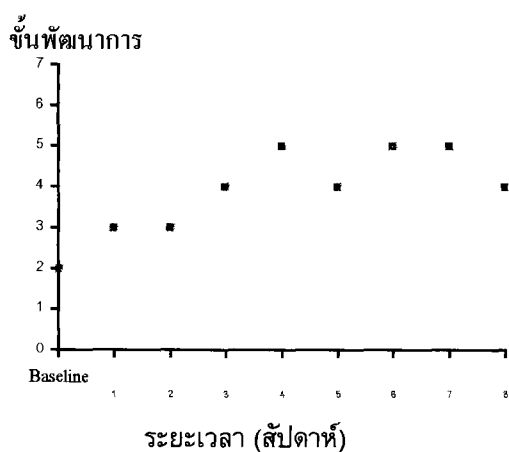
เด็กคนที่ 3

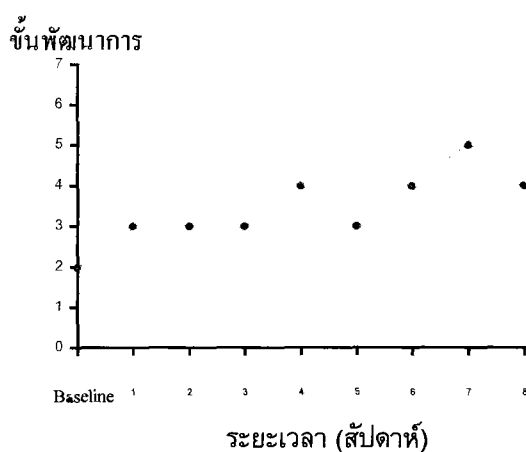
เด็กคนที่ 4

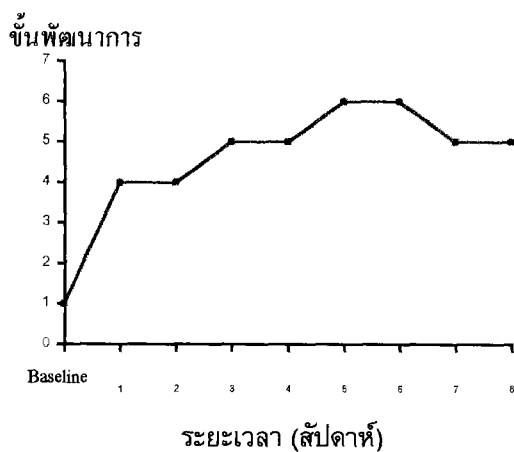
เด็กคนที่ 5

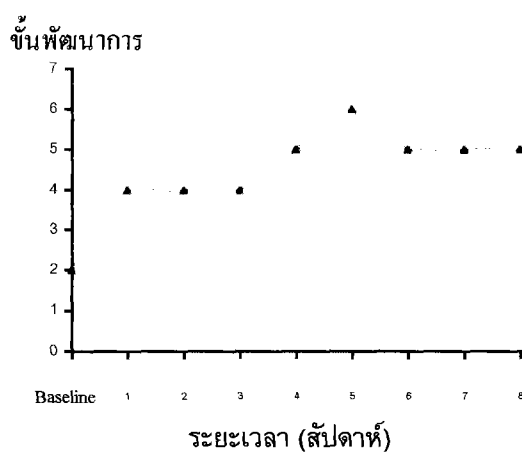
เด็กคนที่ 6

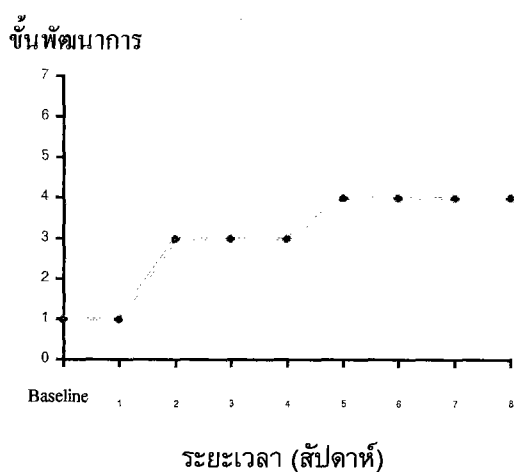
เด็กคนที่ 7

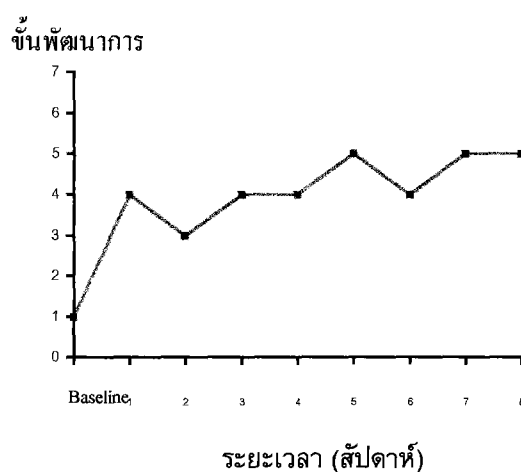
เด็กคนที่ 8

เด็กคนที่ 9

เด็กคนที่ 10

ภาพประกอบ 15 เส้นภาพแสดงพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย ตามขั้นพัฒนาการเป็นรายบุคคล ในแต่ละสัปดาห์ ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติโดยภาพรวม

จากภาพประกอบ 15 พบว่าเด็กปฐมวัยมีขั้นพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้นโดยมีเด็กปฐมวัย 2 คน ที่มีพัฒนาการสูงขึ้นตามลำดับขั้นพัฒนาการถึงขั้นที่ 6 เด็กปฐมวัย 4 คน ที่มีพัฒนาการสูงขึ้นตามลำดับขั้นพัฒนาการถึงขั้นที่ 5 เด็กปฐมวัย 1 คน ที่มีพัฒนาการสูงขึ้นตามลำดับขั้นพัฒนาการถึงขั้นที่ 4 ส่วนเด็กปฐมวัย 3 คน ที่พัฒนาสูงขึ้นจาก Base line และมาถึงขั้นที่ 3 (2 คน) และขั้นที่ 5 (1 คน) ในทุกสัปดาห์

ตอนที่ 2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์พัฒนาการด้านการเขียนแยกเป็นขั้นพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
เปรียบเทียบเป็นกลุ่ม

ตาราง 3 สถิติพื้นฐานและผลการเปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการด้านการเขียน โดยรวมในระหว่างสัปดาห์

พัฒนาการด้านการเขียน	มัธยฐาน		T
	Mdn ₁	Mdn ₂	
ก่อนการทดลอง-สัปดาห์ที่ 1	2	3	0*
ก่อนการทดลอง-สัปดาห์ที่ 2	2	3	0*
ก่อนการทดลอง-สัปดาห์ที่ 3	2	3	1
ก่อนการทดลอง-สัปดาห์ที่ 4	2	3	0*
ก่อนการทดลอง-สัปดาห์ที่ 5	2	4.5	0*
ก่อนการทดลอง-สัปดาห์ที่ 6	2	4.5	0*
ก่อนการทดลอง-สัปดาห์ที่ 7	2	4	0*
ก่อนการทดลอง-สัปดาห์ที่ 8	2	4	0*
สัปดาห์ที่ 1-สัปดาห์ที่ 2	3	3	1
สัปดาห์ที่ 1-สัปดาห์ที่ 3	3	3	0*
สัปดาห์ที่ 1-สัปดาห์ที่ 4	3	3	0*
สัปดาห์ที่ 1-สัปดาห์ที่ 5	3	4.5	0*
สัปดาห์ที่ 1-สัปดาห์ที่ 6	3	4.5	0*
สัปดาห์ที่ 1-สัปดาห์ที่ 7	3	4	0*
สัปดาห์ที่ 1-สัปดาห์ที่ 8	3	4	0*
สัปดาห์ที่ 2-สัปดาห์ที่ 3	3	3	0*
สัปดาห์ที่ 2-สัปดาห์ที่ 4	3	3	0*
สัปดาห์ที่ 2-สัปดาห์ที่ 5	3	4.5	0*
สัปดาห์ที่ 2-สัปดาห์ที่ 6	3	4.5	0*
สัปดาห์ที่ 2-สัปดาห์ที่ 7	3	4	0*
สัปดาห์ที่ 2-สัปดาห์ที่ 8	3	4	0*
สัปดาห์ที่ 3-สัปดาห์ที่ 4	3	3	0*
สัปดาห์ที่ 3-สัปดาห์ที่ 5	3	4.5	0*
สัปดาห์ที่ 3-สัปดาห์ที่ 6	3	4.5	0*
สัปดาห์ที่ 3-สัปดาห์ที่ 7	3	4	0*
สัปดาห์ที่ 3-สัปดาห์ที่ 8	3	4	1
สัปดาห์ที่ 4-สัปดาห์ที่ 5	3	4.5	2
สัปดาห์ที่ 4-สัปดาห์ที่ 6	3	4.5	0*
สัปดาห์ที่ 4-สัปดาห์ที่ 7	3	4	0*
สัปดาห์ที่ 4-สัปดาห์ที่ 8	3	4	2
สัปดาห์ที่ 5-สัปดาห์ที่ 6	4.5	4.5	2
สัปดาห์ที่ 5-สัปดาห์ที่ 7	4.5	4	2
สัปดาห์ที่ 5-สัปดาห์ที่ 8	4.5	4	1*
สัปดาห์ที่ 6-สัปดาห์ที่ 7	4.5	4	1*
สัปดาห์ที่ 6-สัปดาห์ที่ 8	4.5	4	1*
สัปดาห์ที่ 7-สัปดาห์ที่ 8	4	4	0*

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 3 พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ในช่วงของการเปรียบเทียบ ในระหว่างสัปดาห์ ยกเว้นในช่วงสัปดาห์ก่อนการทดลอง - สัปดาห์ที่ 3 , สัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 2 , สัปดาห์ที่ 3 - สัปดาห์ที่ 8 , สัปดาห์ที่ 4 - สัปดาห์ที่ 5 , สัปดาห์ที่ 4 - สัปดาห์ที่ 8 , สัปดาห์ที่ 5 - สัปดาห์ที่ 6 และ สัปดาห์ที่ 5 - สัปดาห์ที่ 7 ที่มีพัฒนาการด้านการเขียนไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องและสนใจในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยได้เห็นการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยในระยะเวลาต่าง ๆ อันจะเป็นแนวทางในการศึกษาพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัย และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับระดับพัฒนาการความสนใจและระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กปฐมวัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ที่มีต่อพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย

ความสำคัญของการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้ทราบถึงผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านการเขียน
2. ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัย ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาด้านอื่น ๆ ต่อไป
3. เป็นแนวทางสำหรับครู และผู้สนใจศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยในรูปแบบอื่น ๆ
4. พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย

สมมติฐานในการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ มีการพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม ตำบลป่าพุทรา อำเภอลำลูกเกดบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียน ชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ของโรงเรียนบ้านหนองกระทุ่ม ตำบลป่าพุทรา อำเภอชาณุวรลักษบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 10 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนาการด้านการเขียน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ
2. แบบสังเกตพัฒนาการด้านการเขียน

วิธีดำเนินการทดลอง

1. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในสถานที่ทำการทดลองให้เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ
2. จัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) โดยการสังเกตพัฒนาการด้านการเขียนตามแบบสังเกตพัฒนาการทางด้านการเขียนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน 60 นาที ตั้งแต่เวลา 9.30 – 10.30 น. เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
3. ดำเนินการทดลองโดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 60 นาที จำนวน 32 ครั้ง
4. ผู้วิจัยสังเกตพัฒนาการด้านการเขียน โดยใช้แบบสังเกตพัฒนาการด้านการเขียนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ วันละ 60 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานของพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนทดลองและขณะทดลอง โดยนำข้อมูลไปหาค่ามัธยฐาน (Mdn)
2. นำข้อมูลที่ได้มาแสดงเป็นเส้นภาพเพื่อดูพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ เป็นรายบุคคลเปรียบเทียบเป็นกลุ่มก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติในการทดสอบ

สรุปผลการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีขั้นพัฒนาการสูงสุดอยู่ในขั้นที่ 3, 4, 5 และ 6 และไม่มีเด็กปฐมวัยที่พัฒนาไปถึงขั้นที่ 7

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาผลของการพัฒนาการด้านการเขียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนหลังจากได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติสูงขึ้น ซึ่งประกอบด้วยพัฒนาการด้านการเขียน 6 ขั้น คือ ขั้นวาดแทนเขียน ขั้นขีดเขียนแทนเขียน ขั้นเขียนคล้ายตัวอักษร ขั้นเขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง ขั้นคัดลอกตัวอักษร ขั้นเขียนโดยคิดสะกดขึ้นเอง ส่วนในขั้นที่ 7 คือ ขั้นเขียนสะกดแบบเหมือนผู้ใหญ่ ไม่มีเด็กปฐมวัยคนใดพัฒนาการไปถึง

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยเด็กปฐมวัยขณะจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ มีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

เมื่อพิจารณาถึงพัฒนาการด้านการเขียน ของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายสัปดาห์พบว่าการเปลี่ยนแปลง ขั้นพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้น ซึ่งพัฒนาการด้านการเขียนแบ่งเป็น 6 ขั้น คือ 1 ขั้น วาดเขียน 2 ขั้นขีดเขียนแทนเขียน 3 ขั้นเขียนคล้ายตัวอักษร 4 ขั้นเขียนตัวอักษรที่รู้จักการคิดด้วยวิธีคิดขึ้นเอง 5 ขั้น คัดลอกตัวอักษร 6. ขั้นเขียนโดยคิดสะกดขึ้นเอง โดยก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติมีจำนวนเด็ก 10 คน มีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นที่ 1 คือ วาดเขียน มีเด็กปฐมวัยจำนวน 5 คน มีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นที่ 2 คือ ขีดเขียนแทนเขียน มีเด็กปฐมวัยจำนวน 5 คน แต่ไม่พบว่า เด็กปฐมวัยมีขั้นพัฒนาการด้านการเขียนอื่นๆ ที่เป็นเช่นนี้เพราะสัปดาห์แรก เป็นสัปดาห์ที่เก็บข้อมูล พื้นฐาน (Baseline Data) และเด็กยังไม่คุ้นเคยกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ แต่เมื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ พบว่า

ในสัปดาห์ที่ 1 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นที่ 1 จำนวน 1 คน ในขั้นที่ 2 จำนวน 1 คน ในขั้นที่ 3 จำนวน 4 คน ในขั้นที่ 4 จำนวน 3 คน และในขั้นที่ 5 จำนวน 1 คน โดยไม่ปรากฏว่ามีเด็กปฐมวัยคนใดมีพัฒนาการด้านการเขียนพัฒนาไปถึงขั้นที่ 6 และ ขั้นที่ 7

ในสัปดาห์ที่ 2 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นที่ 3 จำนวน 6 คน ในขั้นที่ 4 จำนวน 2 คน ในขั้นที่ 5 จำนวน 2 คน

ในสัปดาห์ที่ 3 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นที่ 3 จำนวน 4 คน ในขั้นที่ 4 จำนวน 3 คน ในขั้นที่ 5 จำนวน 3 คน

ในสัปดาห์ที่ 4 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นที่ 3 จำนวน 3 คน ในขั้นที่ 4 จำนวน 2 คน ในขั้นที่ 5 จำนวน 5 คน

ในสัปดาห์ที่ 5 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นที่ 3 จำนวน 3 คน ในขั้นที่ 4 จำนวน 2 คน ในขั้นที่ 5 จำนวน 3 คน ในขั้นที่ 6 จำนวน 2 คน

ในสัปดาห์ที่ 6 เด็กปฐมวัยจะมีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นที่ 3 จำนวน 2 คน ในขั้นที่ 4 จำนวน 3 คน ในขั้นที่ 5 จำนวน 4 คน ในขั้นที่ 6 จำนวน 1 คน

ในสัปดาห์ที่ 7 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นที่ 3 จำนวน 2 คน ในขั้นที่ 4 จำนวน 1 คน อยู่ในขั้นที่ 5 จำนวน 6 คน ในขั้นที่ 6 จำนวน 1 คน

ในสัปดาห์ที่ 8 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นที่ 3 จำนวน 2 คน ในขั้นที่ 4 จำนวน 4 คน ในขั้นที่ 5 จำนวน 4 คน

จากข้อมูลชั้นพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ค้นพบในแต่ละสัปดาห์ เป็นที่น่าสังเกตว่า เด็กปฐมวัยคนที่ 1 มีชั้นพัฒนาการด้านการเขียนสูงสุดอยู่ในขั้นที่ 3 และมีชั้นพัฒนาการด้านการเขียนคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีอายุ 4-5 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่ยังคงพัฒนาการด้านการเขียน มีลักษณะคงที่เช่นนี้ เพราะพัฒนาการด้านการเขียนมีความสัมพันธ์กับ พัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กเด็กอายุ 4-5 ปี มีกล้ามเนื้อมัดเล็กยังไม่แข็งแรงแต่ในขณะที่เด็กปฐมวัยปฏิบัติกิจกรรมเด็กมีความสุข มีความกระตือรือร้น มีทัศนคติที่ดีต่อการเขียน สังเกตได้จากอารมณ์ และความสนใจในแต่ละสัปดาห์เด็กปฐมวัยมีชิ้นงานเพิ่มมากขึ้น

เด็กปฐมวัยคนที่ 2 มีชั้นพัฒนาการด้านการเขียนสูงสุดอยู่ในขั้นที่ 3 และมีชั้นพัฒนาการด้านการเขียนคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีอายุ 4-5 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่ยังคงพัฒนาการด้านการเขียน มีลักษณะคงที่เช่นนี้ เพราะพัฒนาการด้านการเขียนมีความสัมพันธ์กับ พัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กเด็กอายุ 4-5 ปี มีกล้ามเนื้อมัดเล็กยังไม่แข็งแรงแต่ในขณะที่เด็กปฐมวัยปฏิบัติกิจกรรมเด็กมีความสุข มีความกระตือรือร้น มีทัศนคติที่ดีต่อการเขียน สังเกตได้จากอารมณ์ และความสนใจและในแต่ละสัปดาห์เด็กปฐมวัยมีชิ้นงานเพิ่มมากขึ้น

เด็กปฐมวัยคนที่ 3 มีชั้นพัฒนาการด้านการเขียนสูงสุดอยู่ในขั้นที่ 3 และมีชั้นพัฒนาการด้านการเขียนคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีอายุ 4-5 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่ยังคงพัฒนาการด้านการเขียน มีลักษณะคงที่เช่นนี้ เพราะพัฒนาการด้านการเขียนมีความสัมพันธ์กับ พัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กเด็กอายุ 4-5 ปี มีกล้ามเนื้อมัดเล็กยังไม่แข็งแรงแต่ในขณะที่เด็กปฐมวัยปฏิบัติกิจกรรมเด็กมีความสุข มีความกระตือรือร้น มีทัศนคติที่ดีต่อการเขียน สังเกตได้จากอารมณ์ และความสนใจและในแต่ละสัปดาห์เด็กปฐมวัยมีชิ้นงานเพิ่มมากขึ้น

เด็กปฐมวัยคนที่ 4 มีชั้นพัฒนาการด้านการเขียนในสัปดาห์ที่ 1 อยู่ในขั้นที่ 2 และในสัปดาห์ที่ 2 พัฒนาการด้านการเขียนพัฒนาไปถึงขั้นที่ 5 ซึ่งเป็นขั้นการพัฒนาการด้านการเขียนสูงสุด และพัฒนาการด้านการเขียนคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงจนถึงสัปดาห์ที่ 7 และสัปดาห์ที่ 8 พัฒนาการเขียนลดลงอยู่ในขั้นที่ 4 ข้อสังเกตที่พบในระยะสัปดาห์แรก ๆ เด็กปฐมวัยมีความกระตือรือร้น และมีประสบการณ์เดิมในการเขียนจึงทำให้ชั้นพัฒนาการเขียนสูงสุด และมีการพัฒนาการด้านการเขียนคงที่ ซึ่งเป็นขั้นที่เด็กปฐมวัย มีความพร้อมด้านการเขียน แต่ในสัปดาห์ที่ 8 ลดลงอยู่ในขั้นที่ 4

เด็กปฐมวัยคนที่ 5 มีชั้นพัฒนาการด้านการเขียนสูงสุดอยู่ในขั้นที่ 5 ซึ่งลักษณะพัฒนาการด้านการเขียนสูงในช่วงสัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 4 แสดงให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยมีความพร้อมด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ เป็นการส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิด และถ่ายทอดออกมาทางด้านภาษา ในสัปดาห์ที่ 5 พัฒนาการด้านการเขียนลดลงอยู่ในขั้นที่ 4 และพัฒนาสูงขึ้นในขั้นที่ 5 ช่วงสัปดาห์ที่ 6 - สัปดาห์ที่ 7 ในสัปดาห์ที่ 8 ลดลงอยู่ในขั้นพัฒนาการขั้นที่ 4

เด็กปฐมวัยคนที่ 6 มีชั้นพัฒนาการด้านการเขียนสูงสุดอยู่ในขั้นที่ 5 ซึ่งลักษณะการพัฒนาการด้านการเขียนมีชั้นพัฒนาการด้านการเขียนในขั้นที่ 3 ในช่วงสัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 3 และพัฒนาสูงขึ้นใน

ขั้นที่ 4 ในสัปดาห์ที่ 5 พัฒนาการด้านการเขียนลดลงอยู่ในขั้นที่ 3 และพัฒนาสูงขึ้นในสัปดาห์ที่ 6 – สัปดาห์ที่ 7 พัฒนาการถึงขั้นที่ 5 และในสัปดาห์ที่ 8 ลดลงอยู่ในขั้นที่ 4

เด็กปฐมวัยคนที่ 7 มีขั้นพัฒนาการด้านการเขียนสูงสุดอยู่ในขั้นที่ 6 ซึ่งลักษณะพัฒนาการด้านการเขียน มีขั้นการพัฒนาการสูงขึ้นในสัปดาห์ที่ 1 – สัปดาห์ที่ 6 ข้อสังเกตที่พบเด็กปฐมวัยมีความพร้อมด้านการเขียนและมีประสบการณ์เดิมมีสื่ออุปกรณ์อำนวยความสะดวกผู้ปกครองมีความสนใจสนับสนุน

เด็กปฐมวัยคนที่ 8 มีขั้นพัฒนาการด้านการเขียนสูงสุดอยู่ในขั้นที่ 6 ซึ่งลักษณะของขั้นพัฒนาการด้านการเขียน มีขั้นการพัฒนาการสูงขึ้นในสัปดาห์ที่ 1 - สัปดาห์ที่ 5 ซึ่งพัฒนาถึงขั้นที่ 6 และลดลงในสัปดาห์ที่ 6 – 8 มีลักษณะขั้นพัฒนาการคงที่ ในขั้นพัฒนาการที่ 5 ซึ่งข้อสังเกตที่ค้นพบเด็กปฐมวัยมีความพร้อมทางด้านการเขียนและสนใจในการร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ผู้ปกครองให้การดูแลสนับสนุน

เด็กปฐมวัยคนที่ 9 มีขั้นพัฒนาการด้านการเขียนสูงสุดอยู่ในขั้นที่ 4 ลักษณะขั้นพัฒนาการด้านการเขียน มีการพัฒนาสูงขึ้นแต่มีลักษณะคงที่ ข้อสังเกตที่พบเด็กปฐมวัยมีความสนใจ การตีออร์นในการสร้างผลงานมีลักษณะของขั้นพัฒนาการแบบค่อยเป็นค่อยไป

เด็กปฐมวัยคนที่ 10 มีขั้นพัฒนาการด้านการเขียนสูงสุดอยู่ในขั้นที่ 5 ลักษณะของขั้นพัฒนาการในสัปดาห์ที่ 1 มีขั้นพัฒนาการอยู่ในขั้นที่ 4 และลดลงในสัปดาห์ที่ 2 อยู่ในขั้นที่ 3 สัปดาห์ที่ 3 – สัปดาห์ที่ 4 พัฒนาการสูงขึ้นในขั้นที่ 4 ในสัปดาห์ที่ 6 พัฒนาสูงสุดอยู่ในขั้นที่ 5 และมีลักษณะขั้นพัฒนาการลดลงในสัปดาห์ที่ 4 และพัฒนาการสูงขึ้นในสัปดาห์ที่ 8 ในขั้นพัฒนาการที่ 5 จากข้อสังเกตพบว่า เด็กปฐมวัยมีลักษณะของขั้นพัฒนาการแบบขึ้นและลงในระยะของขั้นพัฒนาการที่ใกล้เคียงกันดังนั้น พบว่าเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาการด้านการเขียนอย่างค่อยเป็นค่อยไป และมีโอกาสพัฒนาสูงขึ้น

จากข้อมูลขั้นพัฒนาการด้านการเขียนที่ได้ค้นพบในแต่ละสัปดาห์ จากงานวิจัยที่ได้กล่าวข้างต้น เป็นที่น่าสนใจว่าในสัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 5 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นที่ 3 ขั้นที่ 4 และขั้นที่ 5 และมีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นที่ 6 ในสัปดาห์ที่ 6 และสัปดาห์ที่ 7 ที่เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นที่ 6 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากสัปดาห์ที่ 5 นั้นเป็นเพราะเด็กได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติผ่านประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวัน ฝึกให้เด็กปฐมวัยได้ คิด พูด อ่านและเขียนในกิจกรรมที่หลากหลาย ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน เด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมแสดงออก ทางความคิดในรูปแบบของการสนทนา อภิปราย การเคลื่อนไหว การเล่าเรื่อง การประกอบอาหาร การศึกษานอกสถานที่ การแสดงละคร ศิลปะ การเพาะปลูก การแสดงสีหน้าท่าทาง ตามความสนใจของเด็กปฐมวัยนั้นให้เด็กได้ประสบการณ์ที่สื่อสารด้วยทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ไปพร้อมกันไม่แยกเป็นทักษะย่อย ซึ่งครูมีบทบาท ตอบสนองความต้องการความสนใจของเด็ก ช่วยเหลือแนะนำทันที่เด็กต้องการกำลังใจ เมื่อเด็กปฐมวัยแสดงออกว่าสนใจที่จะเขียนแสดงความคิดเห็น ในการสื่อความหมายของเด็กปฐมวัย ใช้คำถามโต้ตอบจนใจให้เด็กอยากเขียน ไม่บังคับให้เขียนตามแบบอย่างของครู

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติเป็นการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เด็กได้เลือกทำกิจกรรมที่เด็กชอบและสนใจ เด็กได้แสดงออกทางความคิดผ่านการสนทนา การวาดภาพ และการแสดงบทบาทสมมติ ร่วมกับเพื่อนและครูในบรรยากาศที่อบอุ่น ช่วยเหลือแนะนำ ให้กำลังใจ การจัดกิจกรรมดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎี ระบบภาษาที่ว่า ระบบความหมายเป็นหัวใจสำคัญของการสอนภาษา ควรให้เด็กในสิ่งที่มีความหมายต่อเด็ก ครูมีหน้าที่จัดสภาพแวดล้อมที่สร้างประสบการณ์ทางภาษา เชิญชวนให้เด็กเรียนรู้ภาษาจากประสบการณ์นั้น และสนับสนุนให้เขาสื่อสารแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น

ทฤษฎีว่าด้วยภาษาความคิดและสัญลักษณ์สื่อสาร ที่ว่าภาษาเป็นสัญลักษณ์ที่สามารถสื่อความหมายได้ มีหลายรูปแบบ ถ้าเด็กไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาเขียนเด็กจะเปลี่ยนเป็นภาพวาดแทน ศิลปะสามารถช่วยให้เด็กรวบรวมความคิดก่อนจะเขียน และช่วยให้เด็กทำงานต่อไปทั้ง ๆ ที่ความคิดในการเขียนหยุดชะงัก การแสดงละครช่วยให้เด็กเข้าใจความรู้สึกในเรื่อง และทำให้คุณภาพการเขียนดีขึ้น

การขีดเขียนหรือการวาดภาพงานประดิษฐ์และการเขียนถือเป็นการสะสมประสบการณ์เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่ถูกต้องในขั้นต่อไป จะสอดคล้องกับคำกล่าวของเทลเลอร์ และมอร์โรว์ (บุษบง ต้นดวงศ์, 2536, อ้างอิงมาจาก Taylor 1983 and Morrow, 1989) ที่ว่าการให้เด็กได้ฝึกทักษะทางด้านภาษาอย่างสม่ำเสมอ ถือเป็นการสะสมประสบการณ์เป็นข้อมูลการเรียนรู้ต่อไปอย่างมั่นคง ขั้นที่สามารถบันทึกการเรียนรู้ในขั้นนี้เป็นการฝึกให้เด็กได้รวบรวมสิ่งที่เรียนรู้สื่อออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ โดยผ่านงานต่าง ๆ ครูไม่จำกัดการบันทึกของเด็กเพียงการเขียนเท่านั้น ซึ่งตรงกับคำกล่าวของมอร์โรว์ บุษบง ต้นดวงศ์, 2536, อ้างอิงมาจาก Vygotsky, 1978 ที่กล่าวไว้ในทฤษฎีระบบภาษาความคิดและสัญลักษณ์สื่อสารที่ว่าการสอนภาษาสำหรับเด็กจะต้องนำเอาศิลปะดนตรีการละคร มาเป็นส่วนหนึ่งในการเปิดโอกาสให้เด็กได้สื่อสาร เพราะเด็กไม่สามารถถ่ายทอดผ่านการอ่านและเขียนได้อย่างสมบูรณ์

พัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงระยะเวลาของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ภาษาแบบธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลง โดยใช้ระยะเวลาแตกต่างกันตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 8 ซึ่งการที่เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ภาษาแบบธรรมชาติมีพัฒนาการด้านการเขียนในแต่ละช่วงสัปดาห์เพิ่มขึ้นจากก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาธรรมชาติ เป็นวิธีการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (child-centered) ที่คำนึงถึงความแตกต่างและพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้สร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตนเอง จากการขีดเขียน หรือวาดภาพอิสระหลังจากเสริมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติแล้ว ซึ่งลักษณะการเขียนขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมที่รับรู้ของเด็ก อันเป็นพื้นฐานที่จะเชื่อมโยงระหว่างความคิด จินตนาการ กับการแสดงที่เป็นรูปธรรมด้วยวิธีการขีดเขียน ลงบนกระดาษปราศจากการบังคับหรือให้เขียนตามแบบอย่างครู ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ที่ส่งเสริมให้เด็กแสดงออกทางความคิดด้วยการขีดเขียนจนพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้น สอดคล้องกับ ภรณ์ คุรุรัตน์ (2532 : 3-4) สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ (2538 : 64-65) และพีพรรณ เอกสุภาพันท์ (2541 : 15-38) ที่มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับวัสดุ อุปกรณ์ กระตุ้นเด็กและสังเกตความสนใจของเด็กยอมรับความคิดและความสามารถของเด็ก ตลอดจนต้องจัดสภาพแวดล้อมในการช่วยให้เด็กทะลุถึงสิ่งที่กำลังเรียนรู้ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติที่ให้อิสระเด็กในการคิดและสนับสนุนจินตนาการ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง

จากข้อค้นพบเบื้องต้นแสดงตัวอย่าง เช่น เมื่อครูจัดประสบการณ์ จบแล้ว ครูสนทนาและเปิดโอกาสให้เด็กเขียน เด็กมีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะขีดเขียนซึ่งสอดคล้องกับแดนซ์ (Machodo, 1995 : 347; citing Kance : 1982) ที่กล่าวว่า การวาดหรือการระบายสีนั้น ไม่ได้เป็นเพียงการสื่อความคิดของเด็กเพียงอย่างเดียว แต่ยังแสดงถึงความพยายามในการสร้างสัญลักษณ์ ซึ่งสัญลักษณ์บางอย่างนั้น ผู้ใหญ่อาจจะเข้าใจ ในขณะที่บางอย่างนั้นเป็นตัวแทนที่อยู่ในโลกของเด็ก เด็กมักจะพูดถึงงานและการสร้างเรื่องพร้อมกับรูปภาพ อีกทั้งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ มีความสอดคล้องกับพัฒนาการ ความสนใจของเด็ก ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางภาษามากขึ้นจากการที่ได้ถ่ายทอดความคิดจินตนาการ ลงในแผนงานพร้อมทั้งเล่าเรื่องราวของสิ่งต่าง ๆ ที่ขีดเขียนได้อย่างเพลิดเพลิน ทำให้เด็กได้เพิ่มความรู้ ความเข้าใจ ในการ

เชื่อมโยงเรื่องราวด้วยการพัฒนาการทางภาษาด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับสิริมา ภิญโญนันตพงษ์ (2542 : 33) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ควรอยู่ที่ตัวเด็กเป็นผู้สร้างสรรค์ ความรู้ขึ้นด้วยตนเอง มิได้อยู่ที่ตัวครูเป็นผู้บอกถ่ายทอดไปยังตัวเด็กจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาตินั้นทำให้เด็กพัฒนาตนเองจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาตินั้นทำให้เด็กพัฒนาตนเอง โดยผ่านประสบการณ์ตรง ๆ ทั้งจากการที่ได้พูดคุยกับเพื่อนและครูอันเป็นปัจจัยสำคัญทำให้เด็กพัฒนาด้านการเขียนของเด็กนั้นจะค่อย ๆ พัฒนาขึ้นเมื่อเด็ก ๆ ตระหนักว่าสัญลักษณ์การวาดภาพที่เขียนนั้นเกี่ยวข้องกับวัตถุหรือเหตุการณ์ซึ่งคนอื่นสามารถเข้าใจได้ แล้วจากนั้นเด็ก ๆ จะเริ่มจดจำสัญลักษณ์เฉพาะตัวอักษรต่าง ๆ ซึ่งเชื่อมโยงความหมายของรูปภาพ ตลอดจนกระบวนการฝึกเขียนจะง่ายถ้าหากว่า ภาพ เสียง และลีลา ที่มีชีวิตชีวา เป็นที่น่าสนใจของเด็กและการเขียน จะต้องเชื่อมอยู่กับการวาดรู้อย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ผู้วิจัยได้เป็นผู้คอยดูแลและอำนวยความสะดวก สนับสนุนให้กำลังใจ ยอมรับความสามารถของเด็กที่แสดงออก กล่าวคำชมเชย สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ทำให้เด็กรู้สึกผ่อนคลาย เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข กล่าวที่จะแสดงออกด้านการเขียน จนสามารถพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้น

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า พัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยคนที่ 1 พัฒนาถึงขั้นที่ 3 พัฒนาการคนที่ 2 ได้มีการเปลี่ยนแปลง คนที่ 2 พัฒนาถึงขั้นที่ 5 พัฒนาการคนที่ 3 ไม่เปลี่ยนแปลง คนที่ 3 พัฒนาถึงขั้นที่ 3 พัฒนาการคนที่ 4 ไม่เปลี่ยนแปลงแต่มีขั้นเพิ่มขึ้น สังเกตพบว่า เด็กมีความสุข และมีความกระตือรือร้น มีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนในเชิงบวก ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้อยู่ในวัย 4-5 ปี ที่มีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในระดับหนึ่งที่มีธรรมชาติด้านการเขียนยังขึ้นอยู่กับพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นสำคัญ จากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติที่ให้อิสระได้วาดภาพ ทำให้เด็กได้ฝึกฝนกล้ามเนื้อมัดเล็ก และความคิดซึ่งเป็นส่วนช่วยให้เด็กได้พัฒนาด้านการเขียนของเด็กเปลี่ยนแปลงขึ้นได้ ดังที่ ไวท์ฮอดสกี (Martlew and Sorsby, 1995 ; citing Vygotsky, 1978 Learning and Instruction) กล่าวว่า พัฒนาการด้านการเขียนของเด็กนั้นจะค่อย ๆ พัฒนาขึ้นเมื่อเด็กตระหนักว่าสัญลักษณ์การวาดภาพที่เขียนนั้นเกี่ยวข้องกับวัตถุหรือเหตุการณ์ ซึ่งบุคคลอื่น ๆ สามารถเข้าใจได้ หลังจากนั้นเด็ก ๆ จะเริ่มจดจำสัญลักษณ์เฉพาะตัวอักษรต่าง ๆ ซึ่งเชื่อมโยงความหมายของรูปภาพ ซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ที่เด็กได้ฝึกวาดภาพและเขียนคำ ทำให้เด็กได้ฝึกเชื่อมโยงระหว่างภาพและคำจนในที่สุดเด็กสามารถจดจำอักษรและเริ่มเขียนเป็นตัวอักษรได้ตามความคิดของเด็ก นอกจากนี้ มอร์โรว์ (Morrow, 1993 : 245) ยังกล่าวสนับสนุนวิธีการส่งเสริมการเขียนของเด็กปฐมวัยว่าการจัดสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์ที่หลากหลายให้เด็กได้ฝึกเขียน โดยให้ได้ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และหัดเขียนบันทึกเรื่องราว ทำให้เด็กได้ฝึกการเขียนและเป็นการจุดประกายความคิดของเด็กในด้านการเชื่อมโยงการเขียนได้

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติส่งผลต่อพัฒนาการด้านการเขียนได้ ทั้งนี้จะให้ผู้ที่สนใจและนักการศึกษาปฐมวัยที่สนใจพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยสามารถใช้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ใช้เป็นแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยได้ในระยะเวลาที่เหมาะสม

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ เป็นการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กในแต่ละสัปดาห์มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น เนื่องมาจากสภาพบรรยากาศและความมี

อิสระในการแสดงออกทางภาษาด้วยการขีดเขียน เด็กได้เกิดจากความเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ พบข้อสังเกตดังนี้

1.1 ในขั้นนำของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติได้จัดกิจกรรมร้องเพลง และประกอบท่าทาง นิทาน ปริศนาคำทาย คำคล้องจอง เด็กมีความอบอุ่น มีบรรยากาศเป็นกันเอง เด็กมีความพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมด้วยการกล่าวพูด กล่าวแสดงออก พร้อมทั้งจะเป็นผู้นำในการร่วมกิจกรรม

1.2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ระหว่างที่ครูร่วมสนทนา วางแผน พูดคุยกับเด็กเพื่อกระตุ้นให้เด็กคิดและเชื่อมโยงกิจกรรมที่หลากหลายที่งานเขียน ในสัปดาห์แรกนั้น การเขียนเด็กยังเขียนไม่ได้ เนื่องจากเด็กนักเรียนในโรงเรียนไม่ได้ฝึกการเขียนมาก่อน และยังไม่คุ้นเคยกับ กิจกรรม

1.3 ขั้นสรุป เมื่อเด็กบอกเล่าเรื่องราวจากผลงานกับครูเสร็จแล้วนำไปติดในป้ายนิเทศที่ครูเตรียมไว้ เพื่อให้เด็กได้เห็นผลงานของเพื่อน เด็กได้มีโอกาสพูดคุยสนทนากับเพื่อนถึง ผลงานของตนเอง ทำให้เกิดการพัฒนาทางภาษาได้ในระดับหนึ่ง

1.4 บทบาทครู ขณะจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ครูคอยเป็นอำนวยความสะดวก จัดบรรยากาศในการเรียนที่เหมาะสม จัดมุมหนังสือนิทานต่าง ๆ ให้เพียงพอกับความต้องการ จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การเรียน และคอยให้คำแนะนำให้กำลังใจในการทำงานด้วยการให้แรงเสริม กล่าวคำชมเชยอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญให้เด็กมีพัฒนาการด้านการเขียนเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น

2. ระยะในการจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้แบบธรรมชาติมีความต่อเนื่องกันในทุกสัปดาห์ ทำให้เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการด้านการเขียนเพิ่มขึ้นจากขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 7 ต้องใช้เวลาในการฝึกฝน

3. มุมเขียน เป็นมุมหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการด้านการเขียน เพราะเด็กได้ขีดเขียนงานอย่างอิสระ จากความคิดจินตนาการตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล

4. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเขียน เช่น สีเทียน กระดาษ A 4 และอื่น ๆ ควรจัดวางไว้ในที่ที่เหมาะสมง่ายต่อการหยิบหรือจับมาขีดเขียน สีเทียน ควรมีขนาดใหญ่เหมาะกับมือเด็ก เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่วในการขีดเขียนหรือวาดภาพ

5. ในสัปดาห์ที่ 1 – สัปดาห์ที่ 8 เด็กปฐมวัยคนที่ 1 คนที่ 2 และคนที่ 3 ขั้นพัฒนาการด้านการเขียนเริ่มคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง แต่สามารถสังเกตพบว่า เด็กมีความสุข มีความสนุกสนาน กระตือรือร้นในการร่วมวางแผนจัดประสบการณ์กับครูมีผลงานการเขียนจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ มีจำนวนชิ้นงานมากขึ้นและมีทัศนคติที่ดี เป็นไปในเชิงบวก ต่อการเขียน

6. ผู้ที่จะนำแบบสังเกตพัฒนาการด้านการเขียนมาใช้ควรฝึกการสังเกตให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการสังเกต พัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุ เพราะจะได้สังเกตเจาะลึกถึงพัฒนาการที่เกิดขึ้นได้

ดังนั้นผู้ที่นำเครื่องมือมาใช้ต้องมีความละเอียดอ่อนทำในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการนำเครื่องมือมาใช้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ควรสร้างความคุ้นเคยกับเด็กก่อนการจัดกิจกรรมให้มากที่สุด ประมาณ 2 สัปดาห์ เพราะถ้าเด็กมีความไว้วางใจในตัวครู และมีส่วนเสริมให้เด็ก กล่าวคิด กล่าวพูด และกล่าวแสดงออก ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้

1.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพราะเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ ตีใจ และพร้อมที่รับรู้และวางแผนเรื่องราวที่จะดำเนินต่อไป

1.2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ การเรียนการสอน ขณะครูจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบ ธรรมชาติ ควรมีการสนทนาซักถามเด็ก โดยใช้คำถามปลายเปิดกระตุ้นให้เด็กให้มาชมผลงานของเพื่อน เพื่อเด็กจะได้เห็นถึงความก้าวหน้าในงานเขียน

2. เด็กที่ต้องการเสริมด้านการเขียน สามารถจัดมุมการเขียนเสริม เพื่อกระตุ้นให้เด็กมีความพร้อมได้ ชัดเขียนตามความต้องการ ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้เขียนอย่างมีความสุข โดยไม่ต้องรู้สึกว่ายากบังคับให้เขียน

3. จากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ซึ่งในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็น เด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่ยังคงพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นต้นๆ จากการสังเกตการพัฒนาการด้านการเขียนในช่วงสัปดาห์สุดท้ายอยู่ในขั้นที่ 5 และขั้นที่ 6 และเด็กบางคน พัฒนาการด้านการเขียนมีลักษณะคงที่ที่เป็นเช่นนี้ เพราะพัฒนาการด้านการเขียนมีความสัมพันธ์กับ พัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็ก จะเห็นได้ว่าเด็กอายุ 4-5 มีกล้ามเนื้อเล็กยังไม่แข็งแรง แต่ในขณะที่ เด็กปฏิบัติกิจกรรมเด็กก็มีความสุข มีความกระตือรือร้น มีทัศนคติที่ดีในการเขียนคำแม้ว่าบางคนจะมีการ พัฒนาการที่ แต่ทัศนคติมีลักษณะเชิงบวก สังเกตได้จากอารมณ์ และความสนใจ และในแต่ละสัปดาห์ มีชิ้นงาน มากขึ้น ดังนั้นผู้ที่จะนำการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติไปใช้กับเด็กระดับอายุต่าง ๆ ควรคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กในช่วงอายุต่าง ๆ

4. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ ควรเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยให้เด็ก ปรุ้มวัยมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรมร่วมกับครูในทุกขั้นตอน ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง และให้มากที่สุดที่จะส่งผลต่อการพัฒนาการด้านการเขียนตามการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรม ชาติได้มาก เพราะการที่เด็กปรุ้มวัยได้มีบทบาทต่าง ๆ ในการใช้ภาษาจะช่วยให้เด็กเกิดความพร้อม ความ กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา และมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กและเด็กกับเพื่อน ๆ ด้วยกัน ทำให้เด็กปรุ้มวัยกล้าที่จะแสดงออกในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี ที่ว่าด้วยระบบของภาษา ทฤษฎีที่ว่าด้วยภาษา ความคิดและสัญลักษณ์สื่อสาร และทฤษฎีว่าด้วยการอ่าน เขียนในระบบภาษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปรุ้มวัยในกลุ่มอายุอื่น ๆ ที่ใช้การฝึก ประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

2. ควรมีการศึกษาถึงวิธีการอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านการเขียน เช่น การศึกษานอกสถานที่ ศิลปะสร้างสรรค์ นิทาน และกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม

3. ควรมีการศึกษาระยะยาวอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษา แบบธรรมชาติ เพื่อประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปรุ้มวัย

4. ควรมีการศึกษาถึงสภาพแวดล้อมทางบ้าน และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองว่ามีผลต่อ พัฒนาการด้านการเขียนหรือไม่ อย่างไร

5. ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติที่ส่งเสริม ความสามารถด้าน อื่นๆ ของเด็กปรุ้มวัย เช่น วินัยในตนเอง ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น การแก้ปัญหา ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนิษฐา ชูจันทร์. (2541). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติโดยใช้แกนนำในหน่วยการสอนที่ตื้อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2532). การสอนเขียนเรื่องโดยใช้จินตนาการทางสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กรมประชาสัมพันธ์. (2524). เด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2536). มาเข้าใจการพัฒนาภาษาแบบธรรมชาติสำหรับเด็กปฐมวัย. เสนอที่โรงเรียนเกษมพิทยา วันที่ 30 ธันวาคม. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2537 , มีนาคม). แนวการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาตามแนวการสอนภาษาโดยส่วนรวม. เสนอที่โรงเรียนอนุบาลหนูน้อย 18. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน ศาสตรภัก. (2537). "การวัดและประเมินพัฒนาการและความพร้อมของเด็กปฐมวัย", ในประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 5 - 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิตนา เขมมณี และคณะ. (2536). "หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย". พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2534). พฤติกรรมการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูธนบุรี.
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2539). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นเตอร์เฮาส์.
- นิภา ศรีไพโรจน์. (2533). สถิตินอนพาราเมตริก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นเตอร์เฮาส์.
- นภดล จันทรเพ็ญ. (2531). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2524). การวัดและประเมินผลการศึกษา : ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์
- บุญยงค์ เกศเทศ. (2524). เขียนไทย. กภาพสินธุ์ : จินตทัศน์การพิมพ์.
- บุษบง ดันติวงศ์. (2535). "นวัตกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย" ในเอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง มิติใหม่การสอนเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทระเกษม.
- _____. (2536). "นวัตกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย," ในเทคนิคและวิธีการสอนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____. (2538). "นวัตกรรมการสอนภาษาแบบธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย," ในเทคนิคและวิธีการสอนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บ้งอร พานทอง. (2534 , มีนาคม). "ทำอย่างไรเด็กจึงรักการอ่านและการเรียนภาษา," วารสารมศว. ปทุมวัน. 2 : 70-72.
- บัว บูชา. (นามแฝง) (2534 , ธันวาคม). "สู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ," รักลูก. 9 : 209-210.
- ประเทิน มหพันธ์. (2519). หลักการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อรุณลาดพร้าว.

- ประไพ แสงดา. (2544). ผลของการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานไม่จบเรื่องที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ปิยะลักษณ์ สิมะแสงยาภรณ์. (2534). โลกของคนตัวเล็ก (เติบโตใหญ่ วัยเยาว์ 3-6 ปี). กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ผกาศรี เย็นบุตร. (2526). ทักษะและความรู้ทางภาษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- พัชรี ผลโยธิน. (2537, ตุลาคม). "พัฒนาภาษาแบบธรรมชาติในวัยอนุบาล," รักลูก. 1: 195-196.
- _____. (2537, พฤศจิกายน). "ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติได้อย่างไร," รักลูก. 12 (142) : 188.
- พัชรี สวนแก้ว. (2536). เอกสารประกอบการสอนวิชา 2173107 จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
- พูนสุข บุญยสวัสดิ์. (2532). เมื่อหนูน้อยหัดเขียน. กรุงเทพฯ : แปลนพับลิชชิ่ง.
- พราวพรรณ เหลืองสุวรรณ และคณะ. (2537). "การจัดกิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษา และการพูดสำหรับเด็กปฐมวัย," ในปฐมวัยศึกษา : กิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อฝึกทักษะพัฒนาการและการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภรณ์ ศุภรัตน์. (2532). "ปฏิสัมพันธ์การสร้างเชื่อมั่น," ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาการพัฒนาอนุบาลศึกษา ระหว่างวันที่ 3-5 เมษายน.
- มณีรัตน์ สุขโชติรัตน์. (2537). ไขปัญหาการรู้ตัว : แนวทางการปลูกนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวินี แสนทิวสุข . (2538). การพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2528). กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- รพีพรรณ เอกสุภาพันท์. (2541ก, มิถุนายน). "การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน : ทฤษฎีการเรียนรู้." กองทุนส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 8(77) : 15.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มปท.
- ราศรี ทองสวัสดิ์. (2527). "การจัดประสบการณ์เพื่อฝึกทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย," ในเอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับปฐมวัยศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหมิตร.
- _____. (2537). ชีวิตและงานของราศรี ทองสวัสดิ์ ในวาระเกษียณอายุราชการ. กรุงเทพฯ : แปลนพับลิชชิ่ง
- _____. (2541). "อนุบาลศึกษาการพัฒนาเด็กแห่งศตวรรษที่ 21," ใน เอกสารประกอบการอบรมผู้บริหารและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา ระหว่างวันที่ 25-26 สิงหาคม สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.
- รัญจวน ประโมจันย์. (2544). ผลการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานประกอบภาพที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- วรรณ โสมประยูร. (2537). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิณี ชิตเชิดวงศ์. (2537). *การศึกษาเด็ก*. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- วนนาท รักสกุลไทย. (2537, พฤษภาคม). "หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา,"
 รักรุก. 6: 170-175.
- สนิท นิยมเล็ก. (2540). *พฤติกรรมการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. พิษณุโลก : ฝ่ายเอกสาร
 ตำรา สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สนิท ตั้งทวี. (2529). *การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
- สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2538). *แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ : แนวการจัดการประสบการณ์ปฐมวัย
 ศึกษา*. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
- เสาวณีย์ ลิกขานันท์. (2534). *การเขียนสำหรับการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี. (2539). *การเรียนรู้แบบภาษาธรรมชาติจากสภาพ
 แวดล้อม (Whole Language) สำหรับเด็กปฐมวัย*. ราชบุรี. (เอกสารลำดับที่ 4/2539).
- हरररर नीलुवुवुवर वलरवरररररर नीरररररर. (2534). *ลักษณะการเขียนที่ปรากฏในเด็กเล็ก.
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี*.
- हरररर नीलुवुवुवर. (2535). *ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- _____. (2535ก, 7-23 เมษายน-พฤษภาคม). "การสอนเขียนแก่เด็กปฐมวัย," สารพัฒนาหลัก
 สูตร. 11 (110) : 8.
- _____. (2535ข). *ปฐมวัยศึกษา : หลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินต์.
- อารี สันหนึ่ง. (2535). *นวัตกรรมปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ : สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.
- _____. (2537). "การจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา," ใน เอกสารการสัมมนาการศึกษา
 ปฐมวัย หน่วยที่ 4-7 มสธ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สมิต.
- Arapoff, N. (1967, June). "Writing : A thinking Process," *Tesol Quarterly*. 1 : 119-120.
- Baker, Z.W. (1988). *The Language Arts, the Child and the Teacher*. 192.
- Brewer, J.A. (1995). *Introduction to Early Childhood Education : Preschool through
 Primary grades*. United States of America : A Simon and Schuster.
- Bolton, F. G. and others. (1991). *Teacher's Resource Book*. Hong : Dai Nippon
- Blood, R.W. (1996). *What 's in a name ? The role of name writing in children's Literacy acquisition*.
 University of Virginia.153
- Barnett, S.I. and J.G. (1996). "Further Evidence on the Relationship Between
 Participation in Nutrition Education Programs and Changes in Dietary Behavior," *Journal of
 Family and Consumer Sciences*.88(1) : 30-34.
- Dawson, M.A. (1957). *Guiding Language Learning*. New York. World Book.
- Duffy, G.G. and Roehler, L. (1993). *Improving Classroom Reading Instruction*. 3 rd ed.
 New York : Mc Graw-Hill.
- Ellis, A.K. (1994). *Teaching and Learning elementary social Studies*. United States of
 America : A Simon and Schuster.

- Fennacy, J.W. (1988). "Teaching and Learning Literacy In Two Kindergarten Classrooms. EDD Dissertation, University of Southern California," 1988 Dissertation Abstracts International. 49 : 12-A.
- Gehrenbeck, H. and Hanks, S. (1990). "Whole Language Literacy Through Literature," In Evaluation : A Perspective for Change. America : Victoria.
- Goodman, Y. M. (1989). "Roots of the whole Language Movement," The Elementary School Journal. The University of Chicago, 90 : 113-127.
- _____, K. (1987). *What's Whole in Whole Language*. Canada : Scholastic-TAB Publications.
- _____. (1986). *What's Whole in Whole Language*. New Hampshire : Heinemann.
- Hayakawa. S.I. (1972). *Language in Thought and Action*. New York : Harcourt Brace Jovanovich, Inc.
- Hildreth, G. (1950). *Readiness for School Beginner*. New York : World Book.
- John, W.S. and Mary, J.S. (1995). *Language Arts in the Early childhood Classroom*. United States of America : Wadsworth.
- Machado, J. M. (1995). *Early Childhood Experiences in Language Arts Emerging Literacy*. New York : DelmarcPublishers.
- Martlew , M. D. and Sorsby, S. (1995). *Learning and Instruction*, Great Britain : Elsevier Science Ltd.
- Mcafee, O. and Leong, D. (1994). *Assessing and Guiding Young Children's Development and Learning America*, Needham Heights.
- Mccrimon, P.M. and James, M. (1978). *Writing with a Purpose Shorted*. Boston : Houghton mifflin.
- Mc Gee, L. M. and Donald, J. R. (1990). *Literacy's Beginning : Supporting Young Readers and Writers*. Boston : Allyn and Bacon.
- Morrow, L.M. (1993). *Literacy Development in the Early Years : Helping Children Read and Write*. United States of America : A Divison of Simon and Schuster, Inc.
- Pace, G. (1992, March). *Stories of Teacher Initiated Change from Traditional to Whole Language Literacy Instruction*. The Elementary School Journal 92 : 461-176.
- Paulson, F.L. (1990). "What makes a Portfolio," In *Evaluation : A Perspective For Change*. America : Victoria.
- Petersen, E.A. (1996). *A Practical Guide to Early Childhood Planning, Methods, and Materials*. London : A Simon & Schuster.
- Petty, W.T. (1985). *Experiences in Language*. United States of America : Allyn and Bacon, Inc.

Quintanilla, S. (1993,May).*Teacher Response to Kindergarten Writing : Content – Specific Versus General Positive Reinforcement,*" Dissertation Abstracts International – A(CD-ROM).54(11) : 1994. Available : UMI ; Dissertation Abstracts (1997).

Raines. Shirley C. and Robert J. Canady. (1990). *The Whole Language Kindergarten*.
New York Teachers College Press.

Schlosser, K. G. and Vicki, L. P. (1991). *Beginning in Whole Language : a
Practical Guide*. New York : Scholastic Inc.

Strickland, Dorothy S. and Lesley, M. M., eds. (1989). *Emerging Literacy : Young
Children Learn to Read and Write*. New York : Delaware : International Reading Association

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- คู่มือการใช้แบบสังเกตพัฒนาการด้านการเขียน
- แบบสังเกตพัฒนาการด้านการเขียน
- แบบบันทึกสังเกตพัฒนาการด้านการเขียน
- แบบบันทึกพัฒนาการด้านการเขียน
- แบบสังเกตการให้คะแนนตามขั้นพัฒนาการด้านการเขียน

คู่มือแบบสังเกตพัฒนาการด้านการเขียน

คำชี้แจง

แบบสังเกตพัฒนาการด้านการเขียน หมายถึง เครื่องมือที่ใช้บันทึกพัฒนาการด้านการเขียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ขั้นดังนี้ ขั้นวาดแทนเขียน ขั้นขีดเขียนแทนเขียน ขั้นเขียนคล้ายตัวอักษร ขั้นเขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง ขั้นคัดลอกตัวอักษร ขั้นเขียนโดยคิดสะกดขึ้นเอง และขั้นเขียนสะกดตามแบบเหมือนผู้ใหญ่ จากแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และการเขียนเสรีในมุมประสบการณ์

ข้อปฏิบัติในการสังเกต

1. ในการสังเกตเด็ก ผู้วิจัยสังเกตเด็กจำนวน 10 คน พร้อมกันในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และการเขียนเสรีในมุมประสบการณ์
2. การประเมินพัฒนาการด้านการเขียน โดยการเก็บชิ้นงานเพื่อประเมินพัฒนาการด้านการเขียนในแต่ละสัปดาห์ของการทดลอง
3. หลังจากประเมินพัฒนาการด้านการเขียนลงในแบบสังเกตพัฒนาการด้านการเขียน เพื่อคำนวณหาค่าทางสถิติ และทดสอบสมมติฐาน โดยนำพัฒนาการที่ได้มาเสนอเป็นแผนภาพ เพื่อดูพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติเป็นรายบุคคล ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 – สัปดาห์ที่ 8
4. การให้คะแนนตามขั้นพัฒนาการด้านการเขียนแบ่งเป็นคะแนน 1 - 7 คะแนนแบ่งเป็น 7 ขั้น
 - คะแนน 1 หมายถึง ขั้นวาดแทนเขียน คือ วาดภาพอย่างเดียว ไม่เขียนสื่อความหมาย บอกความหมายของภาพที่วาดได้เหมาะสม และเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน
 - คะแนน 2 หมายถึง ขั้นขีดเขียนแทนเขียน คือ เขียนขีดเขียนจากซ้ายไปขวาได้บ่อยครั้ง บอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียนได้และเชื่อมโยงเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน
 - คะแนน 3 หมายถึง ขั้นเขียนโดยทำเครื่องหมายคล้ายตัวอักษร คือ เขียนโดยทำเครื่องหมายคล้ายตัวหนังสือบางตัวไม่คล้ายแต่เป็นรูปร่างที่เด็กคิดขึ้นเอง บอกความหมายได้ เชื่อมโยงเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน
 - คะแนน 4 หมายถึง ขั้นเขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง คือ เขียนคำที่เขียนได้ด้วยสลับที่ตัวอักษร เขียนตัวอักษรกลับ
 - คะแนน 5 หมายถึง ขั้นเขียนโดยคัดลอกตัวหนังสือ คือ คัดลอกตัวอักษรที่เห็นอยู่รอบ ๆ ตัวอาจลอกหมดทุกตัวหรือลอกเฉพาะคำที่ต้องการไปพร้อมกับคำที่เขียนได้แล้ว บอกความหมายได้ เชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน
 - คะแนน 6 หมายถึง ขั้นเขียนโดยสะกดขึ้นเอง คือ เขียนโดยอิสระสะกดขึ้นเองโดยไม่รู้ว่าการสะกดจริง ๆ ทำอย่างไร บอกความหมายได้ เชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน
 - คะแนน 7 หมายถึง ขั้นเขียนสะกดแบบเหมือนผู้ใหญ่ คือ เขียนสะกดตามแบบผู้ใหญ่ โดยผสมพยัญชนะ และสระตามเสียงของคำที่พูด หรือได้ยิน อาจสะกดผิดบ้าง

แบบสังเกตพัฒนาการด้านการเขียน

ชื่อนักเรียน (ด.ช./ด.ญ.) อายุ ปี เดือน
วันที่ เวลา น.

ขั้นพัฒนาการ ด้านการเขียน	ขั้นพัฒนาการด้านการเขียน	สัปดาห์ที่							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1	<u>ขั้นวาดแทนเขียน</u> 1. วาดแทนเขียน ไม่เขียนสื่อความหมาย 2. บอกความหมายของภาพที่วาดได้ 3. ตั้งชื่อภาพได้เหมาะสม 4. เชื่อมโยงภาพกับเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน								
2	<u>ขั้นขีดเขียนแทนเขียน</u> 1. ขีดเขียนจากซ้ายไปขวา 2. บอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียนได้ 3. เชื่อมโยงภาพที่ขีดเขียนได้สัมพันธ์กัน								
3	<u>ขั้นเขียนคล้ายตัวอักษร</u> 1. เขียนโดยทำเครื่องหมายคล้ายตัวหนังสือบางตัวก็ไม่คล้าย แต่เป็นรูปร่างที่เด็กคิดขึ้นเอง 2. บอกความหมายของสิ่งที่เขียนได้หรือเชื่อมโยงภาพที่เขียนเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน								
4	<u>ขั้นเขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง</u> 1. เขียนคำที่เขียนได้ด้วยสลับที่ตัวอักษร 2. เขียนตัวอักษรกลับ								
5	<u>ขั้นคัดลอกตัวอักษร</u> 1. คัดลอกตัวอักษรที่เห็นอยู่รอบ ๆ ตัว อาจลอกหมดทุกตัว หรือลอกเฉพาะคำที่ต้องการ 2. บอกความหมายได้ตรงสิ่งที่เขียนได้ 3. เชื่อมโยงสิ่งที่คัดลอกเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน								

ขั้นพัฒนาการ ด้านการเขียน	ขั้นพัฒนาการด้านการเขียน	สัปดาห์ที่							
		1	2	3	4	5	6	7	8
6	<u>ขั้นเขียนโดยคิดสะกดขึ้นเอง</u> 1. เขียนโดยคิดสะกดขึ้นเองโดยไม่รู้ค่าการสะกดจริงทำอย่างไร 2. บอกความหมายของสิ่งที่เขียนได้ หรือเชื่อมโยงสิ่งที่เขียนเป็นเรื่องได้สัมพันธ์กัน								
7	<u>ขั้นเขียนสะกดแบบเหมือนผู้ใหญ่</u> เขียนสะกดตามแบบผู้ใหญ่ โดยผสมพยัญชนะและสระตามเสียงของคำที่พูดหรือได้ยิน อาจสะกดผิดบ้าง								

แบบบันทึกพัฒนาการด้านการเขียน

คำชี้แจง

แบบบันทึกพัฒนาการด้านการเขียน หมายถึง เครื่องมือที่ใช้บันทึกข้อมูลทางการเขียนด้านทิศทางการเขียน วิธีถ่ายทอดความหมาย ของสัญลักษณ์ภาษาเขียน ภาษาเขียน และความซับซ้อนของความหมาย จากแบบสังเกตพัฒนาการด้านการเขียน โดยจะบันทึกทุกระดับพัฒนาการที่ปรากฏในผลงานของเด็ก

ชื่อ นามสกุล อายุ ปี เดือน

ระดับพัฒนาการ	สัปดาห์ที่							
	1	2	3	4	5	6	7	8
<u>ทิศทางในการเขียน</u>								
1. ไม่ปรากฏทิศทางการเขียน								
2. เขียนสะเปะสะปะ								
3. เขียนจากซ้ายไปขวา แต่ไม่สม่ำเสมอ								
4. เขียนจากซ้ายไปขวาสม่ำเสมอ								
5. เขียนจากซ้ายไปขวาและบนลงล่างอย่างสม่ำเสมอ								
<u>วิธีถ่ายทอดความหมายของสัญลักษณ์ ภาษาเขียน</u>								
1. ไม่รู้ความหมาย								
2. รู้ความหมาย แต่ถ่ายทอดด้วยการบอกให้คนอื่นเขียน								
3. รู้ความหมายแต่ถ่ายทอดด้วยการบอกให้คนอื่นเขียน และตนเองเขียนบ้าง								
4. รู้ความหมาย และถ่ายทอดด้วยการเขียนเองทั้งหมด								
<u>ความซับซ้อนของความหมาย</u>								
1. ไม่ปรากฏการใช้หน่วยไวยากรณ์								
2. ใช้หน่วยไวยากรณ์ที่เป็นตัวอักษร								
3. ใช้หน่วยไวยากรณ์ที่เป็นคำหนึ่งคำ								
4. ใช้หน่วยไวยากรณ์ที่เป็นคำสองคำขึ้นไป								
5. ใช้หน่วยไวยากรณ์ที่เป็นประโยคง่าย ๆ 1 ประโยค								
6. ใช้หน่วยไวยากรณ์ที่เป็นประโยค 2 ประโยคขึ้นไป								

แบบบันทึกพัฒนาการด้านการเขียน

เด็กคนที่ ชื่อนักเรียน (ด.ช./ด.ญ.) อายุ ปี เดือน
วันที่ เวลา น.

พัฒนาการด้านการเขียน (เพิ่มเติม)
ขั้นวาดแทนเขียน
ขั้นขีดเขียนแทนเขียน
ขั้นเขียนคล้ายตัวอักษร
ขั้นเขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง
ขั้นคัดลอกตัวอักษร
ขั้นเขียนโดยจิตสะกดขึ้นเอง
ขั้นเขียนสะกดแบบเหมือนผู้ใหญ่

ลงชื่อ ผู้สังเกต

แบบสังเกตการให้คะแนนตามขั้นพัฒนาการด้านการเขียน

ขั้นพัฒนาการด้านการเขียน	ระดับพัฒนาการด้านการเขียน	ระดับคะแนน
1	ขั้นวาดแทนเขียน 1. วาดแทนเขียน ไม่เขียนสื่อความหมาย 2. บอกความหมายของภาพที่วาด 3. ตั้งชื่อภาพได้เหมาะสม 4. เชื่อมโยงภาพกับเรื่องราวได้สัมพันธ์	1
2	ขั้นขีดเขียนแทนเขียน 1. ขีดเขียนจากซ้ายไปขวา 2. บอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียน 3. เชื่อมโยงภาพที่ขีดเขียนได้สัมพันธ์กัน	2
3	ขั้นเขียนคล้ายตัวอักษร 1. เขียนโดยทำเครื่องหมายคล้ายตัวหนังสือบางตัวก็ไม่คล้าย แต่เป็นรูปร่างที่เด็กคิดขึ้นเอง 2. บอกความหมายของสิ่งที่เขียนได้หรือเชื่อมโยงภาพที่เขียนเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน	3
4	ขั้นเขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง 1. เขียนคำที่เขียนได้ด้วยสลับที่ตัวอักษร 2. เขียนตัวอักษรกลับ	4
5	ขั้นคัดลอกตัวอักษร 1. คัดลอกตัวอักษรที่เห็นอยู่รอบ ๆ ตัวอาจลอกหมดทุกตัว หรือลอกเฉพาะคำที่ต้องการ 2. บอกความหมายได้ตรงสิ่งที่เขียนได้ 3. เชื่อมโยงสิ่งที่คัดลอกเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน	5
6	ขั้นเขียนโดยคิดสะกดขึ้นเอง 1. เขียนโดยคิดสะกดขึ้นเองโดยไม่รู้ค่าการสะกดจริงอย่างไร 2. บอกความหมายของสิ่งที่เขียนได้ หรือเชื่อมโยงสิ่งที่เขียนเป็นเรื่องได้สัมพันธ์กัน	6
7	<u>ขั้นเขียนสะกดแบบเหมือนผู้ใหญ่</u> เขียนสะกดตามแบบผู้ใหญ่โดยผสมพยัญชนะและสระตามเสียงของคำที่พูดหรือได้ยิน อาจสะกดผิดบ้าง	7

ภาคผนวก ข

- คู่มือการสร้างแผนการสอนตามแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ
- แผนการสอนตามแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

คู่มือแผนการสอนตามแนวการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไปพร้อม ๆ กัน ครอบคลุมทุกด้านและเต็มศักยภาพ

เนื้อหา

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ เป็นการจัดกิจกรรมที่ใช้ภาษาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ การสื่อสารและการคิด สอนทักษะทางภาษา ฟัง พูด อ่าน เขียน ไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้การจัดประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวัน มีการสนทนา ศึกษาออกสถานที่ ประกอบอาหาร เล่านิทาน เด็กได้แสดงออกทางความคิดสามารถพูด การเขียน การวาด และมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับครู และเพื่อนในบรรยากาศ ที่อบอุ่นช่วยเหลือ แนะนำ ให้กำลังใจ ยอมรับความคิดเห็นของเด็ก จากการดำเนินกิจกรรมจะส่งผลพัฒนาการเขียนของเด็ก

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ หรือวางแผน ขั้นกิจกรรม และขั้นสรุป ระยะเวลาทั้ง 3 ขั้นตอนจะใช้เวลา 4 วัน วันละ 60 นาที

กิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติในแนวการสอน มีดังนี้

- เล่านิทาน	- การประกอบอาหาร
- ศึกษาออกสถานที่	- บทกลอน, เพลง, เกม, คำคล้องจอง
- การแสดงละคร	- ศิลปะ
- หนังสือพิมพ์	- การเพาะปลูก
- การทดลองวิทยาศาสตร์	- การแสดงสีหน้าท่าทาง

ระยะเวลาในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ใน 1 สัปดาห์ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ 4 วัน วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที เป็นกิจกรรมที่จัดต่อเนื่องกันตามแผนที่เด็กและครูร่วมกันวางแผน ในวันศุกร์นำผลงานเด็กมาประเมินพัฒนาการด้านการเขียน

สัปดาห์ที่ 1

หน่วยต้นไม้

วันที่ 1 (วันจันทร์) “ต้นไม้แสนรัก”

กิจกรรม	ทัศนศึกษา
จุดประสงค์	1. เพื่อให้เด็กรู้จักองค์ประกอบของต้นไม้ 2. เด็กสามารถบอกชื่อและบอกลักษณะส่วนประกอบของต้นไม้ได้ 3. เด็กบันทึกเรื่องต้นไม้
เนื้อหา ขั้นนำ	ชื่อต้นไม้ องค์ประกอบของต้นไม้ ลำต้น ใบ กิ่ง ก้าน ราก ผล ดอก 1. ฟังนิทานเรื่อง “ความรักของต้นไม้” 2. เด็กและครูร่วมกันสนทนาวางแผนการไปสำรวจต้นไม้ กำหนดบริเวณพื้นที่ กติกา หัวข้อการไปสังเกต 3. ครูเขียนแบบแผนภูมิ และอ่านร่วมกัน
ขั้นกิจกรรม	- เด็กและครูลงไปสังเกตต้นไม้ - ครูชี้ให้เด็กดูและสัมผัสสององค์ประกอบของต้นไม้แต่ละส่วน - เด็กบันทึกการเรียนรู้เรื่ององค์ประกอบของต้นไม้
ขั้นสรุป	- ครูถามว่าได้เรียนรู้อะไรบ้าง เด็กตอบ ครูจดบันทึก - ครูสรุปองค์ประกอบของต้นไม้มีบัตรคำประกอบให้อ่าน - เด็กแต่งนิทานโดยมีตัวละครคือต้นไม้
สื่อ	- ต้นไม้ - กระดาษ A 4 - สีเทียน - กระดาษ แผนภูมิ - ปากกาเมจิก - บัตรคำองค์ประกอบ ราก ลำต้น ใบ กิ่ง ก้าน - หมวก - หนังสือนิทาน เรื่อง ความรักของต้นไม้

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

การฟัง : ฟังนิทานเรื่องความรักของต้นไม้

การพูด : ความร่วมมือในการแสดงออกและการตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น

การอ่าน : การอ่านแผนภูมิร่วมกัน

การเขียน : การบันทึกลงบนกระดาน

บทบาทของครู

- เป็นผู้นำเสนอความรู้ใหม่ให้กับเด็ก
- จัดประเภทรวบรวมองค์ความรู้ที่เด็กเสนอ
- เป็นต้นแบบด้านการใช้ภาษา เช่น คำถามชัดเจน การอ่านถูกต้อง ลายมือ การเขียนสวยงาม
- สังเกตพฤติกรรมให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจเด็ก
- เชื่อมโยงชี้แนะให้เด็กนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

วันที่ 2 (วันอังคาร)

กิจกรรม

นิทานจากส่วนต่าง ๆ ของต้นไม้

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กรู้ว่าส่วนต่าง ๆ ของต้นไม้ทำอะไรได้บ้าง
2. เพื่อให้เด็กเรียนรู้ว่าสามารถนำส่วนต่าง ๆ ของต้นไม้ เช่น ใบที่ร่วงหล่นมา แต่งเป็นนิทานได้

เนื้อหา

องค์ประกอบของนิทาน

ขั้นนำ

- ทบทวนนิทานเรื่องความรักของต้นไม้ โดยให้เด็กช่วยกันเล่าต่อเนื่อง
- อ่านบัตรคำองค์ประกอบของต้นไม้

ขั้นกิจกรรม

- แนะนำองค์ประกอบของหนังสือนิทาน
- ครูพาเด็ก ๆ ไปรู้จักชื่อต้นไม้
- องค์ประกอบของต้นไม้เก็บส่วนต่าง ๆ ของต้นไม้มาประดิษฐ์ตัวละครแต่งนิทาน

ขั้นสรุป

อาสาสมัครเด็ก 5 คน มาเล่าถึงนิทานที่ตนเองแต่ง

สื่อ

- นิทานเรื่องความรักของต้นไม้
- บัตรคำองค์ประกอบของต้นไม้
- กระดาษ A 4 (เย็บเป็นรูปเล่มทำนิทาน)
- สีเทียน
- ต้นไม้

การประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

การฟัง : สนใจฟังนิทาน

การพูด : การเล่านิทานเรื่องความรักของต้นไม้

การอ่าน : การอ่านนิทานที่แต่งขึ้น

การเขียน : การบันทึกลงบนกระดาษ

บทบาทครู

- การแนะนำองค์ประกอบของหนังสือ
- การเล่าเรื่องที่ชวนให้เด็กสนใจอยากติดตาม
- เปิดโอกาสให้เด็กให้เดาเรื่องและเล่าย้อนกลับ
- กระตุ้นให้กำลังใจให้เด็กถ่ายทอดความคิดผ่านการวาดรูปและการเขียน (ตามวัย)
- เตรียมสมุดที่เย็บเป็นเล่มให้เด็กทำนิทาน
- ตั้งหัวข้อให้เด็กสังเกต

วันที่ 3 (วันพุธ) “การฟังพาวาย์”

กิจกรรม

สังเกตสัตว์บนต้นไม้

จุดประสงค์

- เพื่อให้เด็กเห็นการฟังพาวาย์กันระหว่างสัตว์และพืช
 - เด็กสามารถนำขยะจากต้นไม้มาสร้างงานเพื่อถ่ายทอดความคิดและจินตนาการของตนเอง
 - เด็กบอกชื่อและลักษณะของสัตว์ที่เด็ก ๆ พบบนต้นไม้ได้
- สัตว์บนต้นไม้ เช่น มดแดง มดดำ แมงมุม นก ฯลฯ

เนื้อหา

ขั้นนำ

- ครูถามเด็ก ๆ ว่า เด็กรู้จักสัตว์อะไรบ้างที่อยู่บนต้นไม้ ให้เด็กช่วยกันตอบ
- ครูเขียนคำตอบของเด็กบนกระดาษแผ่นใหญ่ เพื่อให้เด็กเห็นผลการเขียน และรู้จักคำ
- อ่านคำตอบพร้อมกัน
- บอกเด็ก ๆ ว่าจะพาไปสังเกตสัตว์บนต้นไม้ ตกลงกติกา สถานที่ที่ไป วิธีสังเกต

ขั้นกิจกรรม

- พาเด็กไปสังเกตตามสถานที่ที่ครูกำหนด
- เด็กบันทึกลงสมุดว่าพบสัตว์อะไรบ้าง

ขั้นสรุป

- เด็กบอกชื่อสัตว์ที่พบบนต้นไม้ที่พบวันนี้
- นับจำนวนชนิดสัตว์
- ครูอธิบายลักษณะของสัตว์แต่ละชนิดให้เด็กฟังและชี้ให้เด็กเห็นการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างพืชกับสัตว์ และโยงมาที่ตัวเด็กเองว่าพึ่งพาสัตว์กับพืชอย่างไร

สื่อ

- ต้นไม้
- สมุดบันทึก
- สี ดินสอ
- กระดาษแผ่นใหญ่
- สีเทียน
- ตะกร้าใส่ของจากต้นไม้

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

- การฟัง : การฟังคำสั่งที่ตกลงร่วมกัน
- การพูด : การตอบคำถาม
- การอ่าน : การให้ความร่วมมือในการอ่าน
- การเขียน : การบันทึกลงบนกระดาษ

บทบาทของครู

- เทคนิคในการนำเข้าสู่บทเรียน
- ฟังและบันทึกการแสดงความคิดของเด็ก
- เป็นผู้กระตุ้นและแนะนำเทคนิคให้เด็กรักที่จะทำงาน และกล้าตัดสินใจที่จะเขียน
- เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกมานำเสนอ
- ชี้แนะให้เด็กเรียนรู้ถึงความเหมือน ความแตกต่างของแต่ละคน

วันที่ 4 (วันพฤหัสบดี) “เงาของต้นไม้”

กิจกรรม

สังเกตเงาของต้นไม้ในโรงเรียน

จุดประสงค์

- จัดรูปร่าง (โครงสร้าง) ของต้นไม้แต่ละต้นในโรงเรียน
- เด็กสามารถบอกได้ว่าเงาของต้นอะไร

เนื้อหา

เงาของตัวเอง , ต้นไม้

ขั้นนำ

1. นิทานเงาดำเงาขาว

2. พาเด็กไปยืนที่ที่มีแดดแล้วให้สังเกตเองของตัวเอง
3. เด็กทำท่าทางต่าง ๆ เล่นกับเงา

ขั้นกิจกรรม

- พาเด็กไปที่ต้นไม้แต่ละต้นทบทวนชื่อของต้นนั้น ๆ ให้สังเกตเงา จากนั้นให้เด็กวาดเงาของแต่ละต้น
- ให้เด็กบอกว่าเพลงที่ครูร้องพูดถึงเรื่องอะไรบ้าง
- ครูนำเด็กอ่านเนื้อเพลงจาก แผนภูมิ
- ครูร้องนำ เด็กร้องตาม สลับกันทีละตอน
- ร้องพร้อมกันทั้งครูและเด็ก
- เด็กแต่ละคนคิดท่าทางเป็นของตนเองประกอบเพลง
- เด็กสลับกันเต้นเป็นผู้นำครั้งละ 1 คน ให้เพื่อนทำตาม

ขั้นสรุป

- ครูแสดงภาพเงาของต้นไม้ให้เด็กตอบว่าเงาของต้นอะไร
- จับคู่ชื่อต้นไม้กับเงา

สื่อ

- เพลงบรรเลง เครื่องเล่นเทป
- แผนภูมิเพลง
- กระดาษ A 4
- สีเทียน

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

- การฟัง : การฟังข้อตกลงร่วมกัน
- การพูด : การตั้งคำถามพูดคุยกับแม่ค้า
- การอ่าน : การอ่านแผนภูมิร่วมกับเพื่อน
- การเขียน : การเขียนบันทึกผลงาน

บทบาทครู

- การใช้คำสั่งให้ชัดเจน
- กติกาและหัวข้อให้เด็กสังเกตชัดเจน
- พึงเหตุผลในการจัดประเภทของเด็ก
- สรุปลองค์ความรู้เรื่องเงาและรูปร่างของต้นไม้
- สังเกตพฤติกรรม การพูด การอ่าน การเขียน

สัปดาห์ที่ 2

หน่วยผลไม้ประจำท้องถิ่น

วันที่ 1 (วันจันทร์) “ผลไม้”

กิจกรรม	วาดภาพผลไม้ที่รู้จัก
จุดประสงค์	1. ดูประสบการณ์เดิมของเด็กเรื่องผลไม้ 2. เด็กบอกได้ว่าผลไม้มาจากส่วนไหนของต้นไม้
เนื้อหา ขั้นนำ	ผลไม้ที่เด็ก ๆ รู้จัก - ครูถามเด็ก ๆ ว่ารู้จักผลไม้อะไรบ้างให้เด็กช่วยกันตอบ - กำหนดกติกา - เด็กอธิบายลักษณะของผลไม้ชนิดนี้ให้ฟัง เช่น สี รูปร่าง รูปทรง รสชาติ ขนาด ฯลฯ
ขั้นกิจกรรม	ให้เด็กวาดภาพผลไม้ที่ตนเองรู้จักลงบนกระดาษมา 5 ชนิด โดยให้เด็กเรียงลำดับตามความชอบ
ขั้นสรุป	1. เด็กออกมาพูดถึงผลไม้ที่ตนเองวาด 2. บอกเหตุผลในการชอบผลไม้ทั้ง 5 ชนิด 3. เปิดโอกาสให้เด็กสัมภาษณ์ (ถาม) เพื่อนที่ออกมาเล่าให้ฟังได้ 4. ครูสรุป
สื่อ	กระดาษ A 4 สีเทียน ดินสอ
ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา	
	การฟัง : การฟังคำสั่ง การพูด : การตอบคำถาม / ตั้งคำถาม / การอธิบายเหตุผลการชอบผลไม้ การอ่าน : การอ่านชื่อผลไม้ที่วาด การเขียน : การวาดรูปและการเขียน
บทบาทครู	- คำสั่งชัดเจน - สังเกตการใช้ภาษาของเด็ก - ช่วยเด็กสรุปตอนท้ายให้เกิดองค์ความรู้

วันที่ 2 (วันอังคาร) “ผลไม้ในท้องถิ่น”

กิจกรรม	น้ำส้มคั้น
จุดประสงค์	- เพื่อให้เด็กรู้จักผลส้ม ส่วนประกอบของส้ม สี กลิ่น รสชาติ - เด็กรู้วิธีการทำน้ำส้มคั้น และรู้จักอุปกรณ์ในการทำน้ำส้มคั้น - เด็กบอกประโยชน์ของน้ำส้มคั้นได้ - เด็กรู้ว่าผลไม้ประจำท้องถิ่น คือ ส้ม
เนื้อหา	การทำน้ำส้มคั้น
ขั้นนำ	ครูแจกส้มให้เด็กคนละ 1 ผล ให้เด็กสังเกตภายนอก ภายในผิวส้ม ชิมรส ต้มกลิ่น ครูสอนให้เด็กเรียกชื่อส่วนต่าง ๆ ของส้ม เช่น เปลือก เส้นใย เมล็ด ฯลฯ
ขั้นกิจกรรม	- ครูนำน้ำส้มคั้นสำเร็จรูปมาให้เด็กดู - ครูอธิบายขั้นตอนการทำผ่านแผนภูมิ - ครูสาธิตตามขั้นตอนบนแผนภูมิ - แนะนำอุปกรณ์ - เด็กลงมือทำ - เด็กดื่มน้ำส้มคั้น - ครูอธิบายประโยชน์ของน้ำส้มคั้น
ขั้นสรุป	- ดูแลเด็กช่วยกันสรุปลักษณะของส้ม - เด็กทำหนังสือเรื่องน้ำส้มคั้น - เด็กนำเสนอให้เพื่อนฟัง - ครูชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของเพื่อนแต่ละคนที่ออกมาเล่า
สื่อ	- ผลส้ม - เขียง มีด - แก้วน้ำใส - แผนภูมิ แสดงขั้นตอนการทำน้ำส้มคั้น - กระดาษเย็บเป็นเล่ม - สีเทียน - กะละมังทำความสะอาดอุปกรณ์ สก๊อตไบรท์ น้ำยาล้างจาน

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

การฟัง : การฟังคำอธิบายวิธีการทำน้ำส้มคั้น

การพูด : การเล่าวิธีการทำน้ำส้มคั้น

การอ่าน : การอ่านวิธีการทำน้ำส้มคั้นร่วมกับคุณครู และเพื่อน ๆ

การเขียน : เขียนขั้นตอนการทำน้ำส้มคั้น

บทบาทครู

- แนะนำอุปกรณ์ สาธิตให้เด็กดู สอนวิธีการเก็บ การล้าง
- ให้กำลังใจให้เด็กทำให้สำเร็จ
- สังเกตเด็กรายบุคคล
- เชื่อมโยงให้เด็กได้รับความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น

วันที่ 3 (วันพุธ)

กิจกรรม

ปั้นผลส้มจากดินเหนียว

จุดประสงค์

- เพื่อพัฒนาประสาทสัมผัส การรับรู้ และการถ่ายทอดผ่านงาน 3 มิติ
- เพื่อให้เด็กเห็นคุณสมบัติของดินเหนียว

เนื้อหา

ปั้นผลส้มจากดินเหนียว

ขั้นนำ

- ครูแจกส้มให้เด็กสังเกต (จับคู่ 2 คน ต่อส้ม 1 ลูก)
- ครูแจกดินเหนียวก้อนเล็ก ให้เด็กสัมผัส สังเกต
- ครูให้เด็กพูดกับดินเหนียว สี ความนิ่ม ความแข็ง ร้อน หรือเย็น
- ครูตั้งคำถามให้เด็กคิดหาเหตุผลว่าทำไมดินเหนียวจึงใช้ปั้นได้
- เด็กตอบ ครูบันทึก

ขั้นกิจกรรม

- แจกดินเหนียว
- เด็กปั้นผลส้ม
- ทากาวเมื่อปั้นเสร็จ

ขั้นสรุป

- ครูและเด็กช่วยกันสรุปคุณสมบัติ และลักษณะของดินเหนียว
- ครูเปิดเพลงบรรเลงเบาๆ ให้เด็กหลับตาครูพูดทบทวนขั้นตอนการปั้นผลส้ม
- แจกกระดาษให้เด็กบันทึก
- เด็กเดินดูผลงานของเพื่อน

สื่อ

- ดินเหนียว

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

การฟัง : การฟังข้อตกลงร่วมกัน

การพูด : การตั้งคำถามพูดคุยกับแม่ค้าขายส้ม

การอ่าน : การอ่านแผนภูมิ

การเขียน : การบันทึกผลงาน

วันที่ 4 (วันพฤหัสบดี) “ตลาดขายส้ม”

กิจกรรม	ทัศนศึกษาตลาดขายส้ม
จุดประสงค์	1. เพื่อให้เด็กรู้ว่าส้มจากสวนมาสู่ตลาดได้อย่างไร 2. ให้เด็กเรียนรู้วิธีการขายส้มของแม่ค้า
เนื้อหา ขั้นนำ	ตลาดขายส้ม
ขั้นกิจกรรม	- ครูถามว่าเมื่อส้มสามารถกินได้แล้วชาวสวนส้มจะนำส้มไปที่ไหนได้บ้าง - ครูและเด็ก วางแผนตกลงกติกา การไปตลาดส้ม - ครูเขียนบนแผนภูมิ และอ่านร่วมกัน
ขั้นสรุป	- เด็กสัมภาษณ์แม่ค้า ส้มมาจากไหน - สังเกตวิธีการจัดวางส้ม ราคาส้ม วิธีขาย ภาษาพูดของแม่ค้า อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการขายส้ม - ให้เด็กทดลองขายส้มกับแม่ค้า
สื่อ	- ครูและเด็กร่วมกันสนทนาว่าส้มในตลาดมาจากไหน - ครูและเด็กสนทนาพูดคุยถึงความรู้ที่ได้จากการไปตลาดขายส้ม - เด็กแต่งนิทานเรื่อง คนขายส้ม - การเขียนอธิบายและทำแผนที่การไปตลาดขายส้ม - เด็กทำงานโดยให้เด็กเลือกทำอย่างใดอย่างหนึ่ง
ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา	- ร้านขายส้ม - กระดาษ A 4 - สีเทียน
บทบาทครู	การฟัง : การฟังข้อตกลงร่วมกัน การพูด : การตั้งคำถามพูดคุยกับแม่ค้าขายส้ม การอ่าน : การอ่านแผนภูมิ การเขียน : การบันทึกผลงาน
	- เตรียมสื่อ - นำเด็กเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจ ลงมือทำงาน - ให้กำลังใจช่วยเหลือเด็ก - สังเกตพฤติกรรมของเด็ก - สรุปให้เด็กได้นือหาความรู้

สัปดาห์ที่ 3

ปลาของฉัน

วันที่ 1 (วันจันทร์)

กิจกรรม

สังเกตปลาทอง

จุดประสงค์

- เพื่อให้เด็กรู้จักรูปร่างส่วนประกอบของปลาประเภทเลี้ยงไว้ดูเล่น คือ ปลาทอง
- สังเกตการเคลื่อนไหว
- สังเกตการกินอาหาร การหายใจของปลาทอง
- เด็กสามารถบอกความสวยงามของปลาทองได้

เนื้อหา
ขั้นนำ

ชีวิตปลาทอง

- เด็กและครูตกลงกติกาการไปดูปลาทอง
- ครูบอกถึงหัวข้อที่จะให้เด็กไปสังเกต
- ครูเขียนแผนภูมิ และเด็กอ่านร่วมกัน

ขั้นกิจกรรม

- ครูปล่อยให้เด็กสังเกตเอง 5 นาที
- ครูชี้ให้เด็กสังเกตตามหัวข้อที่ครูกำหนด พร้อมทั้งอธิบายตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้

ขั้นสรุป

- ให้เด็กบอกถึงความรู้ที่ได้รับจากการสังเกตปลาทอง
- เด็กบอกอธิบายถึงความสวยงามของปลาทอง
- ครูบันทึกคำพูดของเด็ก
- ครูสรุปเปรียบเทียบชี้ให้เห็นชีวิตปลาทองกับคนมีความเหมือนต่างกันอย่างไร
- เด็กบันทึกเรื่องราวของปลาทองในสิ่งที่ตนสนใจ

สื่อ

- ปลาทอง
- กระดาษ A 4
- สีเทียน
- กระดาษ

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

การฟัง : การฟังข้อตกลงร่วมกัน

การพูด : จากการพูดคุยตอบคำถาม

การอ่าน : การอ่านแผนภูมิร่วมกับเพื่อน

การเขียน : จากการบันทึก

บทบาทครู

- เตรียมสื่อ
- นำเด็กเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจลงมือทำงาน
- ให้กำลังใจช่วยเหลือเด็ก
- สังเกตพฤติกรรมของเด็ก
- สรุปให้เด็กได้เนื้อหาความรู้

วันที่ 2 (วันอังคาร)

กิจกรรม

การเคลื่อนไหว

จุดประสงค์

- เพื่อให้เด็กเรียนรู้ถึงการเคลื่อนไหวของปลาทอง
- เพื่อให้เด็กเลียนแบบการเคลื่อนไหวของปลาทอง
- เด็กได้ถ่ายทอดความคิด และจินตนาการอารมณ์ความรู้สึกผ่านการเคลื่อนไหว
- เพื่อฝึกการฟัง การคิด และปฏิบัติ

เนื้อหา

การเคลื่อนไหวของปลาทอง

ขั้นนำ

ครูถามเด็กว่าคนเราเคลื่อนที่ได้ด้วยการเดิน ปลาทองไม่มีขาจะเคลื่อนที่ได้โดยวิธีไหน

ขั้นกิจกรรม

- เด็กไปสังเกตปลาทองอีกครั้ง (5 นาที) กลับมาห้องเรียน
- ครูเปิดเพลงบรรเลงเบา ๆ บอกให้เด็กสมมติตนเองเป็นปลาทอง
- ครูเล่าเรื่องปลาทองให้เด็ก ๆ เคลื่อนไหวตามคำพูดของครู (โดยไม่ให้ชนกัน ไม่มีเสียง ไม่พูด)

ขั้นสรุป

- ให้เด็กอธิบายการเคลื่อนไหวของปลาทองและบอกความรู้สึกที่ได้เป็นปลาทอง
- ครูบันทึกการเล่าของเด็กทุกคน
- ครูสรุปให้เด็กเห็นความรู้สึกของเด็กที่แตกต่างกัน เพื่อให้เด็กเข้าใจถึงความแตกต่างกันทางความคิด ความรู้สึก
- ครูให้เด็กเขียนจดหมายถึงปลาทอง นำจดหมายทั้งหมดไปติดไว้ให้เพื่อนในห้องอ่าน (ภาษาของเด็ก)

สื่อ

- เทปเพลงบรรเลง
- เครื่องเล่นเทป
- กระดาษ A 4
- สีเทียน

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

- จากการตอบคำถาม
- การเคลื่อนไหว
- การพูดเล่าความรู้สึก
- จากการบันทึก

บทบาทครู

- การใช้คำถามและคำสั่งให้ชัดเจน
- เตรียมสื่อ
- ให้กำลังใจให้เด็กทำงานให้สำเร็จ
- สังเกตเด็กเป็นรายบุคคล
- เชื่อมโยงให้เด็กได้รับความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น

วันที่ 3 (วันพุธ)

กิจกรรม

สังเกตปลาดุก

จุดประสงค์

- เพื่อให้เด็กรู้จักรูปร่างส่วนประกอบของปลาประเภทเลี้ยงไว้เป็นอาหาร คือ ปลาดุก
- เด็กอธิบายการเคลื่อนไหวของปลาดุกได้
- สังเกตในลักษณะต่าง ๆ ได้ เช่น การกินอาหาร การหายใจ การว่ายน้ำ
- เด็กบอกความเหมือนความต่างของปลาดุกกับปลาทองได้

เนื้อหา

ชีวิตปลาดุก

ขั้นนำ

- เด็กและครูตกลงกติกาการไปดูปลาดุก
- ครูบอกถึงหัวใจที่จะให้เด็กไปสังเกต
- ครูเขียนแผนภูมิ และอ่านร่วมกัน

ขั้นกิจกรรม

- ครูตั้งคำถามให้เด็กเปรียบเทียบความเหมือนต่างระหว่างปลาทองกับปลาดุก
- ครูบันทึกคำพูดของเด็ก
- ครูเล่าชีวิตความเป็นอยู่ของปลาดุก / องค์ประกอบของปลาดุก

ขั้นสรุป

ได้วาดภาพเปรียบเทียบปลาทองและปลาดุก

ปลาทอง	ปลาดุก

สื่อ

- ปลาดุก
- กระดาษแผ่นภูมิ
- กระดาษ A 4
- สีเทียน

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

การฟัง : การฟังข้อตกลงร่วมกัน

การพูด : การพูดคุยสนทนา

การอ่าน : การอ่านแผ่นภูมิ

การเขียน : การบันทึกเรื่องราว

บทบาทครู

- เตรียมสื่อ
- นำเด็กเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจ ลงมือทำงาน
- ให้กำลังใจช่วยเหลือเด็ก
- สังเกตพฤติกรรมของเด็ก
- สรุปให้เด็กได้เนื้อหาความรู้

วันที่ 4 (วันพฤหัสบดี)

กิจกรรม การทำปลาดุกย่าง

จุดประสงค์

- เพื่อให้เด็กเห็นการเปลี่ยนแปลงของปลาดุกเมื่อถูกไฟ
- เด็กเรียนรู้วิธีการทำอาหารแบบง่าย ๆ คือ การย่าง

เนื้อหา

การเคลื่อนไหวของปลา , การทำปลาดุกย่าง

ขั้นนำ

- ให้เด็กบอกชื่ออาหารโปรดของตนเอง ครูบันทึกไว้ให้เด็กอ่าน
- ให้เด็กคาดคะเนอธิบายว่าปลาดุกย่างหมายถึงอะไร

ขั้นกิจกรรม

- อธิบายวิธีการทำ ปลาดุกย่าง
- สิ่งที่ได้ ๆ จะต้องสังเกต
- ข้อควรระวังในการทำปลาดุกย่างของเด็ก

ขั้นสรุป

- ให้เด็กกินปลาดุกย่าง
- เด็กอธิบายถึงรสชาติ
- เด็กอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปลาดุก
- ครูสรุปเนื้อหาบททวนวิธีการทำ
- เด็กบันทึกขั้นตอนการทำปลาดุกย่าง

สื่อ

- เตาถ่าน ไม้ขีด ภาชนะต่าง ๆ
- ปลาดุก
- สมุดบันทึก , กระดาษ A 4
- สีเขียน

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

การฟัง : การฟังคำอธิบาย การทำปลาดุกย่าง

การพูด : การพูด สนทนา

การอ่าน : การอ่านแผนภูมิการทำปลาดุกย่าง

การเขียน : การบันทึก

บทบาทครู

- กำหนดหัวข้อในการสังเกตชัดเจน
- เตรียมสื่อ
- สังเกตเด็กเป็นรายบุคคล
- เชื่อมโยงให้เด็กได้รับความรู้ใหม่เพิ่ม

สัปดาห์ที่ 4

หน่วย มดที่รัก

วันที่ 1 (วันจันทร์)

กิจกรรม ทัศนศึกษา

จุดประสงค์

- เพื่อให้เด็กรู้จักเปรียบเทียบรูปร่างลักษณะของมด
- เด็กสามารถบอกชื่อและลักษณะของมดได้
- เด็กบันทึกเรื่องมด

เนื้อหา

ขั้นนำ

รูปร่างลักษณะของมด ลำตัว แขน ขา หนวด ตา

- ร้องเพลง “มดตัวน้อยตัวนิด”
- เด็กและครูร่วมกันสนทนาวางแผนการไปสำรวจมด
- กำหนดบริเวณพื้นที่ กติกา หัวข้อการไปสังเกต
- ครูเขียนบนแผนภูมิ และอ่านร่วมกัน

ขั้นกิจกรรม

- เด็กและครูลงไปสังเกตมด
- ครูชี้ให้เด็กดูมดแต่ละชนิดที่พบมีมดอะไรบ้าง
- เด็กบันทึกรูปร่างลักษณะของมดที่พบเห็น

ขั้นสรุป

- ครูถามว่าได้เรียนรู้อะไรบ้าง เด็กตอบ ครูจดบันทึก
- เด็กวาดภาพเปรียบเทียบรูปร่างลักษณะของมดที่พบเห็น

ชื่อมด	ลักษณะของมด

สื่อ

- มด
- กระดาษ A 4
- สีเทียน
- กระดาษแผ่นภูมิ
- ปากกาเมจิก
- ป้ายชื่อ หมวก

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

1. ความร่วมมือในการแสดงออก การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น
2. การบันทึกลงบนกระดาษ (ดูรายละเอียด ความตั้งใจ)

บทบาทครู

- เป็นผู้นำเสนอความรู้ใหม่ให้กับเด็ก
- จัดประเภทรวบรวมองค์ความรู้ที่เด็กเสนอ
- เป็นต้นแบบในการใช้ภาษา เช่น คำถามชัดเจน ลายมือการเขียนสวยงาม
- สังเกตเด็กเป็นรายบุคคลให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจเด็ก
- เชื่อมโยงชี้แนะให้เด็กนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

วันที่ 2 (วันอังคาร)

กิจกรรม

การเคลื่อนไหวประกอบเพลง

จุดประสงค์

- เพื่อให้เด็กรู้ว่าสามารถนำเรื่องราวของมดมาเขียนและร้องเป็นเพลงได้
- เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กคิดและจินตนาการทำท่าทางประกอบเพลง

เนื้อหา

เพลงมด

ขั้นนำ

ครูเปิดเพลงบรรเลงเบา ๆ ให้เด็กใช้ร่างกายเลียนแบบมด รูปร่างลักษณะของมด โดยครูเป็นคนบอกพร้อมชูบัตรภาพที่ละส่วน

ขั้นกิจกรรม

- ครูร้องเพลงให้เด็กฟัง 1 เที่ยว
- ให้เด็กบอกว่าเพลงที่ครูร้องพูดถึงเรื่องอะไรบ้าง
- ครูนำเด็ก เด็กอ่านเนื้อเพลงจากแผ่นภูมิ
- ครูร้องนำเด็กร้องตามสลับกันทีละตอน
- ร้องพร้อมกันทั้งครูและเด็ก
- เด็กแต่ละคนคิดท่าทางเป็นของตนเองประกอบเพลง
- เด็กสลับกับเต้นเป็นผู้นำทีละ 1 คน ให้เพื่อนทำตาม

ขั้นสรุป ให้เด็กบันทึกความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำ

สื่อ

- เพลงบรรเลง
- แผ่นภูมิเพลงมด
- กระดาษ A 4
- สีเทียน

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

การฟัง : การฟังคำสั่ง

การพูด : การพูดสนทนาเนื้อหา และความหมายของเพลง

การอ่าน : การร่วมมือในการอ่านเนื้อเพลง

การเขียน : การเขียนความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำ

บทบาทครู

- ใช้คำสั่งให้ชัดเจน
- เป็นต้นแบบในการสอนเพลงให้ถูกต้อง และให้เด็กรู้ความหมายของเพลง
- เปิดโอกาสให้เด็กได้อ่านจากสื่อหลาย ๆ แบบ เช่น นิทาน เพลง
- ฝึกให้เด็กรับรู้หน้าที่ความเป็นผู้นำ ผู้ตาม
- ให้เด็กทำความเข้าใจกับความรู้สึกของตนเอง

วันที่ 3 (วันพุธ)

กิจกรรม งานประดิษฐ์มดจากกล่องเศษวัสดุ “เรื่องมด”

จุดประสงค์

- เพื่อให้เด็กเห็นคุณค่า ประโยชน์ของเศษวัสดุ
- เด็กสามารถนำเศษวัสดุมาประดิษฐ์เป็นมดเพื่อถ่ายทอดความคิด และจินตนาการของตนเอง

เนื้อหา เศษวัสดุประดิษฐ์มด เช่น กล่องนม ขวดยาкулส์ ไม้ กระดาษ

ขั้นนำ

- ครูเล่าเรื่องนางพญามด และมดงาน
- ครูนำเศษวัสดุชนิดต่าง ๆ ให้เด็กบอกว่าสามารถนำมาประดิษฐ์ได้อย่างไรบ้าง เด็กตอบครูบันทึก

ขั้นกิจกรรม

- เด็กไปสังเกตมด 5 นาที
- เด็กคัดเลือกเศษวัสดุที่ต้องการใช้ประดิษฐ์มา
- เด็กลงมือทำงาน

ขั้นสรุป

- เด็กบันทึกเล่าเรื่องประกอบผลงาน
- เด็กอาสาสมัครออกมาเล่าเรื่อง 5 คน ครูบันทึกการเล่าเรื่องของเด็ก
- ครูให้เด็กนำผลงานมาวางเรียงกันแล้วให้เพื่อนเดินดู
- ครูชี้ให้ทุกคนเห็นถึงความแตกต่างของแต่ละคนด้านความคิด ความชอบ ความเหมือน

สื่อ

- เศษวัสดุ กล้องนม ขวดยาคุลส์ ไม้กระดาด
- กาว
- กระดาษ A 4
- สีเทียน
- กรรไกร
- ไหมพรม

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

การฟัง : การฟังคำอธิบาย การประดิษฐ์ มงกุฎมด

การพูด : การแสดงความคิดเห็น

การอ่าน : การอ่านส่วนประกอบของมด

การเขียน : การเขียนความรู้สึกเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำ

บทบาทครู

- เทคนิคในการนำเข้าสู่บทเรียน
- ฟังและบันทึกการแสดงความคิดเห็นของเด็ก
- เป็นผู้กระตุ้นและแนะนำเทคนิคให้เด็กรักที่จะทำงานและกล้าตัดสินใจที่จะเขียน
- เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกมานำเสนอ
- ชี้แนะให้เด็กเรียนรู้ถึงความเหมือนต่างของแต่ละคน

วันที่ 4 (วันพฤหัสบดี)

กิจกรรม

ประดิษฐ์มงกุฎมด

จุดประสงค์

- เพื่อให้เด็กรู้ว่าสามารถนำเรื่องราวของมดมาร้องเป็นเพลงได้
- เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กสร้างงานและคิดจินตนาการ การแสดงท่าทางประกอบเพลงได้

เนื้อหา

ประดิษฐ์มงกุฎมด

ขั้นนำ

ครูนำวัสดุอุปกรณ์สำหรับประดิษฐ์มงกุฎมด ให้เด็กมองดูว่ามีอะไรบ้าง

ขั้นกิจกรรม

- เด็กไปสังเกตมด 10 นาที เพื่อดูส่วนประกอบต่าง ๆ ของมด
- เด็กคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องการประดิษฐ์มด
- เด็กลงมือทำงาน
- เด็กบันทึกเล่าเรื่องพร้อมทั้งตั้งชื่อมดจะอะไร

ขั้นสรุป

- เปิดเพลงมด
- เด็กแต่ละคนคิดทำทางเป็นของตนเองประกอบการเคลื่อนไหวมดแต่ละชนิด
- ครูสรุปเรื่ององค์ประกอบของมด ชี้ให้เห็นสัดส่วนต่าง ๆ ของมดและการทำหน้าที่ของมดแต่ละตัว

สื่อ

- วัสดุอุปกรณ์ กระดาษสี กรรไกร กาว สีเทียน
- กระดาษ A 4
- แผนภูมิเพลง มด
- เครื่องเล่นเทป

ประเมินผล : จากทักษะการใช้ภาษา

การฟัง : การฟังคำอธิบายการประดิษฐ์ มด

การพูด : การแสดงความคิดเห็น

การอ่าน : การอ่านส่วนประกอบของมด

การเขียน : การเขียนความรู้สึกเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำ

บทบาทครู

- เป็นผู้กระตุ้นและแนะนำเทคนิคให้เด็กที่รักที่จะทำงาน และกล้าตัดสินใจที่จะเขียน
- ฟังและบันทึกการแสดงความคิดเห็นของเด็ก
- การใช้คำสั่งให้ชัดเจน

สัปดาห์ที่ 5

หน่วย ตัวเรา

วันที่ 1 (วันจันทร์)

กิจกรรม

นายแบบนางแบบ

จุดประสงค์

- เพื่อให้เด็กสังเกตโครงสร้างและอวัยวะภายนอกของร่างกาย
- เพื่อพัฒนาประสาทสัมผัส การรับรู้ และการถ่ายทอดผ่านการวาด
- เพื่อให้เด็กเรียนรู้ชื่อและตำแหน่งของอวัยวะในร่างกาย

เนื้อหา

อวัยวะในร่างกาย เช่น ตา หู จมูก คิ้ว

ขั้นนำ

- ครูนำเสนอแผนภูมิ เพลงจับไวไว
- เด็กอ่านเนื้อเพลงร่วมกันและความหมายของเนื้อเพลง

ขั้นกิจกรรม

ให้เด็กจับคู่สลับกันเป็นแบบในการวาดรูป

ขั้นสรุป

- เด็กวาดรูปที่ตนเองวาดให้เพื่อนเดินดู
- เด็กจับคู่ผลัดกันสัมผัสอวัยวะภายนอกที่ครูบอกแต่ละส่วน
- ครูชูบัตรคำประกอบภาพอวัยวะในร่างกายให้เด็กอ่าน

สื่อ

- บัตรคำรูปภาพ
- รูปภาพคน
- แผนภูมิ เพลง จับไวไว

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

การฟัง : การฟังเพลง จับไวไว

การพูด : จากการร้องเพลง

การอ่าน : การอ่านบัตรคำรูปภาพ

การเขียน : การเขียนและการวาด

บทบาทครู

- เป็นผู้นำเสนอความรู้ใหม่ให้กับเด็ก
- ฟังและบันทึกการแสดงความคิดเห็นของเด็ก
- การใช้คำสั่งให้ชัดเจน
- สนับสนุนให้กำลังใจในการทำผลงานจนสำเร็จ

วันที่ 2 (วันอังคาร)

กิจกรรม	เกมไปทำทาง
จุดประสงค์	- เพื่อให้เด็กสังเกตท่าทางการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน - เพื่อฝึกประสาทสัมผัส การรับรู้ และการถ่ายทอดผ่านการวาด
เนื้อหา ขั้นนำ	เกมไปทำทางท่าทางการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันให้เพื่อนทาย
ขั้นกิจกรรม	- ครูให้เด็กดูภาพการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของคนให้เด็กบอกว่าภาพนั้นทำอะไร - เด็กตอบครูบันทึก
ขั้นสรุป สื่อ	เด็กวาดภาพท่าทางการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของตนเอง - ภาพการทำกิจกรรมประจำวัน - กระดาษ A 4 - สีเทียน

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

การฟัง : การฟังเพลงจับใจไว

การพูด : การร้องเพลง

การอ่าน : การอ่านบัตรคำ

การเขียน : การวาดภาพ

บทบาทครู

- การใช้คำสั่งให้ชัดเจน
- ฟังและบันทึกการแสดงความคิดเห็นของเด็ก
- ฝึกให้เด็กรับรู้และกระตุ้นความคิด การแสดงออก การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น

วันที่ 3 (พุธ)

กิจกรรม	อารมณ์ของฉัน
จุดประสงค์	- เพื่อฝึกให้เด็กรับรู้ถึงอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง - เพื่อฝึกให้เด็กแสดงออกทางสีหน้าความรู้สึก

เนื้อหา ชั้นนำ ชั้นกิจกรรม	- การบันทึกสีหน้า และอารมณ์ความรู้สึก - อารมณ์ของฉันทัน เช่น ยิ้ม หัวเราะ หน้าบึ้ง เศร้า ร้องไห้ - ครูนำภาพที่สื่อถึงอารมณ์ต่าง ๆ มาให้ได้กดู
ขั้นสรุป	- ให้เด็กวาดอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง - นำภาพอารมณ์ความรู้สึกของตนเองไปวางจับคู่ภาพอารมณ์ที่ครูนำมาเสนอในชั้นนำ - เด็กออกมาเล่าถึงอารมณ์ความรู้สึกของตนเองให้เพื่อน ๆ และครูฟัง - เด็กตอบครูบันทึก - ครูตั้งคำถามทำไมคนเราจึงมีอารมณ์แตกต่างกัน - เด็กตอบครูบันทึก - ครูสรุปให้เด็กเห็นว่าอารมณ์ของคนเรามีการเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับสิ่งที่มากระทบ เกิดความชอบจะรู้สึกดีใจ พอใจ ยิ้ม หัวเราะ ถ้าไม่ชอบจะรู้สึกหน้าบึ้ง ร้องไห้
สื่อ	- ภาพอารมณ์ต่าง ๆ - กระดาษ A 4 - สีเทียน
ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา	
การฟัง : การฟังคำสั่ง	
การพูด : ความร่วมมือในการแสดงออก	
การอ่าน : การอ่านข้อตกลง	
การเขียน : การวาดภาพ	
บทบาทครู	- การใช้คำสั่งให้ชัดเจน - การช่วยเหลือและสนับสนุนสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล - ฟังและบันทึกการแสดงออกความคิดเห็นของเด็ก - กระตุ้นให้เด็กกล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็น - เป็นต้นแบบที่ดี เขียนตัวหนังสือสวยงามถูกต้อง

วันที่ 4 (วันพฤหัสบดี)

กิจกรรม สร้างหุ่นคน

จุดประสงค์

- เพื่อให้เด็กเรียนรู้ตำแหน่งของอวัยวะภายในร่างกาย
- เพื่อให้เด็กวางตำแหน่งอวัยวะภายนอกในร่างกายได้
- เพื่อพัฒนาประสาทสัมผัส การรับรู้ และการถ่ายทอดผ่านการวาด

เนื้อหา

ขั้นนำ

อวัยวะภายนอก เช่น ตา หู จมูก ปาก คิ้ว คาง แก้ม

- ครูให้เด็กดูภาพอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายของคนให้เด็กบอกว่าในภาพที่สังเกตเห็นนั้นมีอวัยวะที่เด็กรู้จักอะไรบ้าง
- เด็กตอบครูบันทึก

ขั้นกิจกรรม

- อาสาสมัครเด็ก 1 คน ลงไปนอนบนกระดาษสร้างแบบ
- ครูสาธิตการวาดให้เด็กดู เด็กลงมือทำเองโดยแบ่งเด็กเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
- เด็กวาดอวัยวะลงบนโครงร่างของเพื่อนที่วาด

ขั้นสรุป

สื่อ

เด็กบันทึกหุ่นที่วาดของตนเอง หุ่นชื่ออะไร กำลังทำอะไร

- สีเทียน
- กระดาษ A 4
- ปากกาเมจิก

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

การฟัง : การฟังคำสั่ง

การพูด : ความร่วมมือในการแสดงออก

การอ่าน : การอ่านแผนภูมิ ชื่ออวัยวะภายนอก

การเขียน : การบันทึกลงบนกระดาษ

บทบาทครู

- การใช้คำสั่งให้ชัดเจน
- การช่วยเหลือและสนับสนุนสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล
- เป็นต้นแบบที่ดี เขียนตัวหนังสือสวยงามและถูกต้อง
- ฟังและบันทึกการแสดงออก การตอบคำถาม

สัปดาห์ที่ 6

หน่วยรถ

วันที่ 1 (วันจันทร์)

กิจกรรม

ทัศนศึกษา

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กรู้จักองค์ประกอบของรถมอเตอร์ไซด์
2. เพื่อให้เด็กบอกชื่อองค์ประกอบของรถมอเตอร์ไซด์ได้
3. เด็กบันทึกองค์ประกอบของรถมอเตอร์ไซด์

เนื้อหา

องค์ประกอบของรถมอเตอร์ไซด์ ล้อ เบาะ ตะกร้า เบรก

ขั้นนำ

- เด็กและครูร่วมกันวางแผนการไปสังเกตรถมอเตอร์ไซด์ กติกา หัวข้อการไปสังเกต
- ครูเขียนบนแผนภูมิ และอ่านร่วมกัน

ขั้นกิจกรรม

- เด็กและครูไปสังเกตรถมอเตอร์ไซด์
- ครูชี้ให้เด็กดูและสัมผัสสององค์ประกอบของรถมอเตอร์ไซด์แต่ละส่วน
- เด็กบันทึกการเรียนรู้เรื่ององค์ประกอบของรถมอเตอร์ไซด์

ขั้นสรุป

- ครูถามว่าได้เรียนรู้อะไรบ้าง เด็กตอบครูจุดบันทึก
- ครูสรุปองค์ประกอบของรถมอเตอร์ไซด์ มีบัตรคำประกอบให้อ่าน
- เด็กนำผลงานการบันทึกมาวางเพื่อแลกเปลี่ยนกันดู

สื่อ

- รถมอเตอร์ไซด์
- กระดาษ A 4
- สีเทียน
- กระดาษแผนภูมิ
- ปากกาเมจิก
- บัตรคำองค์ประกอบของรถมอเตอร์ไซด์ เบาะ ตะกร้า ล้อ เบรก

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

การฟัง : การฟังคำสั่ง

การพูด : ความร่วมมือในการแสดงออก การตอบคำถาม

การอ่าน : การอ่านแผนภูมิ

การเขียน : การบันทึก

บทบาทครู

- เป็นผู้นำเสนอความรู้ใหม่ให้กับเด็ก

- ช่วยเหลือและสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล ให้กำลังใจ
- เป็นต้นแบบด้านการใช้ภาษา เช่น คำถามชัดเจน การอ่านถูกต้อง ลายมือ การเขียนสวยงาม
- เชื่อมโยงชี้แนะให้เด็กนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

วันที่ 2 (วันอังคาร)

กิจกรรม	งานประดิษฐ์รถมอเตอร์ไซด์จากเศษวัสดุ
จุดประสงค์	- เพื่อให้เด็กเห็นคุณค่าประโยชน์ของเศษวัสดุ - เด็กสามารถนำเศษวัสดุมาประดิษฐ์เป็นรถมอเตอร์ไซด์เพื่อถ่ายทอดความคิด และจินตนาการของตนเอง
เนื้อหา	เศษวัสดุประดิษฐ์รถมอเตอร์ไซด์ เช่น กล้องผกฟอก กล้องนม หลอดด้าย ลวด กล้องยาสีฟัน ฯลฯ
ขั้นนำ	- ครูนำเสนอเศษวัสดุชนิดต่าง ๆ ให้เด็กดู - เด็กบอกว่าสามารถนำเศษวัสดุมาประดิษฐ์รถมอเตอร์ไซด์อย่างไรบ้าง เด็กตอบครบบันทึก
ขั้นกิจกรรม	- เด็กคัดเลือกเศษวัสดุที่ต้องการใช้ประดิษฐ์รถมอเตอร์ไซด์ - เด็กลงมือทำงาน - เด็กบันทึกการประดิษฐ์รถมอเตอร์ไซด์เล่าเรื่องประกอบผลงาน
ขั้นสรุป	- เด็กอาสาสมัครออกมาเล่าเรื่อง 5 คน - ครูบันทึกการเล่าเรื่องของเด็ก - ครูให้เด็กนำผลงานมาเรียงกันแล้วให้เพื่อนเดินดู - ครูชี้ให้ทุกคนเห็นถึงความแตกต่างของแต่ละคนด้านความคิด ความชอบ
สื่อ	- เศษวัสดุ เช่น กล้องผกฟอก กล้องนม กล้องยาสีฟัน หลอดด้าย ลวด กระดาษสี ฯลฯ - กาว - กระดาษ A 4 - สีเทียน - กรรไกร

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

- การฟัง : การฟังคำอธิบายการประดิษฐ์รถไฟ
 การพูด : การเล่าเรื่องของเด็ก การตอบคำถาม
 การอ่าน : การอ่านแผนภูมิ
 การเขียน : การบันทึกผลงาน

บทบาทครู

- ฟังและบันทึกการแสดงความคิดเห็นของเด็ก
- เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกมานำเสนอ
- เป็นต้นแบบด้านการใช้ภาษา เช่น คำถามชัดเจน การอ่านถูกต้อง ลายมือ
การเขียนสวยงาม
- เป็นผู้นำความรู้ใหม่ให้กับเด็ก
- ช่วยเหลือสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล
- เตรียมอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการสร้างงานของเด็ก

วันที่ 3 (พุธ)

กิจกรรม

ทัศนศึกษา

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กรู้จักองค์ประกอบของรถยนต์
2. เพื่อให้เด็กบอกชื่อองค์ประกอบของรถยนต์ได้
3. เด็กบันทึกองค์ประกอบของรถยนต์

เนื้อหา

องค์ประกอบของรถยนต์ ล้อ พวงมาลัย ฯลฯ

ขั้นนำ

- เด็กและครูร่วมกันวางแผนการไปสังเกตรถมอเตอร์ไซด์ กติกา หัวข้อ การ
ไปสังเกต
- ครูเขียนแบบแผนภูมิ และอ่านร่วมกัน

ขั้นกิจกรรม

- เด็กและครูไปสังเกตรถยนต์
- ครูชี้ให้เด็กดูและสัมผัสองค์ประกอบของรถยนต์แต่ละส่วน
- เด็กบันทึกการเรียนรู้เรื่ององค์ประกอบของรถยนต์

ขั้นสรุป

- ครูถามว่าเด็กได้เรียนรู้อะไรบ้าง เด็กตอบครูจดบันทึก
- เด็กสรุปองค์ประกอบของรถยนต์ มีบัตรคำประกอบภาพให้อ่าน
- เด็กนำผลงานการบันทึกมาวางเพื่อแลกเปลี่ยนกันดู

สื่อ

- รถยนต์
- กระดาษ A 4
- สีเทียน
- กระดาษแผ่นภูมิ
- ปากกาเมจิก
- บัตรคำประกอบภาพ

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

การฟัง : การฟังข้อตกลงในการไปสังเกต

การพูด : ความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น การตอบคำถาม

การอ่าน : การอ่านแผ่นภูมิ

การเขียน : การบันทึกลงบนกระดาษ

บทบาทครู

- การใช้คำสั่งให้ชัดเจน
- ช่วยเหลือและสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล ให้กำลังใจสนับสนุนการตอบคำถาม
- เป็นผู้นำเสนอความรู้ใหม่ให้กับเด็ก
- เชื่อมโยงชี้แนะให้เด็กนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกมานำเสนอ
- ฟังและบันทึกการแสดงความคิดเห็นของเด็ก

วันที่ 4 (พฤหัสบดี)

กิจกรรม

เล่นบทบาทสมมติในมุมบล็อก

จุดประสงค์

- เพื่อพัฒนาประสาทสัมผัส การรับรู้ และการถ่ายทอดผ่านการเล่นบล็อก
- เพื่อฝึกความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการจากการเล่นบล็อก

เนื้อหา

เล่นบทบาทสมมติในมุมบล็อก

ขั้นนำ

- เด็กและครูร่วมกันตกลงกติกา การเล่นบทบาทสมมติในมุมบล็อก
- ครูเขียนบนแผ่นภูมิ และอ่านร่วมกัน

ขั้นกิจกรรม

- เด็กเข้าเล่นบทบาทสมมติในมุมบล็อก
- ครูถามเด็กว่า “เด็ก ๆ สามารถนำบล็อกต่าง ๆ เล่นบทบาทสมมติเกี่ยวกับรถอย่างไรบ้าง”
- เด็กตอบครูบันทึก

ขั้นสรุป

- เด็กบันทึกการเล่นบทบาทสมมติเกี่ยวกับรถของตนเอง
- อาสาสมัคร 5 คน เล่าถึงบันทึกการเล่นบทบาทสมมติของตนเองให้เพื่อน และครูฟัง
- เด็กนำบล็อกที่ตนเองเล่นให้เพื่อนดู

สื่อ

- บล็อกชนิดต่าง ๆ
- กระดาษ A 4
- สีเทียน
- กระดาษแผ่นภูมิ

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

การฟัง : การฟังข้อตกลงร่วมกัน

การพูด : การเล่าเรื่องของเด็ก การตอบคำถาม

การอ่าน : การอ่านแผนภูมิ

การเขียน : การบันทึกผลงาน

บทบาทครู

- เชื่อมโยงชี้แนะให้เด็กนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกมานำเสนอ
- ฟังและบันทึกการแสดงความคิดเห็น การตอบคำถามของเด็ก
- ช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กเป็นรายบุคคลให้กำลังใจในการเล่น
- การใช้คำสั่งให้ชัดเจน

สัปดาห์ที่ 7

เรื่อง ดอกไม้แสนสวย

วันที่ 1 (วันจันทร์)

กิจกรรม

ทัศนศึกษาสวนดอกไม้

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กรู้จักส่วนประกอบของดอกไม้
2. เด็กสามารถบอกชื่อและลักษณะส่วนประกอบของดอกไม้ได้
3. เด็กบันทึกส่วนประกอบของดอกไม้ได้

เนื้อหา

ส่วนประกอบของดอกไม้ กลีบดอก ละอองเรณู เกสร ก้าน

ขั้นนำ

- เด็กและครูร่วมกันสนทนาวางแผนการไปสังเกตดอกไม้ กำหนดพื้นที่ กติกา หัวข้อการไปสังเกต
- ครูเขียนบนแผนภูมิ และอ่านร่วมกัน

ขั้นกิจกรรม

- เด็กและครูไปสังเกตดอกไม้
- ครูชี้ให้เด็กดูและสัมผัสส่วนประกอบของดอกไม้แต่ละส่วน
- เด็กบันทึกการเรียนรู้เรื่องส่วนประกอบของดอกไม้

ขั้นสรุป

- ครูถามเด็กว่าได้เรียนรู้อะไรบ้าง เด็กตอบครูจดบันทึก
- ครูสรุปส่วนประกอบของดอกไม้ มีบัตรคำประกอบภาพให้อ่าน
- เด็กนำผลงานการบันทึกมาวางเพื่อแลกเปลี่ยนกันดู

สื่อ

- ดอกไม้
- กระดาษ A 4
- สีเทียน
- กระดาษแผนภูมิ
- บัตรคำประกอบภาพ กลีบดอก เกสร ก้าน

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

การฟัง : การฟังข้อตกลงร่วมกัน

การพูด : การแสดงความคิดเห็น

การอ่าน : การอ่านแผนภูมิ

การเขียน : การเขียนบันทึกลงบนกระดาษ

บทบาทครู

- เป็นผู้นำเสนอความรู้ใหม่ให้กับเด็ก

- จัดประเภทรวบรวมองค์ความรู้ที่เด็กเสนอ
- เป็นต้นแบบด้านการใช้ภาษา เช่น คำถามชัดเจน การอ่านถูกต้อง ลายมือ การเขียนสวยงาม
- ช่วยเหลือสนับสนุนให้กำลังใจ และสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล
- เชื่อมโยงชี้แนะความรู้ให้เด็กนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

วันที่ 2 (วันอังคาร)

กิจกรรม

วาดภาพจากสีของดอกไม้

จุดประสงค์

- เพื่อให้เด็กเห็นคุณค่าประโยชน์ของดอกไม้
- เด็กสามารถนำสีจากดอกไม้มาสร้างงานศิลปะเพื่อถ่ายทอดความคิดและจินตนาการของตนเอง
- บันทึกผลงานของตนเอง

เนื้อหา

สีของดอกไม้ คือ แดง ขาว เหลือง ชมพู ส้ม

ขั้นนำ

- ครูนำตัวอย่างสีแต่ละชนิดให้เด็กดู เด็กสังเกตสีแต่ละชนิดเหมือนกับดอกไม้ที่ไปสังเกตดอกอะไรบ้าง
- เด็กตอบครูบันทึก

ขั้นกิจกรรม

- เด็กไปเก็บดอกไม้นำมาสร้างผลงาน
- เด็กลงมือทำงาน
- เด็กบันทึกเล่าเรื่องประกอบผลงานจากการนำสีของดอกไม้มาสร้างเป็นงานศิลปะ

ขั้นสรุป

- เด็กอาสาสมัครออกมาเล่าเรื่อง 5 คน
- ครูบันทึกการเล่าเรื่องของเด็ก
- ครูให้เด็กนำผลงานมาวางเรียงกันแล้วให้เพื่อนเดินดู
- ครูชี้ให้ทุกคนเห็นความเหมือน ความแตกต่างของแต่ละคนด้านความคิด ความชอบ

สื่อ

- สีจากดอกไม้
- กระดาษ A 4
- สีเทียน
- ตะกร้าใส่ดอกไม้

ประเมินผล : จากทักษะการใช้ภาษา

- การฟัง : การฟังเพื่อนเล่าเรื่อง
 การพูด : การแสดงความคิดเห็นในชั้นนำ
 การอ่าน : การให้ความร่วมมือในการอ่าน
 การเขียน : การสร้างงานจากสีของดอกไม้ และบันทึกเรื่องราวประกอบ

บทบาทครู

- ฟังและบันทึกการแสดงความคิดเห็นของเด็ก
- เป็นผู้กระตุ้นแนะนำเทคนิคให้เด็กรักที่จะทำงาน และกล้าตัดสินใจที่จะเขียน
- เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกมานำเสนอ
- ช่วยเหลือให้กำลังใจและสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล
- ยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็ก
- เป็นอย่างที่ดีในการเขียนลายมือสวยงาม

วันที่ 3 (วันพุธ)

กิจกรรม

ร้อยดอกไม้

จุดประสงค์

- เพื่อให้เด็กเห็นคุณค่าประโยชน์ของดอกไม้
- เด็กสามารถนำดอกไม้หรือส่วนประกอบมาร้อย เพื่อถ่ายทอดความคิดและจินตนาการของตนเอง
- เพื่อฝึกให้เด็กรักการทำงาน
- บันทึกผลงานของตนเอง

เนื้อหา

ดอกไม้ที่สามารถนำมาร้อย เช่น ดอกกุหลาบ ดอกดาวเรือง ดอกมะลิ

ขั้นนำ

- ครูทำดอกไม้ที่เด็ก ๆ ช่วยกันเก็บมาให้เด็กดู
- เด็กสังเกตสีแต่ละชนิดและรูปร่างลักษณะ
- ดอกไม้แต่ละชนิดเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง
- เด็กตอบครูบันทึกคำตอบของเด็ก และอ่านร่วมกัน

ขั้นกิจกรรม

- เด็กนำดอกไม้มาร้อยตามความคิดและจินตนาการของตนเอง
- เด็กบันทึกเล่าเรื่องราวประกอบการร้อยดอกไม้

ขั้นสรุป

- เด็กอาสาสมัครออกมาเล่าเรื่อง 5 คน
- ครูบันทึกการเล่าเรื่องของเด็ก
- ครูให้เด็กนำผลงานมาวางเรียงแล้วให้เพื่อนดู

สื่อ

- ครูชี้ให้ทุกคนเห็นถึงความเหมือนความแตกต่างของแต่ละคนด้านความคิด ความชอบ
- ดอกไม้ เช่น ดอกกุหลาบ ดอกดาวเรือง ดอกมะลิ
- กระดาษ A 4
- สีเทียน
- ก้านมะพร้าว
- ตะกร้าใส่ดอกไม้

ประเมินผล : จากทักษะการใช้ภาษา

การฟัง : การฟังเรื่องราวจากเพื่อน

การพูด : การเล่าเรื่องของเด็ก

การอ่าน : การให้ความร่วมมือในการอ่าน การตอบคำถาม

การเขียน : การสร้างงานจากการร้อยดอกไม้ และบันทึกเล่าเรื่องประกอบ

บทบาทครู

- เป็นต้นแบบด้านการใช้ภาษา เช่น คำถามชัดเจน การอ่านถูกต้อง
- ยอมรับความก้าวหน้าของเด็ก
- เชื่อมโยงชี้แนะความรู้ให้เด็กนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- เป็นผู้นำเสนอความรู้ใหม่ให้กับเด็ก
- ให้กำลังใจช่วยเหลือสนับสนุน และสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล
- สนองตอบต่อความต้องการของเด็กในการใช้ภาษาตอบคำถาม

วันที่ 4 (พฤหัสบดี)

กิจกรรม

ประดิษฐ์การ์ดจากดอกไม้

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กเห็นคุณค่าประโยชน์ของดอกไม้
2. เด็กสามารถนำดอกไม้หรือส่วนประกอบประดิษฐ์การ์ดเพื่อกำหนดความคิด และจินตนาการของตนเอง
3. เพื่อให้เด็กเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างดอกไม้สดกับดอกไม้แห้ง
4. เพื่อพัฒนาประสาทสัมผัสการรับรู้
5. บันทึกผลงานของตนเอง

เนื้อหา

ดอกไม้และส่วนประกอบของดอกไม้สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นการ์ดได้ เช่น ดอกกุหลาบ ดอกดาวเรือง ดอกมะลิ

ขั้นนำ

- ครูนำดอกไม้สดและดอกไม้แห้งให้เด็กสังเกตเปรียบเทียบความแตกต่าง

ขั้นกิจกรรม

- เด็กตอบครูบันทึก และอ่านร่วมกัน
- เด็กเลือกดอกไม้และอุปกรณ์สำหรับประดิษฐ์การ์ด
- เด็กลงมือทำงาน
- เด็กบันทึกเล่าเรื่องประกอบการประดิษฐ์การ์ด

ขั้นสรุป

- เด็กอาสาสมัครออกมาเล่าเรื่อง 5 คน
- ครูบันทึกการเล่าเรื่องของเด็ก
- ครูให้เด็กนำผลงานมาวางเรียงแล้วให้เพื่อนดู
- ครูชี้ให้ทุกคนเห็นถึงความเหมือน ความแตกต่างของแต่ละคนในด้านความคิด จินตนาการ ความชอบ และการเลือกดอกไม้

สื่อ

- ดอกไม้ เช่น ดอกกุหลาบ ดอกดาวเรือง ดอกมะลิ ฯลฯ
- กระดาษ A 4
- สีเทียน
- กาว
- กรรไกร
- กระดาษขาวเทา
- กระดาษแผ่นภูมิ

ประเมินผล : จากทักษะการใช้ภาษา

การฟัง : การฟังการเล่าเรื่อง

การพูด : การเล่าเรื่องของเด็ก

การอ่าน : การให้ความร่วมมือในการอ่าน

การเขียน : การสร้างผลงานจากการประดิษฐ์การ์ด การบันทึกเล่าเรื่องประกอบ

บทบาทครู

- เชื่อมโยงชี้แนะความรู้ให้เด็กนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- เป็นผู้นำเสนอความรู้ใหม่ให้กับเด็ก
- เตรียมอุปกรณ์อำนวยความสะดวกให้กับเด็ก
- เป็นแบบอย่างที่ดี เช่น คำถามชัดเจน เขียนลายมือสวยงาม
- สังเกตเด็กเป็นรายบุคคล
- ยอมรับผลงานของเด็กเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นการตอบคำถาม
- สนับสนุนให้กำลังใจในการสร้างผลงานกับเด็ก

สัปดาห์ที่ 8

หน่วย บ้านที่รัก

วันที่ 1 (วันจันทร์)

กิจกรรม

สร้างบ้านจากไม้บล็อก

จุดประสงค์

- เพื่อพัฒนาประสาทสัมผัสการรับรู้ และการถ่ายทอดผ่านการเล่นบล็อก
- เพื่อฝึกความคิดสร้างสรรค์จินตนาการจากการเล่นไม้บล็อก
- บันทึกผลงานของตนเอง

เนื้อหา

การสร้างบ้านจากไม้บล็อก

ขั้นนำ

- ครูนำเสนอแผนภูมิเพลง คนสร้างบ้าน
- เด็กและครูสนทนาความหมายของเนื้อเพลงมีอะไรบ้าง
- เด็กตอบครูบันทึกและอ่านร่วมกัน

ขั้นกิจกรรม

- ครูนำไม้บล็อกชนิดต่าง ๆ ให้เด็กสังเกต
- ครูถามเด็กว่า เด็ก ๆ สามารถนำไม้บล็อกต่าง ๆ มาสร้างเป็นบ้านได้อย่างไรบ้าง
- เด็กตอบครูบันทึก
- เด็กบันทึกการสร้างบ้านจากไม้บล็อกและเล่าเรื่องประกอบ

ขั้นสรุป

- เด็กอาสาสมัคร 5 คน ออกมาเล่าผลงานของตนเอง
- ครูบันทึกการเล่าเรื่องของเด็ก
- ครูให้เด็กนำผลงานการสร้างบ้านจากไม้บล็อกมาวางเรียงกันและให้เพื่อนดู
- ครูชี้แนะให้ถึงความแตกต่างของแต่ละคน ในการสร้างในด้านของความคิด จินตนาการ ความเหมือน การออกแบบ

สื่อ

- ไม้บล็อก
- สีเทียน
- แผนภูมิเพลง คนสร้างบ้าน
- กระดาษขาวเทา

ประเมินผล : สังเกตจากการใช้ภาษา

การฟัง : ความร่วมมือในการฟัง

การพูด : ความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น

การอ่าน : การอ่านข้อตกลง

การเขียน : การบันทึกลงบนกระดาษ

บทบาทครู

- เป็นต้นแบบด้านการใช้ภาษา เช่น คำถามชัดเจน การอ่านถูกต้อง
- ยอมรับความก้าวหน้าของเด็ก
- เชื่อมโยงชี้แนะความรู้ให้เด็กนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- เป็นผู้นำเสนอความรู้ใหม่ให้กับเด็ก
- ให้กำลังใจช่วยเหลือสนับสนุน และสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล
- สนองตอบต่อความต้องการของเด็กในการใช้ภาษาตอบคำถาม

วันที่ 2 (วันอังคาร)

กิจกรรม

สร้างกติกาในบ้านลงบนแผนภูมิ

จุดประสงค์

- เพื่อฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม
- เพื่อฝึกการถ่ายทอดความคิดลงบนแผนภูมิ
- บันทึกผลงานของตนเอง

เนื้อหา

การสร้างกติกาในบ้าน

ขั้นนำ

- ครูให้เด็กแบ่งกลุ่ม 2 กลุ่ม
- เด็กและครูสนทนาถึงการอยู่ร่วมกันในบ้านจะต้องปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง
- เด็กตอบครูบันทึก และอ่านร่วมกัน

ขั้นกิจกรรม

- แบ่งเด็กกลุ่ม 2 กลุ่ม ครูให้เด็กแต่ละกลุ่มคิดสร้างกติกาในบ้านมีอะไรบ้าง
- เด็กบันทึกกติกาในบ้านของตนเอง

ขั้นสรุป

- กลุ่มออกมาเล่าให้เพื่อนและครูฟังการปฏิบัติตนในบ้านและกติกาที่ใช้ร่วมกัน
- ครูบันทึกการเล่าการปฏิบัติตนและกติกาที่ใช้ร่วมกันในบ้าน

สื่อ

- กระดาษแผนภูมิ
- กระดาษ A 4
- สีเทียน

ประเมินผล : สังเกตจากการใช้ภาษา

การฟัง : การฟังการตอบคำถาม

การพูด : ความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น

การอ่าน : การอ่านแผนภูมิ

การเขียน : การบันทึกลงบนกระดาษ

บทบาทครู

- เป็นผู้คอยกระตุ้นให้กำลังใจ สนับสนุน ให้เด็กแสดงความคิดเห็น
- เป็นแบบอย่างที่ดี เช่น คำถามชัดเจน เขียนลายมือสวยงาม
- ยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็ก
- เปิดโอกาสให้เด็กได้กล้าแสดงความคิดเห็น

วันที่ 3 (พุธ)

กิจกรรม

แสดงบทบาทสมมติหน้าที่ของสมาชิกในบ้าน

จุดประสงค์

- เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักหน้าที่ของตนเอง
- เพื่อฝึกความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการจากการเล่นบทบาทสมมติ
- เด็กสามารถบอกได้ว่าสมาชิกในบ้านทำหน้าที่อะไร

เนื้อหา

การแสดงบทบาทสมมติหน้าที่ของสมาชิกในบ้าน

ขั้นนำ

- ครูนำเสนอ แผนภูมิเพลง บ้านของฉัน
- เด็กและครูสนทนาความหมายของเนื้อเพลงมีอะไรบ้าง
- เด็กตอบ ครูบันทึก และอ่านร่วมกัน

ขั้นกิจกรรม

- เด็กและครูสนทนาร่วมกัน สมาชิกที่บ้านของเรามีหน้าที่อะไรบ้าง
- เด็กตอบครูบันทึก
- ครูถามเด็กว่ารู้ได้อย่างไรสมาชิกแต่ละคนทำหน้าที่อะไร
- ครูนำเสนอให้เด็กร่วมกันแสดงบทบาทและแต่งกายตามหน้าที่ของสมาชิกในบ้าน
- เด็กบันทึกหน้าที่ที่ตนเองแสดงบทบาทสมมติ

ขั้นสรุป

- อาสาสมัคร 5 คน ออกมาเล่าหน้าที่ที่ตนเองแสดงบทบาทสมมติให้เพื่อและครูฟัง
- ครูบันทึกการเล่าเรื่องของเด็ก

สื่อ

- เสื้อผ้า กางเกง
- กระดาษ A 4
- สีเทียน

- แผนภูมิเพลง บ้านของฉัน

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

- การฟัง : การฟังเรื่องราว
- การพูด : การเล่าเรื่องที่ตนเอง
- การอ่าน : การอ่านหน้าที่สมาชิกในบ้าน
- การเขียน : การบันทึกเรื่องราวของเด็ก

บทบาทครู

- เป็นแบบอย่างที่ดี เช่น คำถามชัดเจน เขียนมือสวยงาม
- คอยสนับสนุนให้กำลังใจ อำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์
- เปิดโอกาสให้เด็กกล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็น

วันที่ 4 (วันพฤหัสบดี)

กิจกรรม

ทำสมุดภาพอุปกรณ์ในห้องต่าง ๆ

จุดประสงค์

- เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักเลือกอุปกรณ์ในห้องต่าง ๆ ภายในบ้านได้
- เพื่อให้เด็กรู้จักความจำเป็นของอุปกรณ์ภายในห้องต่าง ๆ
- บันทึกผลงานของตนเอง

เนื้อหา

การทำสมุดภาพอุปกรณ์ในห้องต่าง ๆ

ขั้นนำ

- ครูสนทนาร่วมกับเด็ก อุปกรณ์ในห้องต่าง ๆ ภายในบ้านมีอะไรบ้าง
- เด็กตอบครูบันทึกและอ่านร่วมกัน

ขั้นกิจกรรม

- ครูนำแผ่นภาพอุปกรณ์ที่ใช้ในห้องต่าง ๆ มานำเสนอให้เด็กดูและเลือก
- เด็กลงมือสร้างสมุดภาพของตนเอง
- เด็กบันทึกผลงานของตนเอง

ขั้นสรุป

- อาสาสมัคร 5 คน ออกมาเล่าอุปกรณ์ในห้องนั้นมีอะไรบ้าง
- เด็กเล่าครูบันทึก
- ครูให้เด็กนำผลงานการสร้างสมุดภาพมาวางให้เพื่อนดู
- ครูชี้แนะให้ถึงความจำเป็นของอุปกรณ์ที่อยู่ในห้องต่าง ๆ ภายในบ้าน

สื่อ

- แผ่นภาพ
- แผ่นพับ

- กระดาษ A 4
- สีเทียน
- กรรไกร
- กาว

ประเมินผล : สังเกตทักษะทางภาษา

การฟัง : การตอบคำถาม

การพูด : การสนทนาโต้ตอบ

การอ่าน : การอ่านแผนภูมิ

การเขียน : การบันทึกผลงานกระดาษ

บทบาทครู

- เปิดโอกาสให้เด็กกล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็น
- คอยสนับสนุนให้กำลังใจอำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์
- ดูแลช่วยเหลือให้เด็กทำงานจนสำเร็จ

ภาคผนวก

เพลงมด

มดตัวน้อยตัวนิด (ซ้ำ)	มดมีฤทธิ์น่าดู ยูฮู้ ยูฮู้
ฉันเป็นมดขยัน (ซ้ำ)	มดทั้งนั้นน่าดู ยูฮู้ ยูฮู้

เพลง จับไวไว

จับให้ทัน	จับให้ทัน
มาจับฉันเร็ว ๆ ไว ๆ	จับให้ทัน
ฉันหรือใคร	เธอจับได้ฉันว่าเก่งเออ

เพลง คนสร้างบ้าน

คนมีปัญญาสร้างบ้าน	ไว้บนศิลา
คนมีปัญญาสร้างบ้าน	ไว้บนศิลา
เมื่อมีลมพายุ	พัดมา
เมื่อมีฝนตก	แม่น้ำก็ไหลเชี่ยว
เมื่อมีฝนตก	แม่น้ำก็ไหลเชี่ยว
บ้านของเขา	ก็ยังคงอยู่
คนโง่สร้างบ้าน	สร้างบ้านไว้บนหาดทราย
คนโง่สร้างบ้าน	สร้างบ้านไว้บนหาดทราย
เมื่อมีลมพายุ	พัดมา
เมื่อมีฝนตก	แม่น้ำก็ไหลเชี่ยว
เมื่อมีฝนตก	แม่น้ำก็ไหลเชี่ยว
บ้านของเขา	ก็พังทะลาย

เพลง บ้านของฉัน

บ้านของฉัน	อยู่ด้วยกันมากมาย
พ่อ แม่ ปู่ ย่า	พี่ ป้า ตา ยาย
อีกทั้งน้ำ อา	พี่ และน้องมากมาย
ทุกคนสุขสบาย	อยู่ในบ้านเดียวกัน

ภาคผนวก ค

- ตารางแสดงหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (IOC)
ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 4 แสดงหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ IOC ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นพัฒนาการด้านการเขียน	ผู้ เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้ เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้ เชี่ยวชาญ คนที่ 3	IOC
1. ขั้นวาดแทนเขียน				
1.1 วาดแทนเขียน ไม่เขียนสื่อ ความหมาย	1	1	1	1.00
1.2 บอกความหมายของภาพที่วาด ได้	1	1	0	.67
1.3 ตั้งชื่อภาพได้เหมาะสม	1	0	1	.67
1.4 เชื่อมโยงภาพกับเรื่องราวได้ สัมพันธ์กัน	1	1	1	1.00
2. ขั้นขีดเขียนแทนเขียน				
2.1 ขีดเขียนจากซ้ายไปขวา	1	1	1	1.00
2.2 บอกความหมายของสิ่งที่ขีด เขียนได้	1	1	0	.67
2.3 เชื่อมโยงภาพที่ขีดเขียนได้ สัมพันธ์กัน	1	0	1	.67
3. ขั้นเขียนคล้ายตัวอักษร				
3.1 เขียนโดยทำเครื่องหมายคล้าย ตัวหนังสือบางตัวไม่คล้าย แต่ เป็นรูปร่างที่เด็กคิดขึ้นเอง	1	1	0	.67
3.2 บอกความหมายของสิ่งที่เขียน ได้หรือเชื่อมโยงภาพที่เขียน เป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน	1	0	1	.67
4. ขั้นเขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีที่คิด ขึ้นเอง				
4.1 เขียนคำที่เขียนได้ด้วยสลับที่ตัว อักษร	1	1	0	.67
4.2 เขียนตัวอักษรกลับ	1	0	1	.67

ขั้นพัฒนาการด้านการเขียน	ผู้ เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้ เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้ เชี่ยวชาญ คนที่ 3	IOC
5. ขั้นคัดลอกตัวอักษร				
5.1 คัดลอกตัวอักษรที่เห็นอยู่รอบ ๆ ตัว อาจลอกหมดทุกตัว หรือ ลอกเฉพาะคำที่ต้องการไป	1	0	1	.67
5.2 บอกความหมายได้ตรงสิ่งที่ เขียนได้	1	1	1	1.00
5.3 เชื่อมโยงสิ่งที่คัดลอกเป็นเรื่อง ราวได้สัมพันธ์กัน	1	0	1	.67
6. ขั้นเขียนโดยคิดสะกดขึ้นเอง				
6.1 เขียนโดยคิดสะกดขึ้นเองโดยไม่ รู้ค่าการสะกดจริงทำอะไร	1	0	1	.67
6.2 บอกความหมายของสิ่งที่เขียน ได้ หรือเชื่อมโยงสิ่งที่เขียนเป็น เรื่องได้สัมพันธ์กัน	1	1	0	.67
7. ขั้นเขียนสะกดแบบเหมือนผู้ใหญ่				
เขียนสะกดตามแบบผู้ใหญ่ โดย ผสมพยัญชนะและสระตามเสียง ของคำที่พูดหรือได้ยิน อาจ สะกดผิดบ้าง	1	1	0	.67
รวม	17	10	11	

ภาคผนวก ง

- ตารางชั้นพัฒนาการด้านการเขียน และคะแนนมาตรฐานของเด็กปฐมวัยจำแนกเป็นรายบุคคล และรายสัปดาห์
- ตารางจำนวนเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการด้านการเขียนในแต่ละชั้น จำแนกเป็นรายสัปดาห์

ตาราง 5 ขั้นพัฒนาการด้านการเขียน และคะแนนมัธยมศึกษา ของเด็กปฐมวัยจำแนกเป็นรายบุคคล
และรายสัปดาห์

สัปดาห์ น.ร.	ก่อนการ ทดลอง	1	2	3	4	5	6	7	8
1	2	3	3	3	3	3	3	3	3
2	1	5	5	5	5	5	5	5	5
3	2	3	3	3	3	3	3	3	3
4	1	2	5	5	5	5	5	5	4
5	2	3	3	4	5	4	5	5	4
6	2	3	3	3	4	3	4	5	4
7	1	4	4	5	5	6	6	5	5
8	2	4	4	4	5	6	5	5	5
9	1	1	3	3	3	4	4	4	4
10	1	4	3	4	4	5	4	5	5
mdn	1.5	3	3	4	4.5	4.5	4.5	5.0	5.0

ภาคผนวก จ

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสังเกตพัฒนาการด้านการเขียน

1.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรี ผลโยธิน	อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
1.2 อาจารย์ ดร. วรรณาท รักสกุลไทย	ผู้อำนวยการฝ่ายอนุบาล
โรงเรียนเกษมพิทยา
955 สุขุมวิท 71 แขวงคลองตัน
เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
1.3 อาจารย์ภาวิณี แสนทวีสุข	นักวิชาการ กรมวิชาการ

2. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

2.1 รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(ฝ่ายประถม)
2.2 อาจารย์กนิษฐา ชูจันทร์	อาจารย์โรงเรียนอนุบาลหนูน้อย
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
2.3 อาจารย์นฤมล เนียมหอม	อาจารย์โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เชิญผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ทม 1012/3 277

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๐ สิงหาคม 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ประธานสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สิ่งที่ส่งมาด้วย คู่มือการใช้กฎเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียน

เนื่องด้วย นางสาวนฤมล เกือบแหลม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ” โดยมี อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชร ผลโยธิน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคู่มือการใช้กฎเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนฤมล เกือบแหลม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๑๑๖๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ กันยายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเกษมพิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย คู่มือการใช้กฎเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียน

เนื่องด้วย นางสาวนฤมล เฌิบแหลม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ” โดยมี อาจารย์ ดร.ศุภินดา ขจรรุ่งศิลป์ และ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการเป็นบัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.วรนาท รักสกุลไทย เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคู่มือการใช้กฎเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนฤมล เฌิบแหลม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/3216

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๘๐ สิงหาคม 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิบดีกรมวิชาการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย คู่มือการใช้กฎเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียน

เนื่องด้วย นางสาวนฤมล เญียบแหลม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ” โดยมี อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ภาวิณี แสนทวีสุข เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคู่มือการใช้กฎเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนฤมล เญียบแหลม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/ ๕๖๖ ๕

วันที่ ๕ กันยายน 2544

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม)

เนื่องด้วย นางสาวนฤมล เญียบแหลม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ” โดยมี อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคู่มือการสร้างแผนการสอนตามแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนฤมล เญียบแหลม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1012/ ๒๒1๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๐ สิงหาคม 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลหน้อย

สิ่งที่ส่งมาด้วย คู่มือการสร้างแผนการสอนฯ

เนื่องด้วย นางสาวนฤมล เกือบแหลม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ” โดยมี อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์กนิษฐา ชูจันทร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคู่มือการสร้างแผนการสอนตามแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนฤมล เกือบแหลม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๖๔/ ๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖๖ สิงหาคม 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งมหาเมฆ

สิ่งที่ส่งมาด้วย คู่มือการสร้างแผนการสอนฯ

เนื่องด้วย นางสาวนฤมล เทียบแหลม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ” โดยมี อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์นฤมล เทียบแหลม เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจคู่มือการสร้างแผนการสอนตาม แนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนฤมล เทียบแหลม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

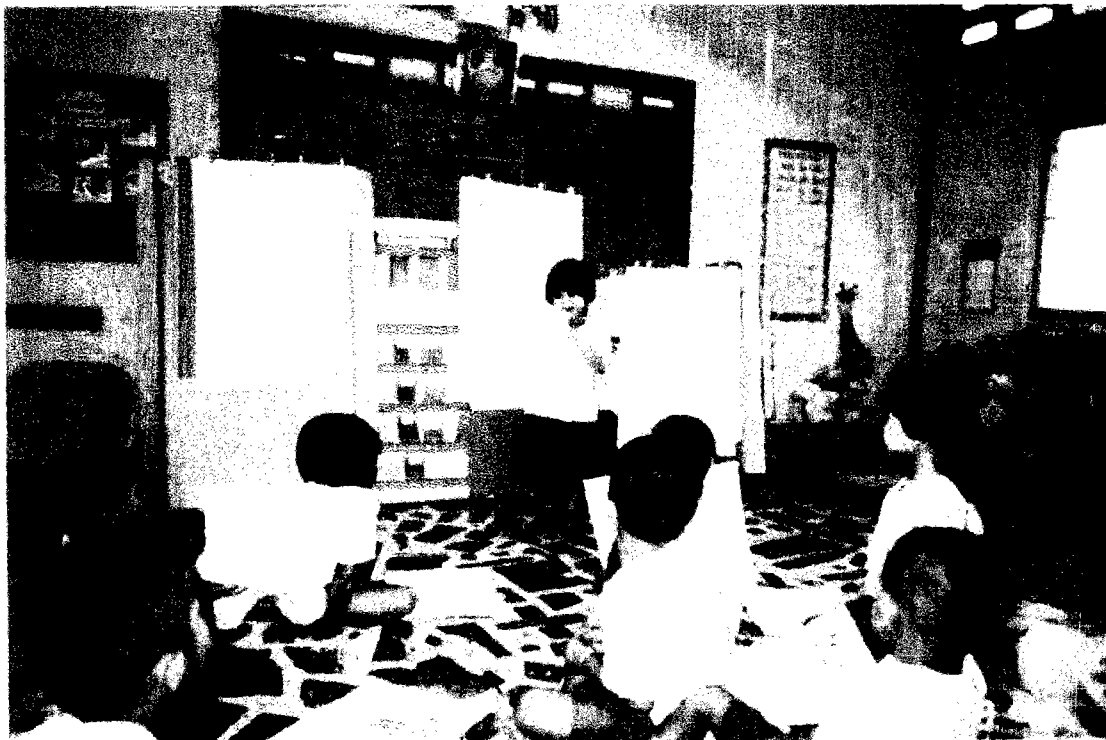
ภาคผนวก ช

- ภาพประกอบคำบอกเล่า
- ผลงานแสดงพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง “ผลไม้ในท้องถิ่น (ส้ม)”

เด็กปฐมวัยออกมาเล่าผลงานให้คุณครูและเพื่อนๆ ฟัง หน้าชั้นเรียน

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ เรื่อง “มดที่รัก”

เด็กปฐมวัยบันทึกการวาดภาพ จากการประดิษฐ์มด ด้วยเศษวัสดุ

เด็กปฐมวัยทุกคนบันทึกอุปกรณ์ทำปลาตุ๋นอย่างสนุกสนาน

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง “ตัวเรา”

เด็กปฐมวัยบันทึกคำบอกเล่าของตนเอง

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง “ปลา”

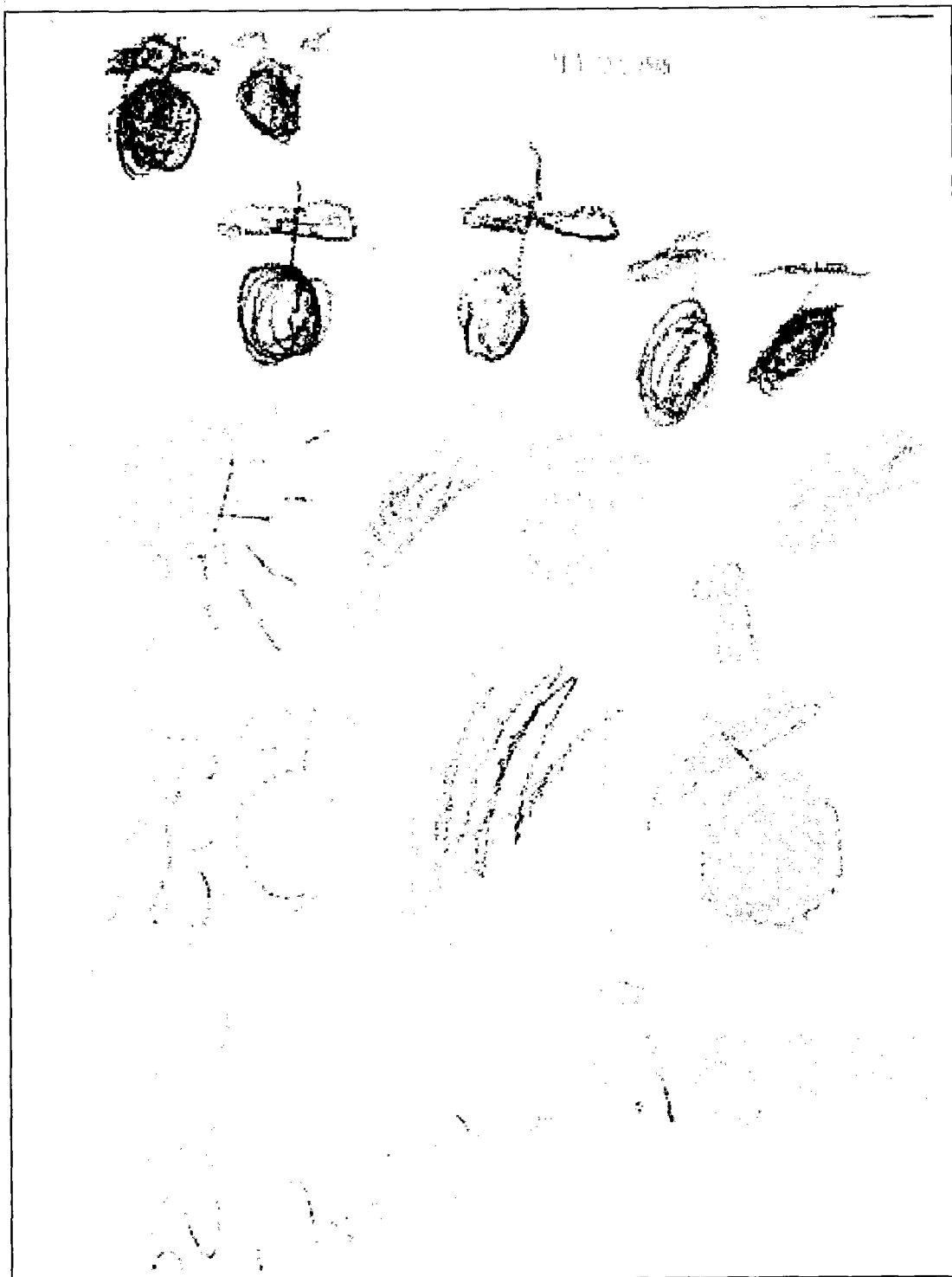

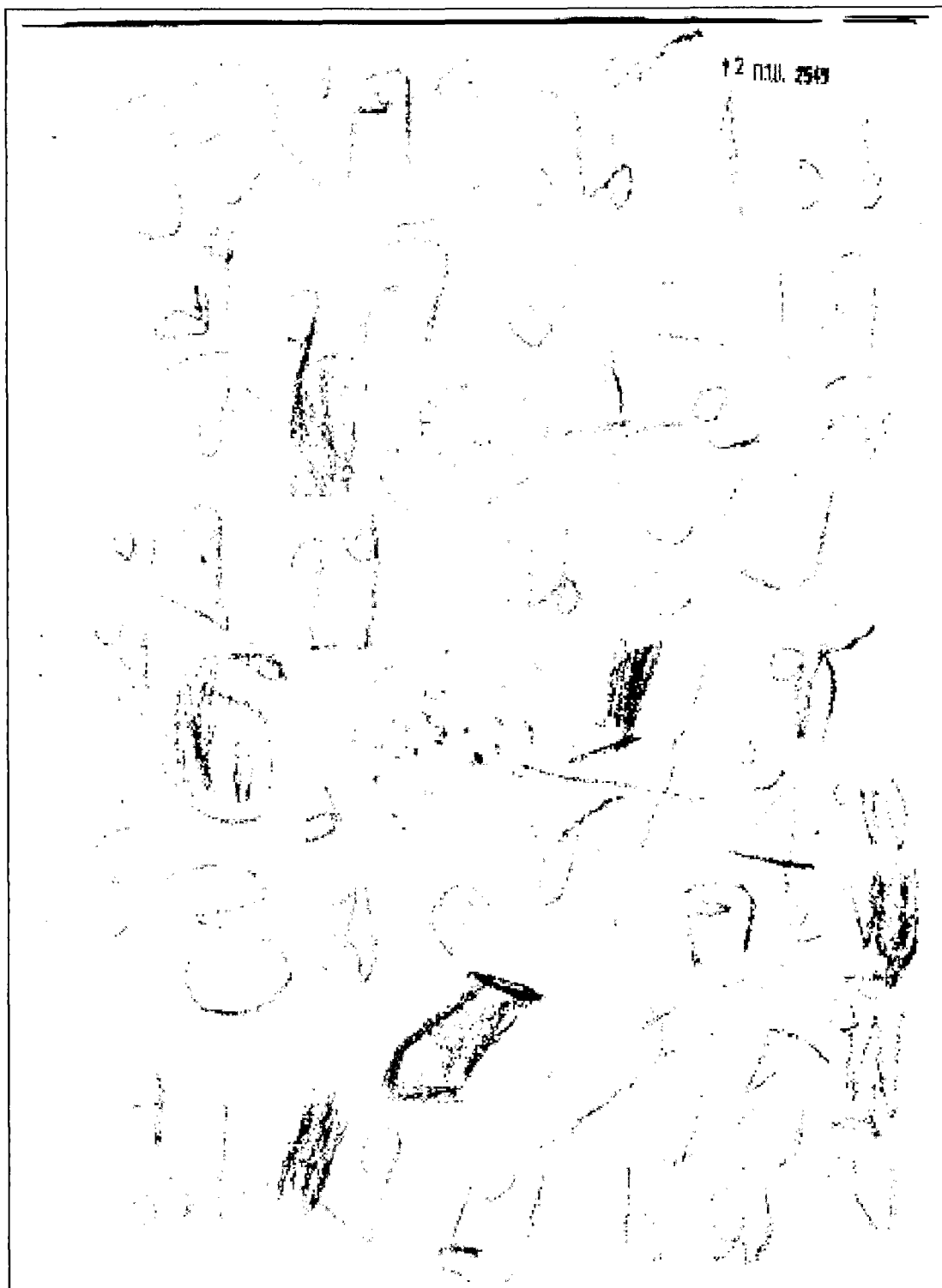
เด็กปฐมวัยสนใจบันทึกอุปกรณ์และวิธีการทำ ปลาตุ๋นอย่าง

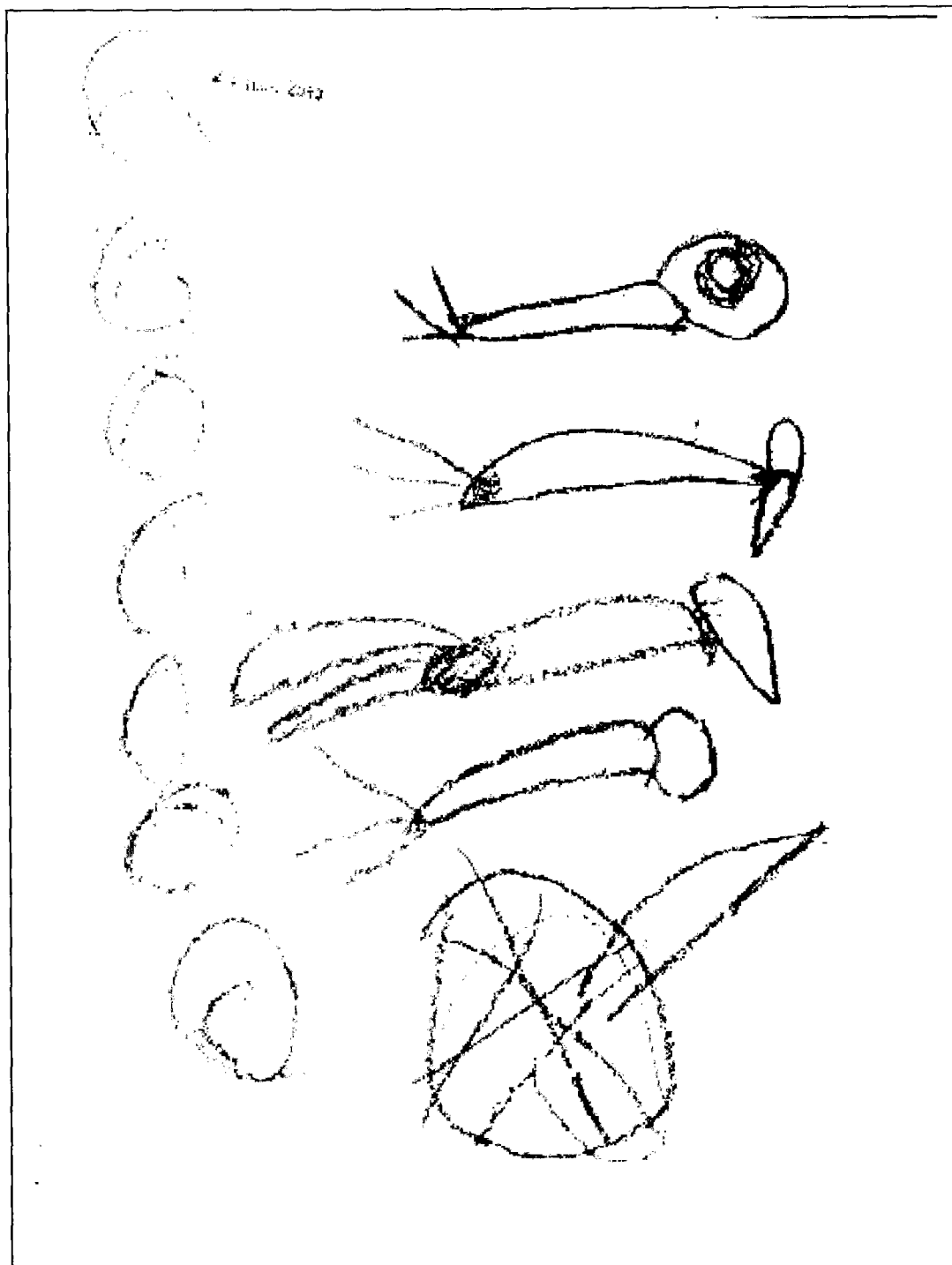

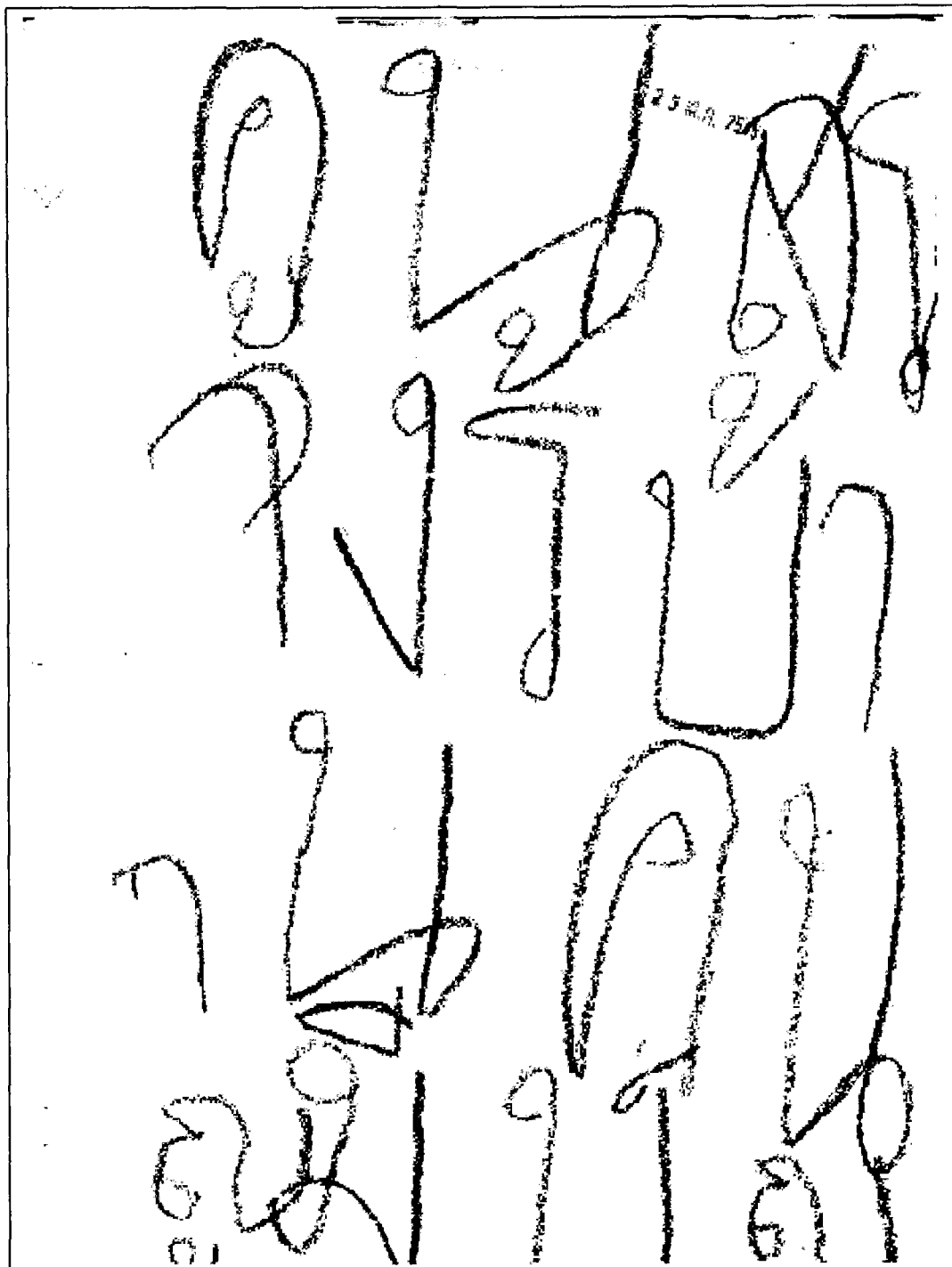
ตัวอย่าง ผลงานแสดงการเขียนและภาพวาดของเด็กปฐมวัย

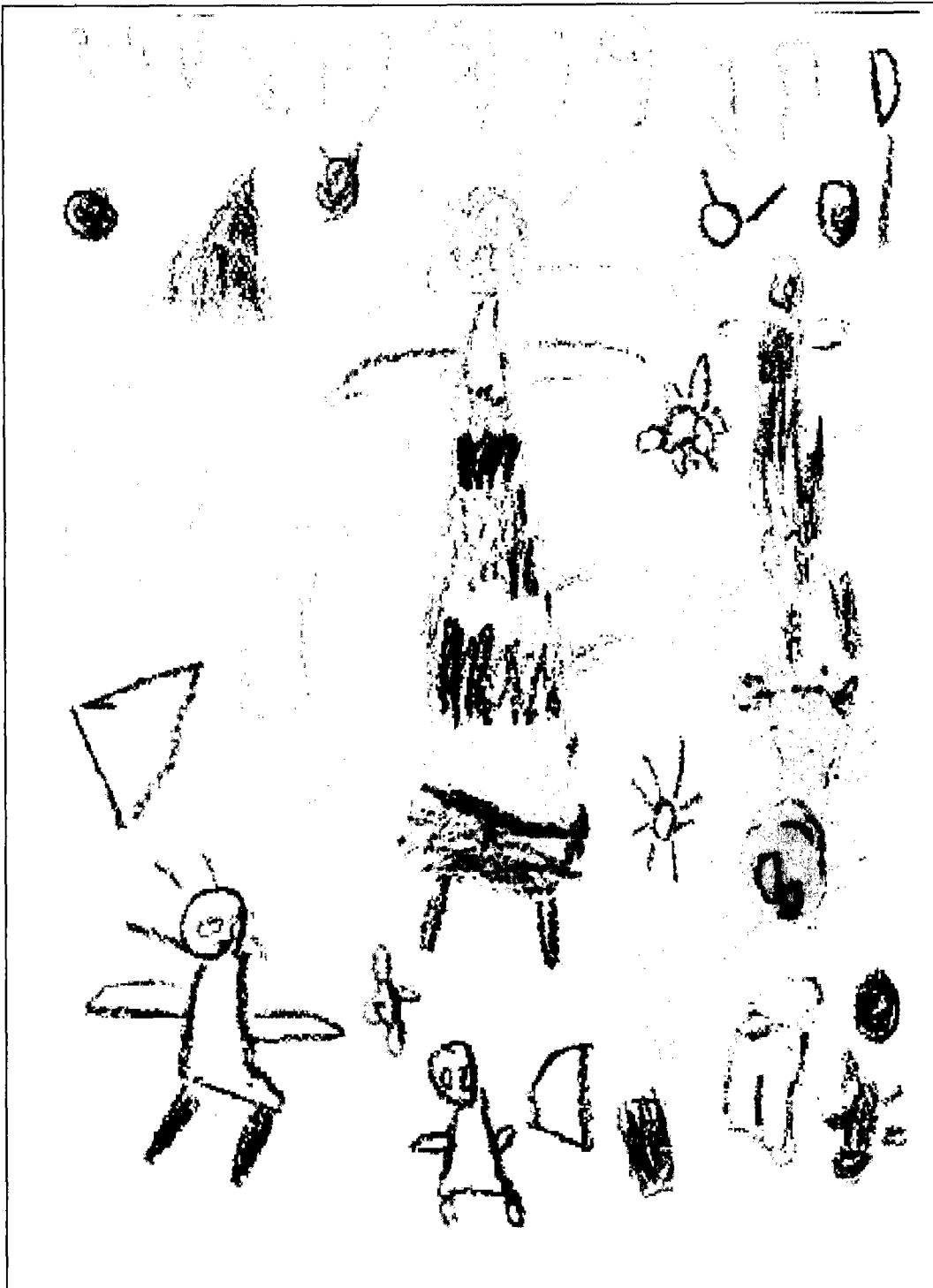

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวนฤมล เจียบแหลม
วันเดือนปีเกิด	2 กุมภาพันธ์ 2517
สถานที่เกิด	อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	4/631 ห้อง 10/36 อาคาร P.2 ถ.ป้อมปูล่า 6 ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทร. 02-9838799
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสาธิตฯ (ภายใต้ความร่วมมือระหว่างสถาบันราชภัฏกำแพงเพชร กับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร) ต.นครชุม อ.เมือง จ.กำแพงเพชร 62000 โทร. 055-713016
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีพัทลุง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง
พ.ศ. 2539	ค.บ. (การศึกษาปฐมวัย) สถาบันราชภัฏจันทรเกษม บางเขน กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2544	กำลังศึกษาต่อ ระดับปริญญาตรี สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2545	กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ